JAARVERSLAG 2024

GOBIERNO DI ARUBA

De Minister-President van Aruba

Evelyn Wever-Croes

GOBIERNO DI ARUBA

Jaarverslag **2024**
Ministerie van Algemene Zaken,
Innovatie, Overheidsorganisatie,
Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening

VOORWOORD

Het jaar 2024 werd uitgeroepen tot het jaar van stabiliteit en welzijn, “aña di stabilidad y prosperidad”. Het economisch herstel was in 2024 wederom zichtbaar, en leidde tot stabilisatie van de groei. Deze groei bracht veel welvaart met zich mee, en ook welzijn.
De economie groeide in 2024 met 6.7% als gevolg van de sterke groei in de ontvangsten van het toerisme. De openbare financiën laten ook een sterke verbetering zien.
Deze groei, gecombineerd met verhoogde compliance van belastingen leidde tot een begrotingsoverschot binnen de publieke en de collectieve sector, van 4.4%, terwijl de wettelijke norm 1% bedraagt. Het begrotingsoverschot is dus vele malen hoger dan wettelijk verplicht, hetgeen een grote financiële ruimte geeft. Door de groei van het toerisme en van de economie, is de nationale schuld van Land Aruba eind 2024 verlaagd naar 76%.

Helaas hebben interne onenigheden binnen de coalitie geleid tot de vroegtijdige val van het Kabinet op 9 september 2024, waardoor vervroegde verkiezingen hebben plaatsgevonden op 6 december 2024. De formatie van een nieuwe regering is nog gaande. Sinds 9 september 2024 kon het Kabinet Wever-Croes II alleen maar lopende zaken behartigen, waardoor de realisatie van de voor 2024 gestelde doelen achter bleef.

Het onderzoek naar een sociaal minimum voor verschillende gezinssamenstellingen is ondanks de daaraan toegekende prioriteit, nog niet afgerond. Desalniettemin zijn, vooruitlopend hierop, in 2024 belangrijke stappen ondernomen om de welvaart te vertalen naar welzijn, om het koopkrachtverlies van de burger tegen te gaan.

Het ouderdomspensioen is voor de 5e maal sinds het aantreden van Kabinet Wever-Croes, verhoogd. Inclusief de verhoging van de reparatietoeslag, is de totale verhoging zelfs meer dan Afl. 400,- geweest. Naast de maandelijkse verhogingen, is ook de kerstbonus (eenmalig uit te keren) verhoogd. Er is financiële ruimte voor een verdere verhoging, doch vanwege het demissionair karakter van het Kabinet, kon deze verdere verhoging niet doorgevoerd worden.

Voor de verhoging van het minimum uurloon – welke een substantiële verhoging van het minimumloon inhoudt – ligt een voorstel reeds geruime tijd ‘behandel klaar’ bij het Parlement. De ‘nieuwe’ meerderheid in het Parlement heeft de behandeling van dit wetsvoorstel aangehouden tot na de formatie van de nieuwe regering, hetgeen ertoe heeft geleid dat voor het eerst in lange tijd ingaande 1 januari 2025 het minimumloon niet is verhoogd.

De gehandicapten uitkering is met Afl. 200,- per maand verhoogd in 2024. Dit is de financiële bijstand die de regering biedt aan mensen die vanwege een handicap niet in staat zijn om te werken.

Teneinde voor werknemers in de private sector een compensatie te geven voor koopkrachtverlies, is de reparatie toeslag (ten laste van de belastingopbrengsten van het Land) verhoogd met Afl. 35,- per maand voor alle werknemers met een salaris minder dan Afl. 2.500,-.

Ook medewerkers in dienst van het Land hebben hiervan het positief effect kunnen merken. In april 2024 is met de vakbonden een accoord gesloten inzake indexering van salarissen over de periode 2018-2023: 11.7% verhoging, te betalen in twee fasen, 6% in juli 2024 en 5.7% in januari 2025. Ook medewerkers in dienst van gesubsidieerde instellingen hebben hiervan genoten.
In 2024 zijn daarnaast de extra toelagen voor kern en vitale functies ten behoeve van het kaderpersoneel verhoogd.

De inspanningen om de ambitieuze hervormingsplannen door te voeren, zijn in 2024 geïntensiveerd. Hoewel de resultaten van de hervormingen lang op zich zullen laten wachten, zijn in 2024 belangrijke mijlpalen gehaald.

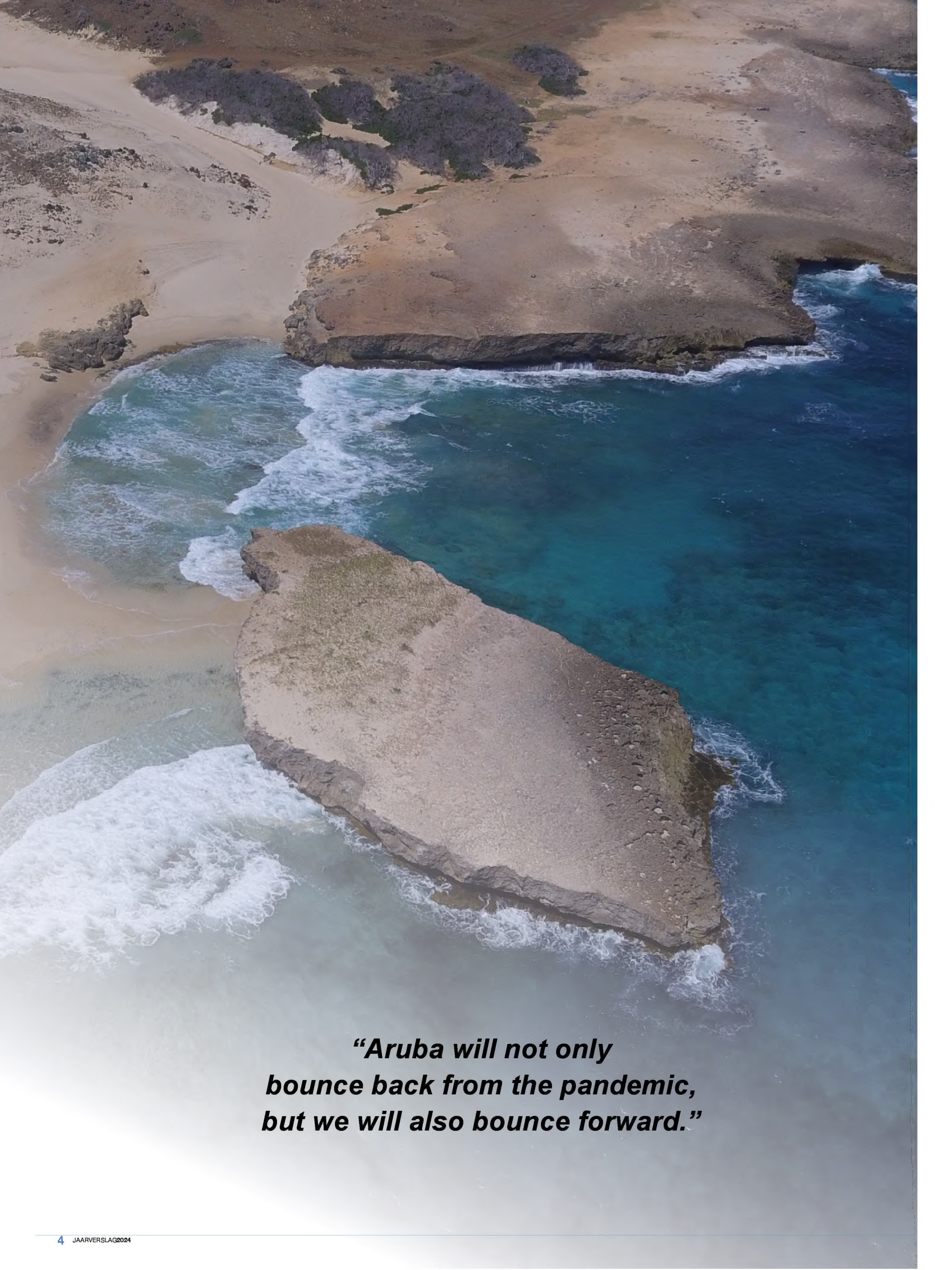
“Aruba staat er goed voor”, zo begon de vergadering van de Ministerraad met het College Aruba Financieel Toezicht CAft op 21 februari 2025. Gedurende de Covid-19-pandemie hebben wij ons verplicht dat Aruba niet alleen terug zal gaan naar de situatie van voor de pandemie, maar dat Aruba verder vooruit zal gaan. Sterker en weerbaarder uit de pandemie komen, dat was het streven. En hoewel nog niet alle doelstellingen zijn gehaald, kan terugblikkend op 2024 met zekerheid worden gesteld dat Aruba sterker en weerbaarder is dan voorheen.

“Aruba will not only bounce back from the pandemic, but we will also bounce forward.”

Evelyn Wever-Croes

Prime Minister of Aruba

United Nations, 2020

"Aruba will not only bounce back from the pandemic, but we will also bounce forward."

Gabinete Wever - Croes II

HOOFDSTUK

1

EMENE ZAKEN

1.1 AFSPRAKEN REGEERAKKOORD

"ARUBA MESTER DI NOS TUR"

Het ministerie van Algemene Zaken stuurt het algemeen regeringsbeleid aan. Daarbij is het uitgangspunt het behartigen van het algemeen belang van de bevolking van Aruba waarbij de mens centraal staat.

Tijdens Kabinet Wever-Croes I is een plan opgesteld om Aruba sterker uit de COVID-19-pandemie te laten komen. Circa 150 professionals zijn tijdens de pandemie samen gekomen, op vrijwillige basis, en hebben de kaders aangegeven waar aandacht aan besteed moet worden om sterker en weerbaarder uit de crisis te komen.

Dit is uitgemond in het masterplan 'Repositioning Our Sails' dat een strategisch structuur biedt om structurele hervormingen door te voeren met als doel een weerbaarder Aruba te ontwikkelen, waarbij slimme, inclusieve en veerkrachtige economische ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt. Het overgrote deel van deze hervormingen is later overgenomen in het Landspakket dat op 13 november 2021 met Nederland is overeengekomen in een Onderlinge Regeling, waarover hierna meer.

Breed draagvlak voor de hervormingsplannen is een noodzakelijk vereiste om de continuïteit te garanderen. In het verlengde hiervan en met inachtneming van de 'Sustainable Development Goals' (SDG's), zoals door de Verenigde Naties gehanteerd, zijn er een aantal prioriteiten gesteld.

In het Regeerakkoord **"Aruba mester di nos tur"** hebben de coalitiepartijen afspraken gemaakt over de beleidsuitgangspunten van Kabinet Wever-Croes II, die in zekere mate een vervolg zijn van de beleidsuitgangspunten van Kabinet Wever-Croes I (2017-2021).

In de Beleidsvoornemens behorende bij de Begroting 2024 zijn beleidsdoelen 2024 opgenomen. De combinatie van het masterplan, het landspakket en de beleidsvoornemens hebben als rode draad gefungeerd voor de werkzaamheden van dit ministerie in 2024

AFSPRAKEN REGEERACCOORD “ARUBA MESTER DI NOS TUR”

Algemene Zaken	Versterken wetgevingscapaciteit.		Heeft continu de aandacht; er wordt inmiddels samengewerkt met de private sector, met andere landen binnen het Koninkrijk, en er wordt gewerkt aan beter beloningsstructuur.
	Versterken van de rechtstaat.	Verzelfstandigingen van de RvA, ARA, Staten.	De verzelfstandiging van de RvA is gereed. Het proces van verzelfstandiging van de Staten is gaande. Het proces van verzelfstandiging van de ARA verloopt stroef.
		Instelling Bureau Ombudsman Ombudsman.	De werving en selectieprocedure voor een Ombudsman is in 2024 worden afgerond.
	Buitenlandse relaties.	Creëren van nieuwe kansen	De samenwerking binnen het Koninkrijk is geïntensiveerd, en er wordt binnen de OCTA ook nauwer samengewerkt (EU).
Innovatie	Instelling Directie voor Innovatie.		Instelling is gereed.
	e-Government.	Roadmap E-government uitvoeren.	Het project is in 2024 gestart, mede dankzij de EU-fondsen.
	E-Learning en 21st Century Skills stimuleren.	Ondersteuning geven aan onderwijsveld.	Project uitgevoerd als EduTech.
Overheidsorganisatie	Business model review, organisatie doorlichting om de serviceverlening te verbeteren.	Onderzoek naar verhoging van de effectiviteit van de publieke sector.	Onderzoek is in 2022 reeds gestart en ook in 2024 zijn verschillende deelprojecten opgeleverd.
	Capacity building.	Versterken van de institutionele capaciteit.	Land Aruba Academy biedt gratis trainingen aan overheidsmedewerkers.
			Gewerkt wordt aan nieuwe primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden.
	Effectiviteit van de publieke sector verhogen en doorlooptijden verminderen.	Prestatie managementsysteem invoeren.	Is reeds in 2023 een realiteit geworden.
Infrastructuur en Ruimtelijke Ontwikkeling	Efficiënte en productieve organisatie, rekening houdende met natuur en milieu, en circulaire economie.	Inhalen van achterstanden in uitgifte van terreinen en andere vergunningen.	In 2023 is de basis gelegd voor een grootscheepse inhaalactie, en in 2024 is verdere uitvoering hieraan gegeven.
		Uitvoering van de ROP en ROPV.	Wordt stipt nageleefd.
		Oplossing voor RWZI, samen met ministerie van natuur.	Oplossing is gevonden in privatisering van de RWZI dat in 2024 een realiteit is geworden.
		Bouwvoorschriften aanpassen om ‘energy efficiency’, ‘climate adaptation’ en ‘build with nature’ uitgangspunten te stimuleren.	Zijn opgenomen in de nieuwe Bouw en sloop verordening.

De prioriteiten lagen in 2024 op tijdige implementatie van het Landspakket, modernisering van wetgeving en versterking van de rechtstaat, het versterken van de banden in het Koninkrijk, samen met Futura bewustheid creëren van het belang van de '21st century skills', verhogen van de efficiënte van de overheidsorganisatie, inhaal van achterstanden bij de diensten belast met infrastructuur en ruimtelijke ordening en het introduceren van duurzame systemen in deze sector, waarbij gestreefd wordt naar een balans vinden tussen ontwikkeling en behoud van het natuur. De bescherming van beschermde natuurgebieden heeft hierbij de hoogste prioriteit.

In de hiernavolgende hoofdstukken wordt nader ingegaan op de gerealiseerde doelstellingen op het gebied van Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening. Niet alle voorgenomen doelstellingen zijn gehaald, voornamelijk vanwege het groot gebrek aan mensen in bijna alle diensten, en vanwege de bezuinigingsrondes die in 2024 nog steeds moesten plaatsvinden, op advies van het CAft.

Alvorens op deze gebieden in te gaan, volgt eerst een relaas van de belangrijkste werkzaamheden die op het terrein van Algemene Zaken een rol hebben gespeeld.

1.2 HERVORMINGEN

LANDSPAKKET

In het jaar 2024 stond het aanpassen van het format en werkwijze betreffende de uitvoeringsagenda en uitvoeringsrapportage centraal. Het besluit om het format aan te passen is gezamenlijk tussen de landen Aruba, Curaçao, Sint-Maarten en Nederland overeengekomen. Hierbij is het uitgangspunt geweest om de hervormingen meer inzichtelijk te maken en om het proces rondom de totstandkoming van de uitvoeringsagenda en uitvoeringsrapportage te optimaliseren.

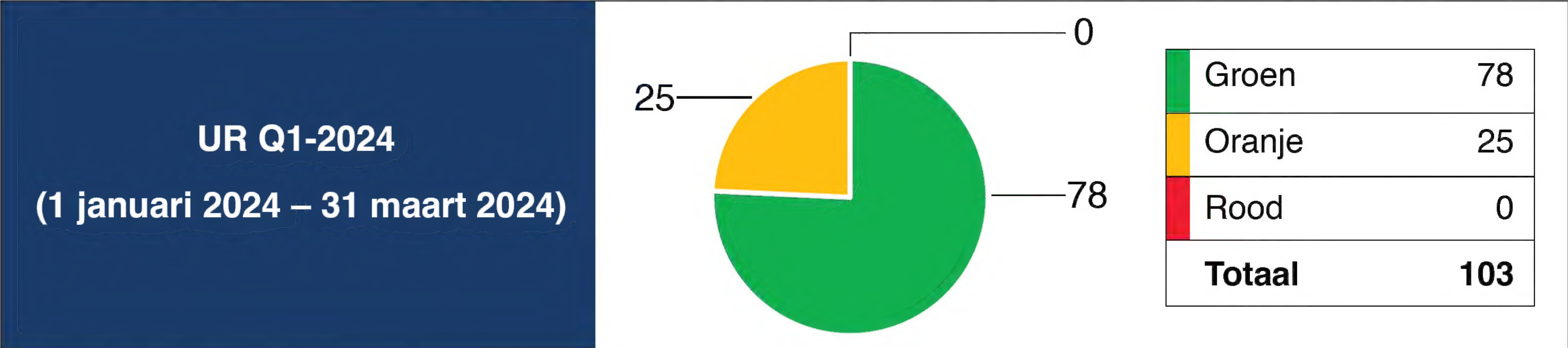
Dit ook om de administratieve lasten, behorende bij de uitvoering van dit traject, te verlagen voor de teams in de vier landen. Zo is bijvoorbeeld besloten om slechts tweemaal per jaar een rapportage uit te brengen waarbij de uitvoeringsagenda en uitvoeringsrapportage samen worden gevoegd. Ook is het uitgangspunt dat er gerapporteerd wordt op impact en resultaten en minder op activiteiten. Op deze wijze wordt het voor het breed publiek meer inzichtelijk wat de behaalde resultaten zijn en hoe deze bijdragen aan de bestendigheid van de landen.

Uitvoeringsagenda's en uitvoeringsrapportages:
In het jaar 2024 zijn er 3 uitvoeringsagenda's en 1 uitvoeringsrapportage oude stijl gepubliceerd. Daarnaast is er voor het eerst in eind 2024 de uitvoeringsagenda en rapportage nieuwe stijl gepubliceerd. Het betrof hierbij de volgende periodes:

- **Uitvoeringsagenda Aruba | 1 januari – 31 maart 2024**
- **Uitvoeringsagenda Aruba | 1 april – 31 augustus 2024**
- **Uitvoeringsrapportage Aruba | 1 januari – 31 maart 2024**
- **Uitvoeringsagenda en Uitvoeringsrapportage Landspakket Aruba | 1 september 2024 – 31 maart 2025**

Zoals gebruikelijk worden de agenda's en rapportages met de Staten van Aruba gedeeld alsook met kernactoren.

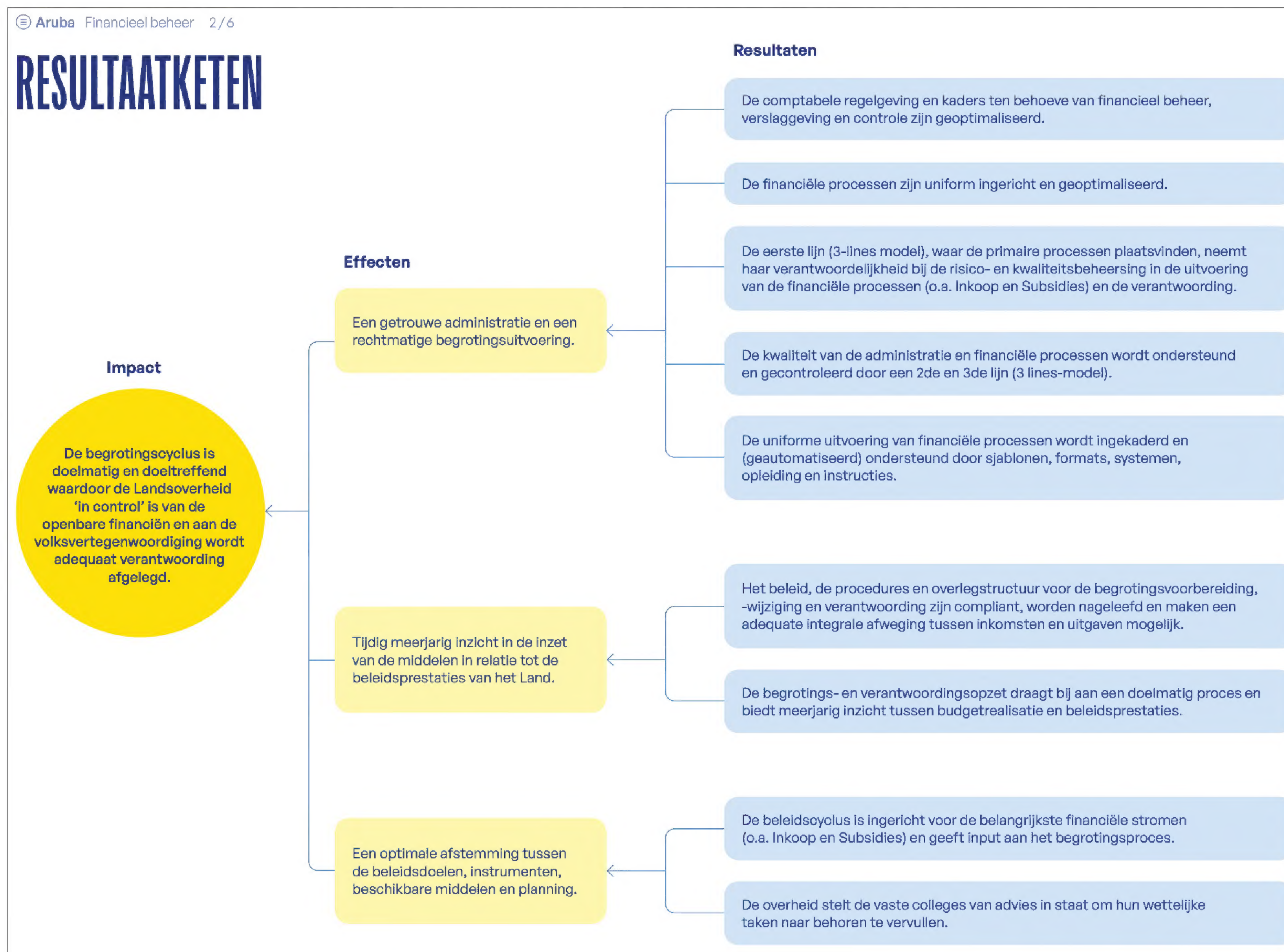
Activiteiten in het jaar 2024:
Aangezien over is gegaan op het monitoren op resultaatniveau, worden de geformuleerde acties van de oude uitvoeringsrapportage voor de periode 1 januari tot en met 31 maart 2024 weergegeven. In het eerste kwartaal van 2024 waren er in totaal 103 acties. 78 hiervan zijn op succesvolle wijze uitgevoerd en 25 zijn verder uitgezet in de tijd.

Figuur 1: acties uitvoeringsagenda Q1 2024

Resultaatketens:

Zoals reeds aangegeven is het uitgangspunt in 2024 geweest, een betere inkijk te geven in de voortgang van de hervormingen. Hierdoor zijn voor elk thema de doelstellingen beter uitgewerkt ook door middel van de zogenoemde resultaatketens. In de resultaatketens wordt informatie gegeven over de gewenste impact, effect en resultaten. Ter illustratie wordt de resultaatketen van thema financieel beheer hierbeneden weergeven:

Werksessie:

In de periodes hierbeneden zijn werksessies georganiseerd waarbij lokale projectleiders, Nederlandse counterpart, TWO-AUA en TWO-NED aanwezig waren:

- **TWO-NED 5 – 9 februari 2024 (virtueel)**
- **Bezoek TWO-NED 17 – 21 juni 2024**
- **Bezoek TWO-NED 9 – 13 september 2024**

Hoogtepunten:

Staten

Op 23 oktober 2024 is aan de Staten van Aruba een toelichting over de voortgang van het Landspakket gegeven. Hierbij was aanwezig de Minister van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening, mw. mr. E.C. Wever-Croes, alle trekkers betrokken bij het Landspakket alsook de TWO-AUA.

Training The Hague Academy

In het jaar 2024 is trainingstraject gestart geleid door The Hague Academy. Dit traject werd gefaciliteerd door TWO-NED. Gedurende een periode van 1 jaar stond de training omtrent projectmanagent centraal. Circa 30 overheidsmedewerkers betrokken bij het landspakket hebben deelgenomen aan dit traject. De training waren als zeer succesvol ervaren en hebben bijgedragen aan het inzicht van de betrokkenen om op effectieve wijze projecten te leiden.

Thema A
In 2024 is de roadmap verbetering begroting vastgesteld. Ook is de cursus Leergang openbare Financiën Aruba geactualiseerd. Deze stappen dragen bij aan het bewerkstelligen van duurzame overheidsfinanciën

Thema B
In het jaar 2024 is de HR-strategie van land Aruba vastgesteld. Dit plan is gericht op het integreren van een organisatiecultuur, medewerkers en systemen. Door deze strategie streeft land Aruba ernaar om over de nodige 'Human Capital' te beschikken.

Thema C
Het project inhaal achterstanden heeft als doel om de bestaande achterstanden in de registratie en afhandeling van ingediende bezwaarschriften te verlagen. In het licht hiervan is er een training aangeboden aan medewerkers om zo aan de optimalisatie van dit proces bij te dragen en het kennisniveau binnen het apparaat te verhogen. Dit traject is op succesvolle wijze in het jaar 2024 afgerond.

Thema E hoog
Het plan van aanpak voor de herziening van de vestegingsverordening is in 2024 vastgesteld. Op basis van dit plan wordt getracht om een efficiënte vergunningverlening te bewerkstelligen die zal bijdragen tot een duurzame en economische ontwikkeling.

Thema G
In 2024 is het plan van aanpak voor het bewerkstelligen van een duurzaam registratiesysteem kerngetallen vastgesteld. Het ontwikkelen van een betrouwbaar duurzaam registratiesysteem is essentieel voor het kunnen houden van toezicht op de onderwijskwaliteit van Aruba.

1.3 KONINKRIJKSRELATIES

In het jaar 2024 is verder gewerkt aan de relatie tussen Aruba en Nederland. Centraal stonden de onderhandelingen in het kader van financieel toezicht en het historisch accoord dat is bereikt tussen Aruba en Nederland voor de herfinanciering van de COVID-19 lening verstrekt door Nederland. De COVID-19 lening heeft een looptijd van 20 jaar en had initieel een rentepercentage van 6,9%. Een voorwaarde voor het verlagen van dit rentepercentage door Nederland, was het instemmen met de totstandkoming van een rijkswet. Op 24 mei 2024 is het 'Bestuurlijk Akkoord Aruba-Nederland Rijkswet Houdbare Overheidsfinanciën', gesloten.

Er is gekozen voor een hybride oplossing:
- In een rijkswet komen de definities van de normen
- In een landsverordening komen de financiële normen

In de rijkswet worden de volgende zaken geregeld:
- Financieel toezicht
- Escalatie
- Mogelijkheid voor PPP-projecten onder stringente voorwaarden
- Duidelijke exit bepaling, om uit de rijkswet te stappen

De rijkswet moet uiterlijk op 1 mei 2025 ingediend zijn bij de parlementen van Aruba en Nederland.

Daar tegenover staan belangrijke voordelen voor Aruba, onder meer:
1. De rente op de Covid lening daalt direct van 6.9% naar 5.1%
2. Eenmaal de Rijkswet is aangenomen, verlaagt de rente verder naar 3.4%
3. Herfinanciering van de bestaande schuld naar deze lage rente, wordt een mogelijkheid
4. Er worden nieuwe financiële normen gedefinieerd, die Aruba in staat zullen stellen om verder te groeien, en te investeren; deze normen worden samen met het IMF gedefinieerd.

Na de ondertekening van het bestuurlijk accoord, is de rente direct verlaagd naar 5.1%.
Er is direct een aanvang gemaakt met de onderhandelingen om te kunnen voldoen aan de datum van 1 mei 2025. De onderhandelingen verlopen voorspoedig.

Ook is afgesproken dat de concept Rijkswet Aruba Financieel Toezicht (RAFT) zal worden ingetrokken. De intrekking is op 21 februari 2025 door de Rijksministerraad goedgekeurd.

Op basis van dit akkoord worden momenteel ambtelijke gesprekken gevoerd, met als doel het opstellen van een ontwerp-rijkswet die uiteindelijk aan de Staten van Aruba en Nederland moet worden aangeboden.

HET KABINET VAN ARUBA IN DEN HAAG / ARUBAHUIS

De Missie van het Kabinet is een integere, stabiele en professionele samenwerking tussen Aruba, Nederland en de EU. Het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van Aruba in Nederland is een gerespecteerd instituut dat integer, zichtbaar, professioneel, efficiënt en dienstverlenend opereert naar de Arubaanse regering en de Arubaanse burgers in Nederland. Het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van Aruba in Nederland werkt aan de versterking van de relatie tussen Aruba, Nederland, de andere partners in het Koninkrijk en met de Europese Unie.

Mijlpalen

Mijlpaal 1: Een gerespecteerd, integer, zichtbaar (politiek) imago hebben;
Mijlpaal 2: Een sterkere rol spelen binnen het Koninkrijk en bij de EU;
Mijlpaal 3: Een hechte band creëren met Gemeenten, Ambassades, Instituten, Politiek Den Haag, Onderwijsinstellingen en de Arubaanse Gemeenschap;
Mijlpaal 4: Economische- en investeringsmogelijkheden vanuit Nederland en de EU beter inzetten voor Aruba;
Mijlpaal 5: Het bieden van professioneel, efficiënte en klantgerichte ondersteuning aan de Arubaanse bevolking, waaronder ook de studenten;
Mijlpaal 6: Het bevorderen van een verenigd, efficiënte en klantgericht team binnen het Kabinet.

Belangrijkste taken van het Kabinet

- Het vertegenwoordigen van de Arubaanse regering in Nederland;
- Het verzamelen van voor het Land Aruba relevante feiten en ontwikkelingen alsmede het informeren en adviseren hierover aan de Arubaanse regering;
- Het verlenen van ondersteuning aan ministers, statenleden en ambtenaren van departementen bij hun werkzaamheden in Nederland of elders in Europa;
- Het verzorgen van opvang en studiebegeleiding voor Arubaanse studenten met een studielening van het Land Aruba;
- Het organiseren van de terugkeer naar Aruba van ambtenaren en/of in Nederland geworven werknemers;
- Het verstrekken van informatie aan studenten en anderen over ontwikkelingen die van belang zijn voor de Arubaanse gemeenschap, zowel in Nederland als in Aruba;
- De Arubaanse organisaties waar nodig te ondersteunen bij hun eventuele culturele, activiteiten, om zoveel mogelijk het immaterieel cultuurerfgoed van Aruba voor de Arubanen woonachtig in Nederland levend te houden;
- Het uitvoeren van onderzoeken betreffende beleidsterreinen die van belang zijn voor de Arubaanse doelgroep en voor Aruba in het algemeen.

RESULTATEN MIJLPALEN KABINET VAN ARUBA VOOR HET JAAR 2024

Het Kabinet van Aruba heeft voor het jaar 2024 een paar prioriteiten voor zichzelf gesteld. De eerste was data vergaring middels enquêtes en brainstormsessies over de problemen waarmee onze studenten te kampen hebben, waarom ze niet terug willen naar Aruba en waarom alleen 20% hun studie met succes afronden met als doel om met concrete plannen en beleid te komen voor het garanderen van studentensucces.

De tweede prioriteit was het imago te verbeteren van het Kabinet en zich zichtbaarder maken onder de Arubaanse gemeenschap en politiek Den Haag middels vernieuwing van de website, studenten aanwerven voor beter gebruik van sociaal media, staatsrechtelijk symposiums, Arubadag, Dera Gai en organisatie van andere culturele evenementen.

Als laatst heeft het Kabinet een goede samenwerking onder het personeel en de mentoren geprioriteerd door voor beiden een motivatie en team building sessie te organiseren. Om gestructureerd te werk te gaan heeft het Kabinet aan het begin van 2024 samen met het personeel een resultatenlijst gemaakt om aan alle mijlpalen te werken. Het Kabinet heeft aan het einde van 2024 70% van alle geplande resultaten bereikt. Hier volgen de resultaten:

RESULTATEN MIJLPAAL 1:

- Afronden van de 1ste en 2de fase van de nieuwe Website van het Kabinet van Aruba.
- Eerste aanzet voor het opstellen van een Communicatie Plan 2025 – 2030 samen met de Haagse Hogeschool.
- Organisatie in oktober van een succesvol Symposium “Verbondenheid; 70 jaar van het Statuut van het Koninkrijk der Nederlanden”;
- Presentatie van het Jaarrapport 2023;
- Succesvolle organisatie van de Arubadag viering en de Arubadag Receptie;
- Bijwonen diverse nationale herdenkingen, nieuwjaarsreceptie, Koninkrijksdag en Prinsjesdag.

RESULTATEN MIJLPAAL 2: EU

- In februari werd de 20th OCTs-EU forum in Brussel gehouden. Tijdens deze bijeenkomst heeft de Premier van Aruba het voorzitterschap van OCTA overgenomen en zal in 2025 de 21st OCTs-EU forum op Aruba worden georganiseerd.
- De Gevolmachtigde Minister / EU vertegenwoordiger is tevens voorzitter geworden van de Executive Committee voor 2024.
- Tevens heeft Aruba de financiële overeenkomst ondertekend voor het overheidsprogramma voor digitalisering “Roadmap to e-Government”. Het gaat om een bedrag van 14,2 miljoen euro dat aan de Arubaanse regering door de Europese Commissie is toegekend;

- Op 27 juni werd een online Ministeriele conferentie gehouden waar de jaarrekeningen 2023 van OCTA zijn goedgekeurd;
- Gedurende het jaar 2024 werd regelmatig met de Executieve Commissie van OCTA vergaderd, zowel fysiek in Brussel als online, dit om de voortgang van de activiteiten, maar ook om de audit 2020 en 2021 te bespreken;
- Met de Europese Commissie werd ook regelmatig vergaderd zowel fysiek, online als via mail, voor wat betreft de audit 2020 en 2021, het organiseren van trainingen voor de OCTs in 2025, planning organisatie 21st OCTs-EU forum in 2025, onderhandelingen nieuwe DOAG 2028-2034;
- Publicatie van twee OCTA-nieuwsbrieven om de communicatie tussen de OCTA-leden te versterken;
- Deelname in steering committee overleg van BestLife2030;
- Deelname aan de Green Overseas Climate Finance Forum, oktober 2024 in Brussel.

Juridisch-Politiek

- De Ambassadeursconferentie dat gepland was om in september in Aruba te worden georganiseerd, werd in maart door Kabinet Gevolmachtigde Minister van Curaçao op Curaçao georganiseerd, waardoor besloten is om deze te verplaatsen naar 2025. De animo vanuit de ambassades hier in Nederland is er nog steeds om zo'n conferentie op Aruba te organiseren;
- Coördinatie met diensten op Aruba om bezoeken van ambassadeurs naar Aruba af te stemmen;
- Regelmatig afstemming met Ministerie Buitenlandse Zaken en DBB Aruba voor wat betreft ontmoetingen met ambassadeurs;
- Deelname aan de maandelijkse Rijksministerraad;
- Regelmatig overleg met BZK en de Kabinetten van de GevMins over RMR gerelateerde onderwerpen;
- Voorbereiden/ bijwonen van ambtelijke overleggen in het kader van de Rijksministerraad;
- Bijwonen van diverse Kamerdebatten en afspraken met diverse Kamerleden;
- Gesprekken met bureau wetgeving Tweede Kamer in het kader van de geschillenregeling;
- Ondersteuning van de Minister-president tijdens haar dienstreizen in Nederland;
- Realisatie van interne beleidsstukken;
- Opstellen van contracten nieuwe mentoren;
- Juridische ondersteuning van diverse afdelingen binnen het Kabinet.

RESULTATEN MIJLPAAL 3:

- Ondertekening MoU met Universiteit Leiden;
- Bijwonen recepties, overleggen en bijeenkomsten van verschillende Ambassades en Gemeentes.

RESULTATEN MIJLPAAL 4:

- In Maart samen met Directie Economische Zaken Aruba en het Ministerie van Economische Zaken Aruba werd de Aruba Investment Summit succesvol in Den Haag georganiseerd.

RESULTATEN MIJLPAAL 5:

Onderwijs:

- Enquete analyse van de opvangweek met waardevol data;
- Enquete analyse van studenten problematiek met waardevolle data;
- Succesvolle organisatie van 5 “Ban Topa cu Kabinet van Aruba” in verschillende regio’s;
- Afronden van de tekst voor de richtlijnen Studenten Commissie Aruba en deze besproken met de mentoren;
- Voorbereidingen voor het opstellen van een studenten succes beleid samen met de Haagse Hogeschool;
- Succesvolle Mentoren team building sessie;
- Nieuwe richtlijnen afgerond met mentoren;
- Laatste fase van studenten mentoren portaal;
- Freemovers zijn toegevoegd aan de mentoren begeleidingsprogramma;
- Succesvolle opvang van 200 studenten uit Aruba.

Welzijn & cultuur:

- Bemiddeling voor de pensioengerechtigden woonachtig in Nederland;
- In het kader van versterken van de banden met de huizen en BZK werd een sportdag tussen de drie Kabinetten en BZK gehouden;
- Het organiseren van een bingomiddag voor de Arubaanse ouderen in Nederland;
- Succesvolle Dande Festival georganiseerd;
- Ondersteuning aan de producer van het concert Grupo Betico.

RESULTATEN MIJLPAAL 6:

- Samen met DRH zorgdragen voor het afronden van het Formatierapport van het Kabinet van Aruba;
- Succesvolle Teambuilding en trustbuilding sessie voor het personeel;
- Het concept huishoudelijk reglement en gedragsregels is gedeeld met de CAD ter nadere controle;
- Bezig met het opschonen van de database bestanden van het oude postregistratiesysteem om deze daarna te importeren in het nieuwe postregistratie systeem;
- Het opschonen van het semi-statisch archief verloopt volgens schema;
- Succesvolle afronding Prestatie Management gesprekken 2023 en 2024;
- Goedkeuring gekregen voor verkoop van ambtswoning;
- Voorwerk voor renovatie gebouw Kabinet van Aruba;
- Contract gesloten met Buddee voor het automatiseren van onze HRM administratie;
- Q & A lijst van meer gestelde vragen opgesteld voor de Website chatbot;
- Tijdig indienen van alle financiële rapporten en jaarverslagen;
- Audit jaarrekening 2023.

SPECIAL ADVISOR

Sinds 19 juni 2024 is een Special Advisor Kingdom Relations and European Affairs aangesteld.

Koninkrijk

De Special Advisor heeft als eerste taak het leiden als Voorzitter van de onderhandelingen tussen Aruba en Nederland, na het Bestuurlijk Akkoord van 24 mei 2024. Zoals eerder vermeld wordt er gewerkt aan een concept rijkswet “Houdbare Overheids Financiën”, een landsverordening en mogelijke andere regelingen. Er wordt daarbij samengewerkt met een lokaal team van experts van de Directie Financiën en de Directie Wetgeving en Juridische Zaken. Betrokkenheid in het adviseringsproces van het IMF aangaande de begrotingsnormen was vereist. Het is een intensief proces met vaste overleggen zowel lokaal als met Nederland.

Overleggen vinden plaats op Voorzittersniveau en teamniveau. Daarnaast vinden vele bilaterale gesprekken plaats zowel binnen het team als daarbuiten met andere actoren. In juli, september en november hebben fysieke zogenaamde “pressure-cooker”-bijeenkomsten plaatsgevonden. De scope van de onderhandelingen betreft duurzame overheidsfinanciën, begrotingsnormen, financieel beheer, financieel toezicht, alsmede Koninkrijksrelaties.

EU/Europa

De functie van Special Advisor op Europees gebied, is een nieuwe positie en verschilt van die van de Vertegenwoordiger van Aruba in Brussel, een rol die wordt vervuld door de Gevolmachtigde Minister van Aruba in Den Haag. De Special Advisor opereert deels vanuit de Permanente Vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden in Brussel en bekleedt officieel een diplomatieke functie. Met de benodigde diplomatieke accreditaties van het Ministerie van Buitenlandse Zaken van het Koninkrijk der Nederlanden is dit een primeur voor Aruba.

Deze strategische functie richt zich op het versterken van Aruba's positie als kleine eilandstaat en LGO binnen de EU en Europese agenda's. Geopolitieke spanningen tussen de VS, Rusland, China en de EU kunnen de komende jaren aanhouden, wat vraagt om weerbaarheid en strategische samenwerking. Om hierop in te spelen, is een sterke positie nodig aan beide zijden van de Atlantische Oceaan, zowel in het westelijk halfrond als in Europa - voor zowel Aruba als het Koninkrijk als geheel.

De Special Advisor speelt hierin een cruciale rol door diplomatieke en strategisch overleg te voeren met Europese instellingen en andere relevante partners. Dit omvat het versterken van de internationale positie van Aruba als land binnen en het Koninkrijk, binnen de toepasselijke kaders, het bevorderen van economische en geopolitieke samenwerking en het benutten van Europese initiatieven die stabiliteit en duurzame ontwikkeling ondersteunen.

Daarnaast monitort de functie geopolitieke ontwikkelingen, informeert stakeholders en identificeert strategische kansen in een steeds veranderende internationale context. Als diplomaat en strategisch adviseur ligt de focus op bruggen, bouwen, informatie verzamelen voor analyse en het verkennen van kansen binnen EU-agenda's. Belangrijke thema's zijn financiering, compliance en relatiebeheer binnen de EU in nauwe samenwerken met onder andere het Ministerie Buitenlandse Zaken van het Koninkrijk, BZK, de Dienst Buitenlandse Betrekkingen, het Arubahuis en andere Arubaanse directies.

1.4 BUITENLANDSE BETREKKINGEN

Inleiding

De Directie Buitenlandse Betrekkingen (DBB) speelt een cruciale rol in het versterken van Aruba's internationale positie. Wij bevorderen samenwerking met andere landen, internationale organisaties en partners binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Vanuit de gezamenlijke waarden van het buitenlands beleid van het Koninkrijk dragen wij bij aan beleidsontwikkeling, advisering en uitvoering, met als doel de vooruitgang van Aruba op het wereldtoneel te realiseren.

De DBB onderhoudt de internationale samenwerking met andere nationale overheden en internationale organisaties, evenals de samenwerking tussen de landen binnen het Koninkrijk. Dit gebeurt in lijn met het buitenlands beleid van het Koninkrijk der Nederlanden. In dit jaarverslag over 2024 worden de belangrijkste activiteiten en resultaten op geclusterde wijze gepresenteerd.

De dossiers zijn geordend rond strategische thema's, met focus op het opbouwen van samenwerkingsnetwerken, het versterken van Aruba's internationale relaties en het bevorderen van duurzame en strategische connecties binnen het Koninkrijk. Dit verslag biedt inzicht in de stappen die zijn gezet en de impact die we hebben behaald om de doelstellingen van Aruba's buitenlands beleid te verwezenlijken en onze diplomatieke positie verder te versterken.

Dossiers Juridische Zaken en Verdragen

DBB biedt op het vlak van juridische zaken en verdragen diverse activiteiten, met name gericht op algemene juridische ondersteuning, de coördinatie rond medegelding van verdragen en specifieke juridische adviezen. In 2024 gebeurde dat door:

- Periodieke afstemming met Ministerie van Buitenlandse Zaken, Ambassades en consulaten van het Koninkrijk der Nederlanden, Staatsraad, Arubaans Lid van de Raad van State, en met de Consul-Generaal van de Verenigde Staten van Amerika te Willemstad.
- Bijdragen aan beleidsdocumenten voor de DBB, waaronder het jaarverslag, de halfjaarlijkse rapportage, de beleidskaders en de -voornemens van DBB.
- Bijgedragen aan de instructie die de Ministerraad opstelt voor de Gevolmachtigde Minister.
- Beantwoording opstellen voor vragen van de Tweede Kamer, betreffende verdragen.
- Correspondentie opgesteld ten behoeve van het aantreden van nieuwe gezagsdragers, overlijden van staatshoofden, en soortgelijke gelegenheden.
- Relevante juridische documenten doorgeleid naar de Gouverneur van Aruba en naar de Voorzitter van de Staten van Aruba.
- Het toezien op het naleven van bilaterale en multilaterale verdragen waar Aruba als autonoom rijksdeel medegelding voor heeft.
- Coördineren van de juridische advisering en afhandeling van verzoeken tot uitlevering en rechtshulpverzoeken, waarbij overleg plaatsvindt met het Openbaar Ministerie en het Kabinet van de Gouverneur.
- Voorbereidende gesprekken ten behoeve van het Koninkrijk rond mogelijk uitleveringsverdrag tussen Colombia en het Koninkrijk.
- Afronding en inwerkingtreding per 1 juni 2024 van de uitbreiding van het Derde Aanvullend Protocol bij het Raad van Europa Verdrag betreffende Uitlevering.
- Activiteiten gericht op het mogelijk vaststellen van een protocol met Suriname als aanvulling op het bilaterale rechtshulp- en uitleveringsverdrag.
- Inwerkingtreding per 1 September 2024 van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Arabische Emiraten inzak uitlevering.
- De afdeling JZV heeft een coördinerende en leidende rol vervuld bij het adviseren van de Minister-President over verdragen, het toetreden en ratificeren van verdragen en het rapporteren over de uitvoering van verdragen.
- Het thema medegelding van internationale verdragen is meer onder de aandacht gebracht bij de overheidsdepartementen en de bevolking Met het Ministerie van Buitenlandse Zaken is het in 2022 gestarte project verder ingevuld om achterstanden rond medegelding in te lopen. Ook in 2024 vond een meewerkstage plaats waarbij een collega-medewerker van de Afdeling Verdragen uit NL meedraaide op de afdeling, en met haar hulp is gekomen tot een prioriteitenlijst en een gerichte planning.
- In April 2024 vond het jaarlijkse Verdragenoverleg plaats, met deelname van de Afdeling Verdagen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en met de collega-DBB's. DBB Aruba trad op als gastheer.

- Met de collega's van de Directie Wetgeving en Juridische Zaken werd regelmatig overleg gevoerd over de realisatie van benodigde uitvoeringswetgeving.
- In 2024 heeft de afdeling Juridische Zaken wederom op een actieve wijze gereageerd op de vele onderwerpen die door het Ministerie van Buitenlandse Zaken aan de Landen van het Koninkrijk werden voorgelegd ter bestudering en advisering. Ten aanzien van medegeldingsvragen die werden uitgezet bij beleidsdepartementen werd follow -up gepleegd.
- Als gevolg van de inval van Russische troepen in Oekraïne in 2022, heeft de Europese Unie sancties ingesteld tegen Rusland en tegen Wit-Rusland (Belarus). Met enige regelmaat ontvangt DBB van het Ministerie van Buitenlandse Zaken zogenaamde "sanctiepakketten", die vervolgens direct doorgezet worden naar de leden van de Sanctiecommissie. De coördinatie en monitoren van de uitvoering van sancties die in VN- en EU-verband worden genomen ligt bij de Directie Buitenlandse Betrekkingen. Elk departement vervult in dit traject een eigen rol, conform haar verantwoordelijkheid en taakgebied. Ten aanzien van het sanctiebeleid vindt periodiek overleg plaats tussen de betrokken stakeholders.
- De Directie Buitenlandse Betrekkingen van de verschillende Caribische delen van het Koninkrijk samen met de Directie Consulaire zaken en Visumaangelegenheden van het Ministerie van Buitenlandse Zaken organiseren elk jaar gezamenlijk een Visumwerkconferentie (VWC) waarin alle relevante zaken en knelpunten voor wat betreft het Caribisch visumbeleid en proces worden besproken. Eind April vond de 15de editie van de Visumwerkconferentie plaats op Sint-Maarten waar de DBB Aruba aan deelnam.

Dossiers rond Protocol, Gastland en Consulaire Zaken

- DBB heeft op de dossiers die Gastland, Protocol en Consulaire Zaken betreffen, als voornaamste activiteiten gedurende 2024 de volgende acties ondernomen:

Accreditatie consulaire ambtenaren en diplomatiek verkeer

- Het adviseren inzake de goedkeuring van ambassadeurs en consulaire ambtenaren, alsmede de erkenningen en toelating van andere geprivilegieerde personen van internationale en regionale organisaties op grond van onder andere de Weense verdragen inzake diplomatiek verkeer en consulaire betrekkingen.
- Het toetsen, samen met andere vakdepartementen, voorbereiden van adviezen en het opstellen van goedkeuringen of afwijzingen van diplomatieke in- en uitklaringen voor overvlieg- en landingsvergunningen van militaire en staatsvliegtuigen, vlootbezoeken van militaire vaartuigen, militaire oefeningen in Aruba en vluchten van de Forward Operating Locations (FOLs) ten behoeve van de Premier van Aruba.
- Verfijning en verbetering van de diplomatieke jaarklaring rond de in- en uitklaringen voor overvlieg- en landingsvergunningen van staatsvliegtuigen en vlootbezoeken van militaire vaartuigen.

Samenwerking met het Corps Consulair en Corps Diplomatiek

- Het regelmatig onderhouden van contact met het Corps Consulair en Corps Diplomatiek voor Aruba, en eveneens betrokken vakdepartementen, over de van toepassing zijnde privileges en immuniteiten die het Corps Consulair en Corps Diplomatiek voor Aruba genieten.
- Het organiseren van een bijeenkomst in samenwerking met de Directie Protocol en Gastlandzaken (DPG), waarbij consuls, honorair consuls en geprivilegieerden werden geïnformeerd door verschillende vakdepartementen binnen de overheid.
- Het organiseren van een receptie in maart 2024 voor het Corps Consulair om de samenwerking te bevorderen en de onderlinge banden te versterken.
- Het organiseren van informatieve bijeenkomsten met de Minister-President en het Corps Consulair om een goede samenwerking te waarborgen en duurzame relaties op te bouwen.
- De intensivering van het contact met de afdeling DPG van MinBuZa, met als doel de samenwerking op protocollair en consulaire gebied te verbeteren.

Voorbereiding en ondersteuning bij bezoeken

- Het opstellen van werkdossiers tijdens bezoeken uit het buitenland voor de Gouverneur, de Minister-President van Aruba en overige ministers van de Regering van Aruba, evenals voor de Minister van Buitenlandse Zaken van het Koninkrijk der Nederlanden te Den Haag.
- Diverse inkomende bezoeken van vertegenwoordigers van landen waarmee Aruba diplomatieke en banden heeft, namelijk Washington, Suriname, de Colombia en Panama. Deze waren gericht op thema's als handel, economische diversificatie en niche toerisme.
- Diverse inkomende bezoeken van vertegenwoordigers van landen waarmee Aruba diplomatieke en banden heeft, namelijk Washington, Suriname, de Colombia en Panama. Deze waren gericht op thema's als handel, economische diversificatie en niche toerisme.
- Bijwonen van Inauguraties van Staats en Regeringshoofden in Guatemala en Panama. DBB speelde een cruciale rol in de voorbereidingen en coördinatie rondom de diplomatieke vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden tijdens de inauguraties van president Arévalo in Guatemala (januari 2024) en president Mulino in Panama (juli 2024). In nauwe samenwerking met de Koninkrijk ambassades zorgde DBB voor een vlekkeloze uitvoering van deze officiële bezoeken, waarbij de Minister-President van Aruba het Koninkrijk vertegenwoordigde.

Dossiers Multilaterale en regionale organisaties en economische diplomatie

Deze dossiers zijn gericht geweest op het representeren van het Arubaanse belang te midden van andere landen, multilaterale en regionale organisaties en de samenwerking met de Koninkrijkspartners, en op het implementeren van de Sustainable Development Goals (SDGs) 2030 door:

- Op continue basis in ambtelijke overleggen met het Ministerie van Buitenlandse Zaken, en Ministerie van Economische Zaken en Klimaat om aanknopingspunten met de beleidsprioriteiten van Aruba te maken;
- Technische assistentie aan te vragen vanuit de VN-agentschappen, bijvoorbeeld het United Nations Multi-Country Sustainable Development Cooperation Framework (MCSDCF) 2022-2026;
- Aruba tijdens multilaterale bijeenkomsten te presenteren als een ambitieus en vooruitstrevend eiland op het gebied van duurzame ontwikkeling.

Dit heeft geleid tot:

- Deelname aan verschillende internationale overleggen en bijeenkomsten, zoals de Commission on the Status of Women 68, 4e Internationale Conferentie over Small Island Developing States, Caribbean Development & Cooperation Committee en Caribbean Development Roundtable, 79e Algemene Vergadering Verenigde Naties, Conference of Parties 29 – Klimaatraamwerkverdrag Verenigde Naties.
- Adviseren en coördineren van het Memorandum of Understanding ‘The Kingdom of the Netherlands Climate Agenda: Pathway towards Climate-resilient & Sustainable Islands’ omvat een 8-tal thema’s dat de actie gedreven agenda vormgeven voor verdere samenwerking binnen het Koninkrijk op het gebied van klimaat. De Roadmap is door de Minister-Presidenten van de Landen en de Minister van Klimaat in het voorjaar van 2024 getekend en bekrachtigd.
- Adviseren en coördineren van beleidsnotities met het Ministerie van Buitenlandse Zaken met betrekking tot SIDS (Small Island Developing States) en Oceanennotitie.
- Adviseren inzake de adviesprocedure van het Internationaal Gerechtshof Adviesprocedure verplichtingen van Staten inzake klimaatverandering.
- Adviestraject in verband met geassocieerd lidmaatschap bij de Association of Caribbean States afgerond, van geassocieerd lidmaatschap CARICOM voortgezet.
- Coördineren en faciliteren van deelname vanuit Aruba aan de Local 2030 Island Network Communities of Practice te bevorderen. Zo worden de volgende stakeholders vanuit de samenleving vanuit de volgende verschillende sectoren, academisch, publiek en private sector en NGO’s samengebracht. Dit is gedaan om zo de waarde van lidmaatschap van Aruba breder in de samenleving te strekken.
- De reguliere deelname aan de Aruba Trade Board, om waar nodig verbinding te leggen tussen het internationale netwerk en lokale ondernemingen en betrokken overheidsdiensten.

De SDG-Commissie: Activiteiten en Resultaten in 2024

- In 2024 richtte de SDG-Commissie zich op het verder ontwikkelen van technische assistentie vanuit VN-agentschappen in het kader van het Multi-Country Sustainable Development Cooperation Framework (MCSDCF) 2022-2026. De wekelijkse vergaderingen waren essentieel om deze samenwerking vorm te geven en vooruitgang te boeken in de implementatie van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG’s) binnen de Arubaanse samenleving.
- Een belangrijke pijler van het afgelopen jaar was het vergroten van de bewustwording rondom de SDG’s. Diverse sessies werden georganiseerd op verschillende niveaus, waaronder een presentatie en workshop verzorgd door een VN-consultant. Deze consultant was verantwoordelijk voor het ontwikkelen van een communicatieplan voor zowel Aruba als Curaçao. Tijdens een bezoek aan Aruba eind maart presenteerde de consultant het plan en verzorgde een capaciteitsopbouwende workshop. De sessies waren gericht op specifieke doelgroepen:

  > **De Raad van Ministers van Aruba**
  > **De SDG-commissie en werkgroepen, waaronder de Indicator Werkgroep (IWG), Awareness Werkgroep (AWG en Expert Werkgroep (XWG)**
  > **Communicatie- en beleidsmedewerkers binnen de overheid**
  > **Communicatieprofessionals uit de private en non-profitsector**
  > **Vertegenwoordigers van de media**

- Een van de aanbevelingen uit het communicatieplan was om nauwer samen te werken met de samenleving en de private sector om de bewustwording rondom de SDG's te vergroten. Tijdens deze bijeenkomsten werd deze aanbeveling concreet opgepakt met een membership drive, waarbij professionals uit het bedrijfsleven werden uitgenodigd om deel te nemen aan de Awareness Werkgroep (AWG). Deze samenwerking leidde in september tot een sociale mediacampagne ter gelegenheid van de SDG-week.
- Daarnaast heeft de DBB in haar rol als onderdeel van het technische klankbordteam van Aruba advies en ondersteuning geboden aan de UNDP bij de review van beleid, begroting en indicatoren met betrekking tot de SDG-implementatie op Aruba. De SDG-Commissie heeft ook het rapport 'Baseline Assessment Mechanisms in place to Enhance Policy Coherence for Sustainable Development' beoordeeld en een gezamenlijk advies opgesteld.
- Met deze activiteiten heeft de SDG-Commissie een belangrijke bijdrage geleverd aan zowel de bewustwording als de praktische implementatie van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen op Aruba in 2024.

Dossiers Landen- en Themagerichte Geopolitiek

Dossier Venezuela

Venezuela is het dichtstbijzijnde buurland van Aruba en tevens het grootste buurland van het Koninkrijk der Nederlanden. Het land heeft een groot politiek-strategisch belang voor het Koninkrijk in het algemeen en voor Aruba in het bijzonder, vanwege risico's op het gebied van veiligheid, politieke instabiliteit en migratiestromen naar Aruba. Sinds mei 2019 zijn de luchtgrenzen tussen Aruba en Venezuela gesloten.

- Na de verkiezingen in juli 2024 en de onrust rondom de uitslag in Venezuela, heeft de DBB maandelijkse en soms tweewekelijkse analyses uitgebracht. Hierbij is informatie verzameld van zowel lokale als internationale stakeholders, waaronder MinBuZa. Dit proces omvat het verzamelen van input van overheidsinstanties, ambassades, denktanks, regionale partners en het analyseren van mediaberichten. Deze informatie wordt geïntegreerd in een breed en inclusief raamwerk dat alle relevante aspecten belicht en een volledig overzicht van de situatie biedt. De analyses richten zich op de politieke, sociaaleconomische en veiligheidsimpact, evenals op de risico's en kansen die bijvoorbeeld een mogelijke heropening van de luchtgrens met Venezuela met zich mee kunnen brengen.
- DBB heeft werkbezoeken georganiseerd voor medewerkers van de ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden (KNL) in Caracas. Deze bezoeken waren gericht op het onderzoeken van de politieke en economische gevolgen en mogelijkheden (voorafgaand aan de verkiezingen) voor de relatie tussen Aruba en Venezuela, evenals op het ondersteunen van consulaire werkzaamheden en visum gerelateerde taken.

Dossier Suriname

Op 21 oktober 2024 bracht de President van Suriname een officieel werkbezoek aan Aruba, waarbij de DBB de leiding had in de planning en organisatie ervan. Sinds de ondertekening van het Memorandum of Understanding (MoU) tussen Suriname en Aruba, is Suriname een belangrijke partner geworden op diverse gebieden, waaronder handel, landbouw, onderwijs, gezondheidszorg en cultuur.

- Dit MoU markeert het begin van een nieuwe fase in het intensiveren van de vriendschappelijke relatie tussen de twee landen en het concretiseren van de samenwerking door het operationeel maken van werkgroepen.
- De DBB zal een cruciale coördinerende rol blijven spelen in de samenwerking tussen Suriname en Aruba.

Dossier Verenigde Staten

De Verenigde Staten vormen de belangrijkste buitenlandse stakeholder voor Aruba. Daarom is het bestaand beleid dat in Washington een vertegenwoordiger aanwezig is, conform het toevoegingsprotocol tussen Aruba en Den Haag. Deze gevolmachtigd minister (GevMin Washington) valt binnen het kader van het buitenlands beleid van Aruba en wordt inhoudelijk aangestuurd door de DBB, net zoals de vak attachés op de ambassade die vanuit hun respectieve ministeries in Den Haag worden aangestuurd.

Op het dossier Verenigde Staten zijn in 2024 met name de volgende zaken aan de orde geweest:

- DBB onderhield nauwe banden met het Amerikaanse Consulaat-Generaal in Curaçao, waarbij het intensiveren van de samenwerking op politieke, economische en veiligheidsvraagstukken essentieel was.
- Voortzetting van besprekingen met de Amerikaanse douane (CBP) over de mogelijke implementatie van het Automated Targeting System Global (ATS-G), ter versterking van de grensbeveiliging.
- Vooruitgang geboekt bij de onderhandelingen voor een nieuw pre-clearance-verdrag.

Dossier Colombia

- Samenwerking binnen de Comisión Mixta Colombia om, via deze door Colombia opgerichte commissie, als liaison te fungeren met de betrokken overheidsdiensten en de regionale banden met de CARICOM-leden te versterken. Daarnaast wordt er gericht gewerkt aan 12 projecten die onderdeel uitmaken van deze op CARICOM gerichte commissie.

Dossier Veiligheid

Gezien de geopolitieke ontwikkelingen en veranderingen in de wereld, wordt veiligheid en ondermijning een steeds belangrijker onderwerp op de BZ-agenda. Dit maakt dat veiligheid een prioriteit is geworden voor het buitenlandse beleid. In 2024 werd het volgende gedaan:

- DBB monitort de geopolitieke ontwikkelingen in de regio, zoals de situatie in de VS, Venezuela, Haïti, Essequibo, en de mogelijke gevolgen hiervan voor Aruba.
- DBB bracht adviezen uit over de impact van deze ontwikkelingen.

Organisatieontwikkelingen

Modernisering van IT-faciliteiten

In 2024 heeft DBB geïnvesteerd in de modernisering van haar IT-faciliteiten. Er zijn nieuwe computers, laptops en mobiele telefoons aangeschaft om de medewerkers te ondersteunen in hun dagelijkse werkzaamheden. Daarnaast is de overstap naar Office 365 gerealiseerd, wat heeft bijgedragen aan efficiënter, veiliger en flexibeler werken binnen de organisatie.

Versterking van de juridische basis

Naast het formatieplan is in 2024 ook gewerkt aan het opstellen van een instellingsbesluit, wederom in samenwerking met DRH. Dit besluit versterkt de juridische en organisatorische basis van DBB en draagt bij aan een solide fundament voor de toekomst.

Optimalisatie van personeelsstructuur

In samenwerking met de DRH heeft DBB gewerkt aan de ontwikkeling van een formatieplan. Dit plan is gericht op het optimaliseren van de personeelsstructuur en het beter afstemmen van functies en verantwoordelijkheden binnen de directie.

Visuele identiteit

Gedurende 2024 heeft DBB tijdens verschillende sessies gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuw logo als onderdeel van een vernieuwde visuele identiteit. In 2025 wordt deze nieuwe branding verder uitgewerkt en gelanceerd, inclusief een nieuwe huisstijl, website en sociale mediakanalen. Hiermee wil DBB haar taken en verantwoordelijkheden beter onder de aandacht brengen bij zowel Aruba als de internationale gemeenschap.

Gevolmachtigd Minister Washington

Vooral nu is het van belang een afgevaardigde van Aruba te hebben in Washington D.C. om het gezicht, de stem en de oren en ogen van Aruba te zijn.

Terugkijkend op 2024 zijn er belangrijke gebeurtenissen geweest, die de dynamiek in 2025 binnen onze hemisfeer en de Trans-Atlantische betrekkingen beslist gaan beïnvloeden. Deze ontwikkelingen vergen meerdere informatiebronnen om op tijd risico's en kansen in te zien. Een vertegenwoordiger met directe lijnen met de Arubaanse regering, biedt een bredere context op voor Aruba belangrijke zaken en belangrijke ontwikkelingen.

In 2024 vonden de Amerikaanse verkiezingen plaats, voorafgegaan door ongekende gebeurtenissen, namelijk een mislukte moordpoging op presidentskandidaat Donald Trump en de terugtrekking van Joe Biden op het laatste moment als presidentiële kandidaat voor de Democraten. De overwinning van Donald Trump in de Amerikaanse presidentiële verkiezingen in 2024 brengt met zich mee een verschuiving naar rechts met een intensieve aandacht voor massa deportaties van illegale migranten, inclusief Venezolaanse migranten en in de buitenlandse politiek een verharding van de Amerikaanse houding tegenover vriend en vijand. De come-back van Donald Trump wordt nu al gezien als 'the greatest political come-back' van een presidentiële kandidaat die zeer goed voorbereid is op de transformatie van de VS naar meer conservatisme, nationalisme en kapitalisme.

In het laatste jaar van de presidentschap van Joe Biden was de Verenigde Staten direct betrokken geweest bij mondiale conflicten, voornamelijk in Oekraïne en het Midden-Oosten. De mate van deelname werd steeds bepaald door binnenlandse veiligheidskwesties, met name de dreiging vanuit China, Rusland en andere geopolitieke actoren. Ten aanzien van Venezuela werd tot aan de Venezolaanse verkiezingen in juli 2024 een voorzichtige hand uitgereikt naar het Maduro-regime door het mogelijk maken van OFAC-licenties voor Amerikaanse bedrijven om zaken te doen met Venezuela (met name binnen de olie-industrie). Dit middel om Nicolas Maduro over te halen een democratische transitie te accepteren, werkte averechts. Venezuela is ondertussen meer dan ooit een repressief dictatoriaal regime geworden.

Een andere voor Aruba relevante ontwikkeling is de verdere politisering van immigratie en grensveiligheid in de Verenigde Staten in 2024. De gemiddelde Amerikaan zag na de pandemie, een verloedering van bekende steden, een influx van migranten en een stijging in de criminaliteit. Hoewel de verklaring van de teloorgang van de steden en hun veiligheid complex is, werd deze simplistisch herleid tijdens politieke campagnes van de Republikeinen door de influx van illegale immigranten.

Bovendien kreeg de moord en verkrachting van twee jonge Amerikanen door Venezolaanse en resp. Salvadoraanse illegalen veel aandacht van de media. Alsook de verhalen rond de gijzeling van wooncomplexen in Colorado door de Venezolaanse 'gang', Tren de Aragua, in de zomer van 2024. Dit allemaal leidde naar de wens voor massadeportatie van illegale migranten, inclusief een deel van de zeven miljoen Venezolanen die Venezuela hebben verlaten in de jaren onder het Maduro-regime.

Het jaar 2024 kan ook worden gekenmerkt door technologische vooruitgang, met name in Artificial Intelligence. In dit kader kon men zien hoe het Amerikaanse congres worstelde met het reguleren van de gevolgen van deze nieuwe technologieën, zoals privacy, databescherming en cybersecurity. Tijdens de Amerikaanse verkiezingen kon men ook ervaren hoe grote tech-bedrijven zich meer flexibel opstelden ten opzichte van misinformatie op social media dan tijdens de verkiezingen van 2020. In april 2024 heeft het Congres een verbod op Tiktok in de VS aangenomen door zorgen over de verzameling van data van Amerikanen door China.

Misschien voor de laatste keer heeft de VS in 2024 uitgebreid geïnvesteerd in groene energie. De VS was onder Biden weer partij geworden van het Parijs-akkoord. Door de oorlog in Oekraïne heeft de VS echter wel in 2024 geprobeerd de export van LNG drastisch te verminderen om minder afhankelijk van andere landen te zijn. Klimaatverandering heeft de VS in 2024 niet gespaard met extreem weer door de orkanen Beryl, Milton en Helene. De schade door het orkaan Helene was ongekend voor de staat North Carolina. Het jaar 2024 was ook voor de Verenigde Staten het warmste jaar ooit gemeten.

De Amerikaanse economie bleef in 2024 gestaag groeien. De geluiden over een mogelijke recessie werden niet waargemaakt. Na een lange tijd had de Federal Reserve in september de rente weer verlaagd. De Biden administratie kondigde elke maand honderd duizenden nieuwe banen aan. Maar de gemiddelde Amerikaan voelde deze economische groei niet, door de hoge kosten van levensmiddelen. De inflatie bleef hoog in 2024.

Aruba bleef in 2024 niet immuun voor de complexe uitdagingen op de geopolitieke en economische ontwikkelingen. De gevolgen van de Russische invasie in Oekraïne waren al langer voelbaar in de energie en voedselprijzen. Door middel van een OFAC-licentie wilde de Arubaanse Minister van Energie goedkope olie uit Venezuela kopen. En voor Aruba was het van belang dat het exportverbod van LNG vanuit de VS niet voor Aruba zou gelden. Bovendien was de constante groei in het aantal bezoekers dat door de Pre-Clearance gaat op de Aruba Airport aanleiding om de onderhandelingen ten aanzien van de herziening van het Pre-Clearance verdrag af te ronden. Tenslotte kon Aruba ondanks de schrijnende situatie ten zuiden van de Arubaanse kust en de risico's voor illegale migratie, de VS overtuigen dat er grote stappen genomen zijn om mensenhandel en mensen smokkel te bestrijden.

Deze complexe mondiale problemen en de schaarse middelen die Aruba ondervindt, vergen derhalve meer samenwerking met andere landen buiten het Koninkrijk, zoals de Verenigde Staten. De vertegenwoordiger van Aruba in Washington DC is in deze de tussenpersoon tussen de Arubaanse regering, de Amerikaanse overheid en het diplomatieke netwerk van het Koninkrijk in de Verenigde Staten.

Personeel

De ambassade in Washington, DC heeft ruim 100 medewerkers die werken voor het Koninkrijk der Nederlanden. Terwijl de politieke afdeling van de Ambassade zich vooral richt op wat zich in Europa, Rusland, China en de VS afspeelt, is het voor Aruba belangrijk om zich te richten op Latijns-Amerika, de VS en het Caribisch gebied om beleid voor te bereiden waarin rekening wordt gehouden met wat er in de regio gebeurt.

Het jaar 2024 was het eerste jaar van de termijn van de Arubaanse Gevolmachtigde Minister. Vaak is dit een jaar met een steile learning-curve en gewijd aan relationship-building. Op persoonlijk vlak dient veel geregeld te worden en voor het gezin kan het eerste jaar ook moeilijk zijn. Op professioneel vlak dient een nieuw netwerk opgezet te worden. Om het netwerk in de VS op te zetten is het bouwen van relaties binnen de ambassade van belang. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft namelijk een goed opgezette informatiestroom, die als belangrijke basis kan worden gebruikt. Hiernaast dient op een actieve manier de behoefte vanuit Aruba tegemoetgekomen te worden.

Het gevoel aan het eind van 2024 is dat de Gevolmachtigde Minister een goede basis heeft gelegd voor Aruba om ontwikkelingen, kansen en risico's te signaleren en op te volgen. Er zijn contacten gelegd met de State Department, de Department of Homeland Security, de Commerce Department, het Congres, ambassades uit de regio, onderwijsinstellingen in de VS, individuele personen met connecties in de Democratische als Republikeinse hoek en lokale politici in onder anderen New York en Florida.

Op 30 mei 2024, heeft mw. Angela Guiro, managementassistent voor Aruba en Curaçao in de afgelopen 12 jaar, aangegeven dat ze intern een nieuwe functie heeft gekregen binnen de ambassade. Ze was toe aan een nieuwe functie en ze wilde doorgroeien. Hierdoor ontstond een vacature binnen de afdeling van de Gevolmachtigde Minister van Aruba. In samenspraak met de HR-afdeling van de ambassade en de directeur van de Directie Buitenlandse Betrekkingen van Curaçao, door de ondersteuning van Curaçao vanuit deze functie, is een geactualiseerd functieprofiel opgesteld en gepubliceerd. Na sollicitatiegesprekken te hebben gehouden met twee kandidaten, viel de keuze op Denis Leeflang. Denis is per 1 september 2024 begonnen als de managementassistent voor Aruba en Curaçao.

Op 14 februari 2024 is de vacature voor een stage bij de Gevolmachtigde Minister van Aruba gepubliceerd. De stage-opdracht was het inzichtelijk maken van het Congres voor de Gevolmachtigde Minister om de Arubaanse belangen te kunnen behartigen. Op deze stage hebben tientallen studenten gesolliciteerd. Hoewel de vacature ook naar het Arubahuis, de Universiteit van Aruba en andere Arubaanse instellingen is verstuurd, waren er in 2024 geen Arubaanse kandidaten. Na diverse sollicitatiegesprekken viel de keuze op een Nederlandse student met kennis van de Latijns-Amerikaanse regio. Cornee van Beek begon zijn stage op 1 augustus 2024. Hij heeft zijn stage succesvol afgerond op 31 december 2024.

De managementassistent en de stagiaire worden betaald vanuit het budget van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Het profiel van de organisatie van de GMA in 2024 was als volgt:

Gevolmachtigd Minister	1 FTE (bekostigd door Land Aruba);
Secretarieel medewerker	0,5 FTE (bekostigd door BZ, conform Overeenkomst Toevoegingsprocedure);
Stagiaire (Augustus – December)	1 FTE (bekostigd door BZ).

Arubaanse belangenbehartiging

Het werk van de Gevolmachtigde Minister te Washington DC, draagt bij aan de veiligheid en de economische groei van Aruba, ter bevordering van het welzijn en de kwaliteit van leven van de Arubaanse burgers. De Gevolmachtigde Minister streeft in haar werk naar samenwerking, het nemen van verantwoordelijkheid en het behalen van resultaten.

In 2024 is veel aandacht besteed aan het bouwen van een netwerk bij voor Aruba relevante overheidsorganisaties in de VS. Dit is van belang geweest om informatie op te doen, acties te ondernemen en/of het Arubaanse standpunt uit te dragen op het gebied van bestrijding van georganiseerde misdaad, bedreigingen van cybersecurity, regionale veiligheid (Venezuela, Haïti), mensenhandel en mensensmokkel en het behouden van de US pre-clearance.

De centrale contactpersoon voor de Arubaanse diplomaat is de State Department, in het bijzonder de ‘Caribbean Desk’. Vanuit de Caribbean Desk worden additionele contacten gemaakt met andere afdelingen binnen de State Department en met andere overheidsdepartementen. In 2025 zal enerzijds voortgebouwd worden en anderzijds nieuwe contacten gemaakt worden met experts van de Department of Justice, Treasury Department, Department of Defence (US South Com), State Department (JTIP, Venezuela en Caribbean division), Department of Homeland Security en Organization of American States. Deze contacten leiden tot het kunnen bieden van een gestructureerde terugkoppeling op veiligheidsthema’s dat meer context kan geven op het al bestaande informatieverkeer met relevante diensten op Aruba.

Bovendien ter voorbereiding van mogelijk inkomende bezoeken van de Minister-President, de Minister van Justitie en Arubaanse Parlementariërs, is in 2024 al outreach gedaan bij het Amerikaanse Congres om netwerken op te bouwen via leden van de staf van Congresleden (zogenaamde staffers). Zo werd een bezoek gebracht aan het Congreslid Debbie Wasserman Schultz uit Florida. Zij is een Democraat in het Huis van Afgevaardigden. Dit bezoek werd georganiseerd door de ambassade specifiek voor de Gevolmachtigde Minister om uit te kunnen leggen hoe het Amerikaanse buitenlandse beleid ten opzichte van Venezuela Aruba kan raken. Hierdoor houdt Aruba de VS graag op de hoogte van de mate en inhoud van de interactie met Venezuela. Op een ander moment heeft de Gevolmachtigde Minister de Senatoren Chris van Hollen uit Maryland en Bob Casey uit Pennsylvania ontmoet en gesproken via kennissen in de Democratische kring. Een kort gesprek met deze Senatoren was al genoeg om een indruk te krijgen van de Amerikaanse politieke campagnes. Hoewel Van Hollen actief de fundraising van Casey ondersteunde, won Casey net niet van zijn tegenstander in Pennsylvania.

In het kader van de Amerikaanse Verkiezingen is in 2024 een eerste outreach gedaan bij Republikeinen in conservatieve groepen, conservatieve think tanks en bij de staf van conservatieve congresleden. In deze werd steeds aandacht besteed aan het belang van de Caribische regio, waaronder Aruba, in het Amerikaanse buitenlandse beleid. Zo zijn er gesprekken gevoerd met staffers van Congreslid Maria Salazar en Senator Gregory Meeks. Deze persoonlijke contacten kunnen leiden tot meer ingangen bij eventuele inkomende bezoeken uit Aruba.

De lopende onderhandelingen omtrent de US pre-clearance op Aruba zijn op ambtelijk niveau afgerond in 2024. Het was een grote noodzaak voor Aruba om over te gaan tot het formaliseren van een nieuw verdrag met de VS. In 2024 werd een laatste virtuele onderhandelingsronde georganiseerd. Deze laatste onderhandeling heeft plaatsgevonden in september 2024, waarna de overeengekomen verdragstekst naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag is gestuurd. In al deze schakels heeft de Gevolmachtigde Minister een coördinerende rol gespeeld.

Aruba heeft in 2024 de Tier 2 niveau behouden in de Trafficking In Persons rapportage. De stakeholders in deze zijn de Directie Buitenlandse Betrekkingen en het Coördinatiecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel.

Naast het bouwen van netwerken op federaal niveau is een netwerk op statelijk niveau ook effectief. In 2024 heeft de Gevolmachtigde Minister gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van het lokaal bestuur in Maryland om op het gebied van onderwijs en cyber samen te werken. Zo is in dit kader contact gelegd tussen de Technology Advance Center in Maryland belast met cybersecurity en de Arubaanse NCTVI, alsook de Center of Excellence voor Cyber op Aruba.

Verder was de Gevolmachtigde Minister al langer in contact met de University of Maryland in Baltimore County om een samenwerking aan te gaan. Dit leek een moeilijke klus, totdat Colegio Nigel Matthew aangaf een reis te willen organiseren voor 75 Arubaanse scholieren om universiteiten in het Noordoosten van de VS te bezoeken. Dankzij dit voorgenomen bezoek in Maart 2025, met ondersteuning vanuit het team van de Gevolmachtigde Minister, is UMBC weer geïnteresseerd geraakt in een mogelijke samenwerking om Arubaanse studenten aan te trekken.

In augustus 2024 heeft de Gevolmachtigde Minister een werkbezoek gebracht aan de Hudson River Valley in New York State. Tijdens dit werkbezoek zijn twee events georganiseerd samen met de Aruba Tourism Authority. Het eerste event was een lunchmeeting waarin vertegenwoordigers van de State University of New York, andere community colleges en de Culinary Institute of America waren uitgenodigd samen met lokale bestuurders belast met economische ontwikkeling en toerisme. De tweede event was de aanwezigheid van een Aruba-booth bij een Caribbean event. Tijdens de tweede event werden ook Arubanen uit de regio uitgenodigd om samen te genieten en Aruba samen te promoten. Het belang voor de deelname van ATA was om first-time visitors aan te trekken.

Door de Amerikaanse politiek van dichtbij mee te maken, wordt veel kennis opgebouwd en informatie vergaard. Deze informatie wordt tenminste op wekelijkse basis gedeeld met de Minister-President, de Directie Buitenlandse Betrekkingen en de Veiligheidsdienst. Andere relevante informatie worden gedeeld met stakeholders op Aruba inclusief KvK, ATIA en AHATA. Op verkiezingsavond in November 2024 werd de Gevolmachtigde Minister ook uitgenodigd om deel te zijn van een panel tijdens een uitzending van TeleAruba over de Amerikaanse verkiezingen.

Empowerment Arubaanse studenten en professionals

In september 2024 heeft de Directie Onderwijs aan 14 nieuwe studenten een studielening verstrekt. De studenten staan ingeschreven bij de volgende instellingen:

5x	Valencia College (Florida)
1x	Yavapai College (Arizona)
2x	Coastal Carolina University (South Carolina)
1x	Ursuline College (Ohio)
1x	George Mason University (Virginia)
1x	Algonquin College (Canada)
1x	Florida State College (Florida)
1x	Genesee Community College (New York)
1x	Texas Woman's University (Texas)

Aruba heeft geldende MoU's met onderwijsinstellingen in Florida, South Carolina, Nebraska en Maryland. Van het totaal van 95 studenten in de VS heeft Aruba in Florida 33 studenten, South Carolina 9 studenten, Nebraska 6 studenten en Maryland 0 studenten. Maryland en Washington DC blijven duur. Daarom is het bezoek van Colegio Nigel Matthew en een mogelijke samenwerking zo interessant. Een toegankelijk college niet ver van Washington DC die betaalbaar is met de Arubalening brengt veel kansen voor de Arubaanse student.

Je ziet dat studenten zelf hun weg vinden. Maar Arubaanse studenten en hun ouders zijn zeer geïnteresseerd in de MoU's. Vaker zie je een nieuw component, Arubaanse atleten die in Amerika willen studeren om beter te worden in hun sport. De ondersteuning van deze studenten vergt een ander soort inspanning. Ze zijn vaak op zoek naar sport scholarships en collegeteams die ze aannemen als atleet.

De eerste stap die werd gezet in 2024 is om de huidige MoU's te handhaven. Er is contact gelegd met de universiteiten in Florida en in september 2024 is een werkbezoek gebracht aan de University of West Florida in Pensacola, Florida Tech in Melbourne, University of Central Florida in Orlando en Valencia College in Orlando. Via deze bezoeken is gebleken dat veel informatie over de scholen en hun betaalbaarheid niet bekend zijn op Aruba.

Ook door de studenten te ontmoeten hoor je vaak hoe ze hun studentenleven beleven en welke uitdagingen ze ervaren. Aan de hand van deze ontmoetingen, zijn persberichten geschreven over de kansen op diverse universiteiten.

Tijdens de ontmoetingen met de onderwijsinstellingen heeft de Gevolmachtigde Minister ook de kans gegrepen om te vragen hoe de universiteiten de MoU met Aruba ervaren. In dit kader kunnen risico's en additionele kansen op tijd geïdentificeerd worden. Deze gesprekken waren nuttig. Zo is bij de University of Central Florida, een heel belangrijke universiteit voor Aruba, de wens om meer eerstejaars studenten vanuit Aruba te krijgen. Veel Arubaanse studenten gaan eerst naar Valencia College en stromen daarna naar UCF. De acties hiervoor zijn om nauw met decanen van de middelbare scholen samen te werken en sessies te houden met scholieren voor bewustwording om hoge punten te blijven halen, en extra-curriculaire activiteiten en vrijwilligerswerk te doen.

In mei 2024 heeft de Gevolmachtigde Minister samen met Education USA een informatiesessie georganiseerd voor Arubaanse scholieren. Tijdens deze sessie gaven Arubaanse studenten in de VS informatie over alle relevante aspecten van het studeren in de VS en hun studentenleven. Samen met de Education USA zijn er ook informatiesessies gehouden voor studenten in de Academic Foundation Year op de Universiteit van Aruba en EduCampus.

In Juni 2024 heeft de Gevolmachtigde Minister een groep tweede en derdejaarsstudenten van de Universiteit van Aruba verwelkomd in Washington DC. De studiereis werd met vertegenwoordigers van de Universiteit van Aruba vanaf februari in een wekelijks overleg gepland. De Gevolmachtigde Minister heeft samen met de Arubaanse Maureen Bunyan de contacten gelegd en de bezoeken voor de studenten georganiseerd. Het programma had als doel een goede indruk te krijgen van het politieke middelpunt van de wereld, maar ook de kansen die Washington DC aan young professionals biedt.

Naar aanleiding van informatie die is opgedaan tijdens het bezoek van de studenten van de Universiteit van Aruba, wilde de Gevolmachtigde Minister een sessie organiseren in september voor Arubaanse studenten en professionals op Aruba en in Nederland over de kansen die er zijn voor stage in Washington DC.

Door toegankelijk te proberen te zijn voor de studenten, via whatsapp, zoom en email, waren er diverse gesprekken met studenten en ouders om hun vragen te beantwoorden en om hun aan te horen. Er zijn vragen binnengekomen waarom studenten die in de VS studeren zich moeten uitschrijven bij de Censo. Er zijn vragen binnengekomen hoe ze als ze uitgeschreven zijn op Aruba en niet ingeschreven staan in de VS hun paspoort kunnen verlengen en hun rijbewijs op Aruba kunnen verlengen. De Gevolmachtigde Minister heeft brieven geschreven om studenten extra te ondersteunen bij het aanvragen van in-state tuition of een kans om hun virtuele examen op de ambassade te doen. Uiteindelijk wordt ook vaak goed nieuws gedeeld: studenten die scholarship voor alle kosten hebben ontvangen, studenten die in baseballteams zijn aangenomen, studenten die slagen.

Vooral tijdens Orkaan Helene in Oktober werd nauw contact gehouden met studenten en reizigers in Florida. Het was oktobervakantie en gedurende deze week waren er 248 Arubaanse ingezetenen die naar Orlando waren gevlogen Dit aantal is exclusief de 353 Arubaanse ingezeten die naar Fort Lauderdale vlogen en 665 naar Miami. Het was daarom belangrijk om de situatie in de gaten te houden, contact te houden met het Consulaat-Generaal in Miami en de Arubaanse instanties, zoals de DBB en de Bureau Rampen in het geval van consulaire assistentie. Er werd ook kort met de Arubaanse media gesproken om informatie te delen. Gelukkig waren er geen consulaire verzoeken vanuit Arubaanse ingezetenen of studenten.

In november 2024 is een bezoek gebracht aan de University of Maryland in Baltimore County met een delegatie van docenten van Colegio Nigel Matthew ter voorbereiding van een studiereis van 75 Arubaanse scholieren. De Gevolmachtigde Minister heeft geholpen met het maken van de nodige afspraken voor hun programma in Maryland en New York. In maart 2025 gaan ze onder meer met de scholieren naar UMBC en SUNY New Paltz. Door middel van deze bezoeken zal getracht worden om een nauwere samenwerking tussen Aruba en deze onderwijsinstellingen te bereiken.

Het is van belang om studeren in de VS en Canada te stimuleren. Het Noord-Amerikaanse onderwijssysteem biedt veel faciliteiten on-campus. Een voorbeeld is de tutoring (bijles) voor vakken die minder goed gaan, die zeer laagdrempelig en wijd beschikbaar is op de campus. Als het minder goed gaat, heeft de student op sommige scholen verplicht een aantal tutoring uren. Een atleet aan een college of universiteit heeft nog meer verplichte tutoring uren. Dit systeem is ingesteld om de student te helpen met succes het academisch jaar af te ronden, wat zal kunnen leiden tot een hogere graduation rate vergeleken met Arubaanse studenten in Nederland. Tenslotte is, door het strenge Amerikaanse migratiebeleid, het moeilijker voor de Arubaanse student om zich in de VS te vestigen, waardoor Aruba hen weer kan aantrekken om hun carrière op Aruba te starten.

In 2025 zal aandacht geschonken worden aan Nebraska, South Carolina, en Canada, met name de provincies van Ontario, Quebec en Newfoundland.

Welvaart en welzijn

De Gevolmachtigde Minister kan vanuit de ambassade in Washington DC op diverse wijze de economische ontwikkeling ondersteunen, in de eerste plaats als wegwijzer/doorverwijzer voor zowel leads uit de VS en Canada voor Aruba, als voor Arubaanse ondernemers geïnteresseerd in Noord-Amerika, en in de tweede plaats als matchmaker, wat een actievere rol vereist van de GevMin om te kunnen bemiddelen en/of onderhandelen ten behoeve van handelsbevordering, R&D samenwerking en het aantrekken van investeren. Deze werkzaamheden sluiten aan op de economische diplomatie vanuit een Koninkrijk ambassade.

Gedurende het jaar zijn er veel gesprekken gevoerd met bedrijven. Deze zijn nog niet geresulteerd in concrete leads voor Aruba. Verder is er in September 2024 de Economische Netwerkdagen gehouden voor alle medewerkers in het Postennetwerk belast met handelsbevordering, investeringsbevordering en handelspolitiek. Tijdens deze dagen werd een presentatie gehouden over de economische kansen en belangen voor Aruba in de VS. Deze presentatie was vooral interessant voor de honorair-consuls van Nederland die overal in de VS de extra oren en ogen voor Aruba kunnen zijn.

Energiebeleid en energietransitie

De Minister van Energie heeft tijdens zijn werkbezoek aan Washington DC een aanvraag voor een OFAC-licentie ingediend om via een Amerikaanse tussenpersoon Venezolaanse olie te kopen. In de marge van de indiening van de licentie is dan een gespreksronde gevoerd in Washington DC met de Deputy Assistant Secretaries van Energie en van Buitenlandse Zaken. Hiernaast zijn bezoeken gebracht aan think tanks, zoals de Atlantic Council en de Inter-American Dialogue en andere ambassadeurs in de regio. Naar aanleiding van de feedback uit deze gespreksronde heeft de Minister zijn verhaal en argumenten kunnen aanpassen. Uiteindelijk kon Aruba de State Department en Treasury overtuigen om een OFAC-licentie te krijgen.

Arubaanse cultuur, waarden en belangen

Een belangrijke taak van een uitgezonden ambtenaar bij een ambassade is publieke diplomatie. Publieke diplomatie leidt namelijk tot goodwill en begrip, die in een later stadium zou kunnen helpen bij complexe onderhandelingen en controversiële thema’s. Voor de GevMin VS betekent dit, dat de cultuur, waarden en belangen van Aruba actief bevorderd dienen te worden door middel van culturele activiteiten, workshops, toespraken, gastcolleges en media-interviews.

De activiteiten op dit gebied in 2024 waren:

- Presentatie aan Amerikaanse high school studenten geïnteresseerd in diplomatie. Dit was een zomerprogramma van de Sister Cities International.
- Diner met Arubaanse professionals op 18 maart om Himno y Bandera te vieren.
- Lunch Arubaanse professionals met Arubaanse ministers (Energie en Financien) organiseren om onze professionals in de VS betrokken te houden.
- Arubaanse professionals te betrekken als best practices bij sessies voor studenten.
- Bijeenkomst Arubanen tijdens Caribbean Festival in Saugerties, New York.
- Opnemen van een podcast van de Ambassades: ‘Vijf Vragen’ over Aruba.

Overige taken

Een belangrijke taak die als een rode lijn door de jaarlijkse planning loopt, is het voorbereiden van inkomende bezoeken van Arubaanse ministers. Aruba neemt structureel deel aan de IMF en Wereldbank vergaderingen en de AVVN, die jaarlijks worden gehouden.

- De bezoeken waaraan ondersteuning is verleend:
- Inkomende bezoek Minister van Energie, maart 2024
- Deelname Minister-President, Committee on the Status of Women, maart 2024
- Inkomende bezoek Minister van Financiën, IMF Spring Meetings, april 2024
- Inkomende bezoek Minister van Economische Zaken, Bezoek Koninklijk Paar, juni 2024
- Inkomende bezoek Minister van Sport, Youth World Series, augustus 2024
- Werkbezoek NCTVI en VDA, Cyber-conferentie, september 2024
- Inkomende bezoek Minister van Financiën, IMF Annual Meetings, oktober 2024

1.5 DIRECTIE WETGEVING EN JURIDISCHE ZAKEN (DWJZ)

1. INLEIDING

De Directie Wetgeving en Juridische Zaken (DWJZ) is de centrale juridische dienst van de overheid en ressorteert onder de minister van Algemene Zaken, innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening. Zij beschikt over drie juridische afdelingen, namelijk de Afdeling Wetgeving (belast met de voorbereiding van wetgeving ten behoeve van alle ministeries en de verrichting van alle daarmee samenhangende werkzaamheden), de Afdeling Beleid en Advies (belast met de juridische advisering en waar nodig ondersteuning van de ministeries) en de Afdeling Rechtszaken (belast met de procesvertegenwoordiging van het Land). Daarnaast fungeert DWJZ ook als het centrale punt voor de ontvangst, behandelingscoördinatie en de afgifte van de diverse vergunningen, bedoeld in de Vergunningsverordening, de Hinderverordening, de Slacht- en keuringsverordening en de Bioscoopverordening. Dit geschiedt door middel van de Afdeling Vergunningen. Verder is DWJZ belast met de afgifte van apostilles en legalisaties op documenten van burgers ten behoeve van gebruik in het buitenland. DWJZ staat onder leiding van een directeur die daarin wordt ondersteund door een directiesecretariaat.

2. PERSONEELSAANGELEGENHEDEN

Het aantal personeelsleden bedroeg aan het eind van 2024 30. Dit kan per onderdeel als volgt worden uitgesplitst:

• Directie:	2
• Administratie:	2
• Afdeling Wetgeving:	9 (5 wetgevingsjuristen en 4 administratieve medewerkers)
• Afdeling Beleid en Advies:	7 (allen beleidsjuristen)
• Afdeling Rechtszaken:	9 (6 procesgemachtigden en 3 administratieve medewerkers)
• Afdeling Vergunningen:	2

Dit aantal is een vermindering ten opzichte van het voorgaande jaar. De oorzaken hiervan zijn voornamelijk de toepassing van de VUT-regeling en het vertrek naar de privésector of andere publieke instellingen van juristen. Het laatste betrof met name ervaren wetgevingsjuristen. Hierdoor is het tekort aan wetgevingsjuristen nog nijpender geworden. Hiertegenover staat dat met ingang van 1 juli de arbeidsvoorwaarden van de juristen is verbeterd, in die zin dat vanaf die datum de schaarstetoelage over een periode van twee jaar wordt verhoogd naar 25% en dat de schaarstetoelage deel zal uitmaken van het pensioengevende salaris. Voor alle personeelsleden van DWJZ geldt voorts dat hun salaris als gevolg van afspraken met vakbonden in twee fasen verhoogd is met 11,7% en dat de jaarlijkse compensatietoeslagen behouden blijven.

Verder kan worden opgemerkt dat gedurende dit jaar DWJZ diverse stagiaires heeft gehad van Colegio EPI en de Haagse Hogeschool ten behoeve van alle afdelingen.

3. AFDELING WETGEVING

Algemeen

Zoals hierboven aangegeven kampte de afdeling Wetgeving met het vertrek van gekwalificeerde wetgevingsjuristen naar elders. Dit heeft negatieve gevolgen gehad voor de werkzaamheden en de productie van de afdeling. Een aantal belangrijke clusters kwam stil te liggen, terwijl de productie van afzonderlijke wetgevingsprojecten onder druk kwam te staan.

Deelname aan AWOK en andere programma's

Evenals voorgaande jaren hebben juristen van de afdeling Wetgeving deelgenomen aan het Ambtelijk Wetgevingsoverleg Koninkrijk (AWOK). Dit overleg vond deze keer plaats in Curaçao. Dit was in de marge van het Wetgevingsprogramma ter versterking van de wetgevingsfuncties van de Caribische landen, dat door TWO Nederland was georganiseerd en waaraan naast de juristen van de afdeling Wetgeving ook juristen van de andere afdelingen van DWJZ hebben deelgenomen.

Wetgeving

In 2024 werden in totaal 46 Afkondigingsbladen uitgedaan. Ten opzichte van 2023 was dit een vermindering van 22 Afkondigingsbladen. Uitgesplitst naar niveau ging het om de volgende wettelijke regelingen en inwerkingtredingsbesluiten:

• Landsverordeningen	13
• Landsbesluiten, houdende algemene maatregelen	15
• Ministeriële regelingen	4
• Rijksregelingen c.a.	2
• Inwerkingtredingsbesluiten	3
• Andere	9

In 2024 werden 69 nieuwe wetgevingsprojecten aangevangen. Een aantal daarvan werd in hetzelfde jaar nog afgerond. Het betrof onder meer sanctiebesluiten, uitvoeringswetgeving voor het nieuwe Wetboek van Strafvordering van Aruba, rechtspositionele regelingen voor het overheidspersoneel en de landsbegrotingen c.a..

4. AFDELING BELEID EN ADVIES

Commissies

In 2024 hebben de juristen van Beleid en Advies de DWJZ vertegenwoordigd in de volgende commissies/ werkgroepen:

- Klankbordgroep project Herinrichting Overheid Aruba;
- Juridische werkgroep Verzelfstandiging Directie Luchtvaart Aruba;
- Werkgroep Project Beleidskompas Aruba;
- Commissie MFA San Nicolas;
- Werkgroep bouw nieuwe Douanekantoor;
- Adviesteam ex-DOW gebouw;
- Adviesteam plaatsing Radar;
- Commissie ATV/UTV-problematiek;
- Beroepenveldcommissie Universiteit van Aruba;
- Bezwaar- en hoorcommissie Departamento di Enseñansa Aruba;
- Commissie aanbesteding Helikopter tbv KPA;
- Commissie inzake vestiging erfpachtsperceel te Sabana Grandi;
- Werkgroep Herziening Comptabiliteitsverordening 1989;

Werkoverzicht

In 2024 heeft de afdeling nieuwe dossiers– waaronder 91 verzoeken om juridisch advies- ter behandeling ontvangen, direct afkomstig van verschillende ministeries en de onder hun ressorterende directies en diensten. Van burgers zijn in 2024 acht (8) verzoeken om geslachtsnaamswijziging in behandeling genomen.

Onderstaand volgt een overzicht van het aantal formele uitgaande stukken die door de afdeling in 2024 zijn afgehandeld. Het betreft het aantal opgestelde juridische adviezen, conceptovereenkomsten, conceptlandsbesluiten, concept-ministeriële beschikkingen, brieven en overige stukken per ministerie.

PER MINISTERIE/ DIRECTIE OF DIENST RESSORTEREND ONDER DE DESBETREFFENDE MINISTERIE	AANTAL
Ministerie van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening	65
Ministerie van Justitie en Sociale zaken	94
Ministerie van Financiën en Cultuur	9
Ministerie van Toerisme en Volksgezondheid	11
Ministerie van Onderwijs en Sport	2
Ministerie van Arbeid, Energie en Integratie	10
Ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken	7
Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling	10
Overig	6
TOTAAL AANTAL UITGAANDE STUKKEN B&A IN 2024	**214**

Los van deze formele adviezen en overige documenten heeft de afdeling de ministeries en diensten in een groot aantal vergaderingen, commissies, per email en per telefoon (informeel) gediend van juridisch advies en ondersteuning.

Ondersteunende wetgevingswerkzaamheden

Tenslotte hebben 2 juristen van de afdeling bijgedragen aan de volgende wetgevingsproducten:

- Aanbestedingsbesluit (AB 2024, no 14);
- Ontwerp Aanbestedingsverordening (ontwerp gereed voor behandeling in de Staten).
- Ontwerp Landsverordening Luchtvaart hoofdstuk 8 met toelichting en deels hoofdstuk 9.

5. AFDELING RECHTSZAKEN

Algemeen

In 2024 werd de afdeling Rechtszaken wederom geconfronteerd met een groeiend aantal rechtszaken met toenemende complexiteit waarin het Land in rechte betrokken werd en de juristen van deze afdeling als procesgemachtigde van het Land moesten optreden. Dit ging vaak niet zonder uitdagingen op het gebied van samenwerking en input van de betrokken diensten ten behoeve van een adequate verdediging van de belangen van het Land. In een onacceptabel aantal gevallen werd de verzochte medewerking en/of informatievoorziening niet of niet volledig verschaft, terwijl in bijzondere gevallen ook weigerachtig gedrag of selectieve informatievoorziening kon worden vastgesteld.

Ondanks dat zowel in het algemeen als in concrete gevallen aandacht werd gevraagd voor deze situatie kon nauwelijks of geen verbetering worden geconstateerd. Uiteindelijk heeft dit in belangrijke zaken bijgedragen aan het verlies door het Land in eerste aanleg. In een aantal gevallen kon hoger beroep soelaas bieden maar ook hier speelden dezelfde problemen vaak op. Uiteindelijk heeft dit ook een aantoonbaar schadelijk effect op de reputatie van de procesgemachtigden en het aanzien van het Land.

Fictieve weigeringen

Een groot aantal rechtszaken was het gevolg van fictieve weigeringen door bestuursorganen. Fictieve weigeringen ontstaan wanneer een bestuursorgaan geen beslissing neemt op een verzoek van een burger of, in de hoedanigheid van werkgever, van een ambtenaar over een rechtspositionele aangelegenheid. Nadat ook een bezwaarschrift onbeantwoord is gebleven gaat de belanghebbende in beroep van de LAR-rechter respectievelijk de GAZA-rechter.

Geconstateerd kan worden dat een groot aantal fictieve weigeringen te maken heeft gehad met gebrekkige of afwezige besluitvorming door de betrokken bestuursorganen. De oorzaak hiervan is weer van diverse aard, maar wat vooral opvalt is dat vaak reeds op dienstniveau geen voorstellen tot besluitvorming worden gedaan of dat aan een bestuursorgaan gericht verzoek om een besluit niet worden doorgestuurd naar de betrokken ambtelijke diensten ter advisering. In verband hiermee kan beslist niet onvermeld blijven dat deze situatie inmiddels door malafide externen wordt misbruikt om bijvoorbeeld verzoeken om informatie op basis van de Landsverordening openbaarheid van bestuur (LOB) aan de bestuursorganen te doen, in de wetenschap dat deze hoogstwaarschijnlijk niet zullen worden beantwoord. Daarmee komt de weg voor het incasseren van forse dwangsommen ten laste van het Land.

Dwangsomproblematiek

In het verlengde van het voorgaande kan worden opgemerkt dat het Land in 2024 werd geconfronteerd met de verbeuring van forse bedragen aan dwangsommen. Dit werd veroorzaakt door het verlies van rechtszaken, het niet of niet tijdig uitvoeren van rechterlijke uitspraken of het niet of niet adequaat reageren op verzoeken van burgers. Zoals gezegd zijn zelfs malafide procesvertegenwoordigers actief die het hun nering maken van het procederen tegen het Land om forse dwangsommen te verkrijgen. Dit in de wetenschap dat maar al te vaak niet of niet adequaat door of namens bestuursorganen gereageerd wordt op hun zogenaamde verzoeken. Voor deze situatie is diverse keren aandacht gevraagd door DWJZ.

Overzicht van aantal binnen gekomen rechtszaken bij de DWJZ

Het aantal rechtszaken dat binnen is gekomen bij de DWJZ bedraagt, uitgesplitst naar soort en eventueel daaropvolgende uitbesteding aan externe advocaten, als volgt.

Soort zaak	Aantal	DWJZ	Uitbesteed
Civiel (AR)	19	13	6
Kort geding (KG)	24	18	6
Extra-judicieel (EJ)	14	13	1
Ambtenaren (GAZA)	143	138	5
Voorlopige voorziening GAZA	8	8	0
Hoger beroep ambtenarenzaken (RvB)	177	175	2
Administratieve zaken (LAR)	351	112	239
Voorlopige voorzieningen LAR	79	41	38
Hoger beroep LAR	37	29	8
Strafzaken	1	0	1
Totaal	**859**	**553**	**306**

Van de 859 rechtszaken die bij de DWJZ zijn binnengekomen, was het aantal administratieve zaken het grootst (351). Het betrof in de meeste gevallen zaken in het kader van de Landsverordening toelating en uitzetting (LTU), waardoor in de meeste zaken deze naar de DIMAS werden doorgestuurd voor verdere afhandeling. Hierna volgden de zaken in hoger beroep van ambtenarenzaken, waarbij opgemerkt kan worden dat het een groot aantal zaken betrof van een groep douaneambtenaren die het niet mee eens was met het feit dat hun bezwaar tegen het Landsbesluit bijzondere rechtspositionele bepalingen douaneambtenaren ongegrond was verklaard.

6. AFDELING VERGUNNINGEN

Algemeen

Bij de instelling van de Directie Wetgeving en Juridische Zaken werd de afgifte van diverse vergunningen en toestemmingen als bedoeld in de Vergunningsverordening, de Hinderverordening, Loterij-, Slagerij-, Geneesmiddelen-, Import- en Exportvergunning onderbracht bij de afdeling Rechtszaken en Vergunningen. Ten einde op efficiënte wijze zorg te dragen voor de afhandeling van vergunningen is bij het DWJZ een informele afdeling Vergunningen opgezet sinds 1 januari 2014.

Aanvragen voor vergunningen en toestemmingen gebaseerd op de Vergunningsverordening worden gecoördineerd door Afdeling Vergunningen. Van de betrokken diensten worden adviezen opgevraagd en verwerkt in een advies met een concept beschikking. Ook wordt door een medewerker de publicatie van de verzochte vergunning verzorgd. Bij uitgifte van vergunningen wordt de berekening van leges en vergunningsrechten door een medewerker verwerkt.

Onderstaand tabel geeft een overzicht van het aantal aanvragen en afhandeling van vergunningen in het jaar 2024 waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen soorten vergunningen.

Soorten vergunning	Inkomend	Afgehandeld [1]	Vergunningen en toestemmingen (MBs)
Vergunningsverordening	372	308	103 [2]
Hinderverordening	41	12	9
Loterijverordening	0	0	0
Overig [3]	1	1	1
Totaal	**414**	**321**	**113**

[1] Lopende zaken van 2023/2024 gedeeltelijk
[2] Onder aantal 103, zijn de toestemmingen niet meegeteld
[3] Andere vergunningen: o.a. slagerij, import- en exportverg., bioscoop

1.6 STAATSVEILIGHEID

VEILIGHEIDSDIENST ARUBA

2024 betekende voor de VDA een jaar van afscheid nemen van enkele medewerkers, wat de dienst diep in het hart heeft geraakt wegen het wegvallen van kennis, kunde, expertise. Het al gevoelige capaciteitsniveau van de VDA, werd wederom uitgedaagd. De formatieaanpassing is derhalve noodzakelijk en prangend, om de dreiging van onze staatsveiligheid door statelijke en non-statelijke actoren het hoofd te kunnen blijven bieden.

De Dienst heeft in 2024 een totaal van 7 Request for information (RFI) gestuurd, 3 ambtsberichten, 1 analyserapport en 11 OSINT-rapporten, geproduceerd en gedeeld met verschillende afnemers.

VEILIGHEIDSONDERZOEKEN (VO)

In 2024 was de dienst onderhevig aan een onderzoek door de Commissie van Toezicht; het betrof een onderzoek naar het proces van Veiligheidsonderzoeken in het laatste kwartaal van het jaar. Er ligt een concept lijst vertrouwensfuncties klaar om, samen met DWJZ en DRH, aan de slag te gaan om tot een gereviseerd en geactualiseerd lijst van vertrouwensfuncties te kunnen komen.

Vorig jaar heeft VDA 1151 Staat van inlichtingen (SVI's) in behandeling genomen en 750 Verklaring van geen bezwaar (VGB's) afgegeven. Bij 3 personen werd hun VGB ingetrokken.
V.w.b. bezwaarzaken waren er 2 behandeld door de Commissie van Toezicht.

De doorontwikkeling tot een Business Unit VO staat op status quo, daar het afhankelijk is van de organisatie aanpassing. Met de koninkrijksdiensten is samen besloten op een meer structurele wijze elkaar te ontmoeten en te ondersteunen qua het Nivelleren van veiligheidsprocessen, middels de oprichting van een VO Platform.

INFORMATIEBEVEILIGING EN CYBERSECURITY

Binnen het kader van informatiebeveiliging heeft de VDA in het najaar van 2024 een kwartiermaker CISO kunnen werven die belast is met het opzetten van de kaders ter uitvoering van de rubriceringsregeling. Daarnaast heeft de Dienst verschillende beveiligingsbevorderende adviezen aangeboden aan diverse afnemers. Ook heeft de Dienst een aantal elektronische veiligheidsonderzoeken (EVO) uitgevoerd. Deze werkzaamheden zijn voor een groot deel gefocust op het gebied van informatiebeveiliging en cyberaspecten met weerstandverhoging voor de staatsveiligheid als doel.

DREIGINGS- EN RISICO-ANALYSES

De Dienst draagt bij met dreigings- of risicoanalyse aan het Stelsel Bewaken en Beveiliging. In 2024 heeft de Dienst 11producten ter zake opgesteld en gedeeld. Daarnaast heeft de Dienst ook actief deelgenomen aan de besprekingen en voorbereidingen m.b.t. het staatsbezoek van de president van Suriname, dhr. Santoki aan Aruba in september.

FORMATIE EN INRICHTING

De formatie en nieuwe inrichting van de VDA was lopend bij de DRH in 2024, maar is helaas nog niet gekomen tot een eerste concept. Voor de dienst is de nieuwe formatie en inrichting belangrijk voor de toekomstplanning en daar bij behorende investeringen zowel in gelden als in kennis en kunde.

OPLEIDING EN TRAINING PERSONEEL

Opleiding en training is belangrijk voor de Dienst om bij te zijn met de snelle ontwikkelingen op het gebied van intelligentievergaring, analyses maar ook op het gebied van weerstandsverhoging. In 2024 heeft de Dienst de ‘Fraudulent Documentation Training’ i.s.m. de Canadese RCMP verzorgd voor de grensdiensten. Verder heeft de Dienst deelgenomen aan een training van het Clingendael Instituut ter zake de Europese Unie, het Aviation Cybersecuritytraining van ICAO samen met de Directie Luchtvaart, het Latin America &Caribbean Cyber Competence Center (Lac4) en BHV – Rode Kruis training. Daarnaast motiveer de Dienst diens medewerkers om de verschillende onlinetrainingen die op het Land Academy platform aangeboden wordt, te volgen.

KONINKRIJKSOVERLEG INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

Twee keer per jaar komen de hoofden van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten van het Koninkrijk bij elkaar. Echter, in 2024 vond deze vergadering maar één keer plaats. Doch de voorbereidingsvergadering en de meestal gepaarde expertmeetings op werkvloer niveau kende wel de nodige doorgang, begin en eind 2024. Daarbij kwamen verschillende onderwerpen ter sprake, waaronder de politieke invloeden in de regio.

SAMENWERKING:

Naast de inlichtingen- en veiligheidsdiensten binnen het Koninkrijk onderhoudt de dienst ook contacten met andere diensten en organisaties zowel lokaal, als regionaal en internationaal. In 2024 heeft de dienst binnen dit kader deelgenomen aan verschillende bijeenkomsten en conferenties, t.w.:

- Caribbean Regional Intelligence Conference (CARIC)
- ASIS – Dutch Caribbean first resilience, cyber and security conference
- Counterterrorism Seminar 2024: aanpak terrorisme op de CAS-landen
- Comunidad Latinoamericana del Caribe de Inteligencia (CLACIP): Wereldwijd impact van Cybercriminaliteit, Dark -en DeepWeb
- Expertmeeting Nivellering Veiligheidsonderzoeken binnen het Koninkrijk der Nederlanden.
- Global Forum on Cyber expertise
- INTERPOL
- Economic Sovereignty Seminar: regional challenges and competencies
- Second Regional Network Meeting for Crime Analysts
- Congres Nationale Veiligheid i.h.k.v. de veiligheidsstrategie
- Bijeenkomsten met regionale partners m.b.t. de geopolitieke implicaties van regionale en internationale conflicten en ontwikkelingen.

COMMISSIE VAN TOEZICHT (CTVDA)

In september 2024 verrichte de CTVDA haar zevende onderzoek naar de dienstwerkzaamheden. De belangrijkste focus in dit onderzoek was op de rechtmatigheid van de veiligheidsonderzoeken en diens processen. Het rapport m.b.t. dit onderzoek was per eind 2024 in conceptvorm afgerond.

1.7 VEILIGHEIDSHUIS ARUBA

Het Veiligheidshuis Aruba is op 24 mei 2018 opgericht en is een fysieke locatie waar verschillende instellingen uit de straf-, en zorgketen en andere partners (denk aan onderwijs) samenwerken aan het terugdringen van overlast, huiselijk geweld en criminaliteit waarachter een complexe problematiek schuilgaat. De meerwaarde van de samenwerking zit in de keten overstijgende aanpak, die de afzonderlijke aanpakken versterkt. Daarbij behouden alle partners hun eigen (wettelijke) verantwoordelijkheden. De Minister-President is de voorzitter van de Hoogambtelijke Stuurgroep van het Veiligheidshuis Aruba.

Kernpartners

- Bureau Leerplicht
- Bureau Slachtofferhulp
- Bureau Sostenemi
- Dienst Publieke Scholen (zorgteam)
- Directie Sociale Zaken
- Directie Voogdijraad
- FCCA
- Fundacion Guia Mi
- Fundacion Salud Mental Aruba, Respaldo
- Korps Politie Aruba
- Ministerie van Justitie en Sociale Zaken
- Openbaar Ministerie
- Stichting Hunto
- Stichting Reclassering Aruba
- Korrectie Instituut Aruba
- Wit Gele Kruis
- **Nieuwe Convenant partners: Zorgteam Stichting EPB en Tienda di Educacion**

Doelgroepen

Doelgroepen Veiligheidshuis Aruba
Complexe problematiek doet zich vooral voor binnen bepaalde doelgroepen. Om die reden ligt de focus van het Veiligheidshuis op de volgende doelgroepen:

- Risicojongeren
- Personen met onbegrepen gedrag
- Dubbele Diagnose-problematiek
- Daders en slachtoffers van relationeel geweld
- Adulto Mayor
- Ongedocumenteerden
- Veelplegers

Resultaten van de samenwerking 2024

Het zorg- en veiligheidsoverleg staat centraal bij dit samenwerkingsverband. Tijdens het twee wekelijks overleg worden zowel nieuw aanmeldingen besproken en het systemisch plan van aanpak bepaald, alsook de terugkoppeling en afstemming van de casuïstiek die reeds in behandeling is. In 2024 is overgegaan op een nieuw digitaal systeem (meer gebruikersvriendelijk) ter ondersteuning van deze werkprocessen.

In 2024 hebben er 19 zorg- en veiligheid overleggen plaats gevonden met een participatie van 97% van de kernpartners en zijn er 99 nieuwe aanmeldingen geregistreerd in het digitaal casus ondersteunend systeem. Een totaal van 131 casussen met complexe multi problematiek zijn in behandeling genomen (nieuwe aanmeldingen en lopende casuïstiek). Hierbij scoort de problematiek omtrent de risico jeugd, verslavingsproblematiek en psychiatrie het hoogst.

Inzake de terugkoppel casuïstiek worden er per zorg- en veiligheidsoverleg tussen de 25 en 30 casussen besproken die reeds in behandeling zijn en is er afstemming van de gemaakte afspraken en de stand van zaken. Indien er nadere interventies nodig zijn en het plan van aanpak aangepast moet worden, of de casuïstiek afgesloten kan worden.

Meer dan de helft van de casussen (65%) wordt in goede banen geleid door de gezamenlijke aanpak en de hulp en behandeling in de hulpverleningsketen.

Indien nodig worden ze door de casusregisseur weer ingebracht. Hierbij zien we wederom een toename van de her aanmeldingen, een en ander doordat de therapie- en medicatie niet strikt worden opgevolgd, en omdat er vaak geen inzicht is in het eigen ziektebeeld. Als ook door andere factoren als huisvesting en financiële problematiek.

Trends en ontwikkelingen

De geconstateerde zorgelijke ontwikkeling van de afgelopen jaren inzake de risicojeugd en zorg mijdende jongeren zet zich jammer genoeg voort en hierbij zien we nu met name jonge kwetsbare minderjarige meisjes in onveilige situaties.

Een en ander als gevolg van de onderliggende complexe problematiek als een licht verstandelijke beperking (LVB), school drop-outs, huiselijk geweld, verslaving, early childhood trauma's, psychiatrische problematiek, financiële problematiek, huisvesting, ouder-kind relatie, opvoedproblematiek alsook criminelen die misbruik maken van jongeren in een kwetsbare positie bij het plegen van ondermijnende (drugs)criminaliteit.

Gezien het bovenstaande is het zorg- en veiligheidshuis overleg uitgebreid met convenantpartners die met name met deze doelgroep werken om zo gezamenlijk een integrale aanpak te bewerkstelligen alsook kennis en informatie te delen. Hierbij dient het Veiligheidshuis als kennisknooppunt.

De schrijnende en vaak onmenselijke situatie en/of woonomstandigheden van onze Adultonan Mayor kent een toename en is een groot punt van zorg.

Hulpverlening en uitdagingen

Naast de focus op de jeugd blijft ook de duurzame aanpak en ketenontwikkeling inzake de problematiek omtrent de andere bovengenoemde doelgroepen van het Veiligheidshuis een prioriteit.

De hulpverlening vanuit een Veiligheidshuis is gericht op daders, slachtoffers en andere betrokkenen (zoals bijvoorbeeld gezinsleden, familie of buren). Vaak betreft het daders met meerdere en structurele problemen, voornamelijk op het gebied van werk en inkomen, verslaving, geestelijke gezondheid of huisvesting. Het doel is om de betrokken personen voor langere periode te begeleiden naar structurele oplossingen en terugval of herhaling te voorkomen.

Niet voor alle casuïstiek is een oplossing, maar deze worden wel geregistreerd op de zogenoemde schaduwlijst. Met name de dubbele diagnose gevallen, justitiabele jongeren die behandeling in een gesloten setting behoeven en voor verslaafde vrouwen zijn dringend voorzieningen nodig. Alsook de nazorg voor diegenen die een behandeling aangaande hun verslaving in het buitenland zijn ondergaan.

De uitdagingen worden niet minder, en ook niet minder complex. Met elkaar in dialoog blijven is een 'must' voor het realiseren van perspectieven voor die casuïstiek waar cruciale randvoorwaarden ontbreken.

1.8 CALAMITEITEN

Projectafsluitingen

1. Voorjaarsnota 2019 Projecten

Het jaar 2023 kenmerkte zich door de succesvolle afronding van projecten die werden geïnitieerd op basis van de Nederlandse Voorjaarsnota 2019, totaal Afl. 10.242.843,00. In totaal zijn er meer dan 20 projecten uitgevoerd. Deze projecten hebben aanzienlijk bijgedragen aan het versterken van de algemene paraatheid en responsmogelijkheden van Aruba met coördinatie en ondersteuning van het CMO.

2. Project Wachtlijst Geestelijke Gezondheidszorg

- Dankzij de financiering door AZV kon het CMO met succes het project Wachtlijst Geestelijke Gezondheidszorg aanpakken, waarmee de betrokkenheid bij de gezondheidszorg werd vergroot en de capaciteit werd verbeterd om adequaat te reageren op crisissituaties binnen deze sector.

3. Project Beschermd Wonen Geestelijke Gezondheidszorg

- Eveneens gefinancierd door AZV, werd het project Beschermd Wonen Geestelijke Gezondheidszorg met succes aangepakt. Dit heeft een positieve impact gehad op de dienstverlening (RESPALDO) en paraatheid binnen dit cruciale domein.

Helaas zijn niet alle voorgenomen doelen behaald, veelal vanwege het tekort aan personeel overheidsbreed, waardoor niet de nodige prioriteit kan worden toegekend aan deze aspecten, tekort aan middelen, en wellicht niet voldoende kennis van de processen. De niet-behaalde doelen dienen als leerpunten en zullen de basis vormen voor strategieën en verbeteringen in de komende periode.

Hieronder volgt een overzicht van de doelen die niet volledig zijn gerealiseerd:

1. Versterking van Afdelingen: Initiatieven voor transformatie in Bedrijfsvoering, Beleidszaken en Logistiek hebben niet het gewenste effect gehad op nationaal niveau.
2. Verhogen van Weerstandsvermogen in Noodsituaties: De ontwikkeling van een geavanceerd weerstandsvermogensplan kreeg niet de gewenste prioriteit.
3. Digitale Revolutie: De digitale transformatie, inclusief het Early Warning System Aruba, is niet zo snel verlopen als gehoopt.
4. Grootschalige Projectcoördinatie: Coördinatie van grootschalige projecten heeft niet altijd de verwachte impact gehad op de nationale veerkracht.
5. Opleiding-Training-Oefening (OTO) Kalender: De implementatie van een geavanceerde OTO-kalender is niet volledig gerealiseerd.
6. Kerntakenanalyse: De diepgaande analyse van kerntaken (Landspakket) heeft nog niet alle beoogde efficiëntieverbeteringen opgeleverd in het conceptrapport.
7. Vaststellen van Formatierapport CMO: De vaststelling van het formatierapport heeft nog niet plaatsgevonden
8. Verminderen van Onderbemanning in Logistiek: De strategie om onderbemanning te minimaliseren heeft niet de gewenste resultaten opgeleverd.
9. Achterstanden en Digitalisering: Het opstellen van een actieplan om achterstanden in te halen en digitalisering te bevorderen is niet volledig geslaagd.
10. Verbetering Dienstverlening aan de Burger: Voortdurende verbetering van de dienstverlening aan de burger door gebruik te maken van vrijwilligers, heeft niet de gewenste hoogten bereikt in 2023. (24 Teams van 6 personen Community Emergency Response Team).

De niet-behaalde doelen van 2024 zullen dienen als katalysator voor verbeteringen en versterkingen, en we kijken uit naar een jaar van groei en veerkracht.

MIGRATIECRISIS VENEZUELA

De politieke, economische en humanitaire crisis in Venezuela heeft een ernstige migratie crisis veroorzaakt wereldwijd en dus ook in onze regio. Vanaf 2015 tot heden is deze migratiecrisis verder uitgegroeid tot een wereldwijd fenomeen met bijna 8 miljoen Venezolaanse vluchtelingen en migranten waarvan 85% verspreid over verschillende landen in Zuid-Amerika en het Caribisch gebied. Aruba, als buurland van Venezuela, is hierdoor ook hard getroffen.

De onderhandelingen tussen de Verenigde Staten en Venezuela hebben geleid tot het tijdelijk opschorten van een deel van de oliesancties in oktober 2023 met als voorwaarde dat eerlijke verkiezingen in 2024 gehouden worden met deelname van de kandidaat van de oppositiepartijen en onder toezicht van internationale waarnemers.

Zowel de tijdelijke opschorting van de sancties en de verkiezingen hadden een invloed hebben op de migratiestromen. Na de verkiezingen is er een chaotische situatie ontstaan waarbij verschillende landen de oppositieleider Gonzalez als de legitieme winnaar hebben erkend. Dit heeft geleid tot grote protestacties georganiseerd door de oppositie waarbij meer dan 2.400 mensen inclusief minderjarigen op zeer brute wijze gevangen werden genomen.

De oppositie heeft veel druk uitgeoefend door extern steun te zoeken bij verschillende bevriende Zuid-Amerikaanse en Europese landen. Hierdoor is de verwachte migratie-uitstroom na de verkiezingen minimaal gebleven vooruitlopend op de presidentiële eedaflegging in januari 2025. Indien er geen verandering plaatsvindt, verwacht men dat de migratiestroom weer zal toenemen.

Tijdens het introductie bezoek in november van de nieuwe UNHCR MCO (Multi Country Office) vertegenwoordiger dhr. Egas werd vermeld dat de UNHCR een uitwaartse migratiestroom van ongeveer 2 miljoen Venezolanen tussen december 2024 en januari 2025 verwachten naar aanleiding van de verkiezingsresultaten.

De verkiezingsuitslag heeft ook geleid tot hernieuwde sancties vanuit de Verenigde Staten zowel op President Maduro als op dhr. Cabello en andere individuen. De olie licentie van Chevron was hierbij niet inbegrepen.

Mensenrechten, Internationale Organisaties en verdragsbescherming

De Venezolaanse migratie crisis heeft ertoe geleid dat verschillende mensenrechtenorganisaties van de VN zich actief zijn gaan inzetten op het naleven van de verplichtingen inherent aan de mensenrechtenverdragen.

Vanaf 2019, zijn de UNHCR, IOM, HIAS en PADF-actief op Aruba om te verzekeren dat er rekening gehouden wordt met de rechten van de migranten, met name Venezolaanse nationaliteit. Indien mogelijk, bieden deze organisaties ook ondersteuning aan de kwetsbare lokale bevolking. De Ketenmanager Venezuela, die onder het Ministerie van Algemene Zaken ressorteert, fungeert als liaison en onderhoudt structureel en regulier contact met genoemde organisaties in het kader van samenwerkingsprojecten. Vanuit de overheid proberen de diensten de betrokkenheid van de internationale organisaties te stimuleren om ondersteuningsprojecten in de diverse landen van herkomst op te zetten om de migratiedrang te mitigeren om de terugkerende migrant te helpen om zelfredzaam te worden.

In overeenstemming met het mandaat van UNHCR en de andere internationale organisaties, en in samenwerking met de overheid wordt ook steun verleend aan de overheidsdiensten door middel van trainingen en projecten en donaties. Concrete voorbeelden van deze ondersteuning zijn onder andere de volgende projecten en cursussen.

De "Quality Assurance Initiative" (QAI) project: dit project, ondertekend in 2023 tussen de overheid en de UNHCR, werd in augustus 2024 afgerond. Het doel van dit project was om de kwaliteit en efficiëntie van nationale procedures in het asielstelsel te evalueren en te verbeteren ook in het kader van handhaving van hoge kwaliteitsnormen. Dit project werd gezamenlijk geleid door de DIMAS, asielautoriteiten, de KMVEN in Aruba en de UNHCR. De aanbevelingen zijn verwerkt in een matrix en de implementatie van een aantal acties gerelateerd aan interne processen zijn gestart.

Een van de aanbevelingen was het verzorgen van capaciteitstrainingen specifiek gericht op bescherming door UNHCR en eind november hebben 23 ambtenaren van verschillende diensten deze cursus succesvol afgerond. Voorafgaand volgenden de deelnemers een interne cursus verdragsbescherming conform lokale wetgeving en verdragsbepalingen. Ook door de IOM is begin december een "sensitivity" training gegeven om het begrip in het kader van bescherming van het overheidsapparaat en met name de betrokken diensten van de vreemdelingenketen, te versterken. Ongeveer 80 deelnemers uit de vreemdelingenketen hebben hieraan deelgenomen.

Ter ondersteuning van het crisisbeheer heeft de UNHCR 8 AED (Automated External Defibrillators) gedoneerd aan de Crisis Management Office (CMO).
Het onderzoeksrapport naar het migratie- en detentieproces in Aruba van de Amnesty International werd in oktober 2024 afgerond en gepubliceerd. Ook met de Amnesty International Nederland is er sprake van een goede relatie met open communicatie. De aanbevelingen worden overwogen; sommigen kunnen relatief snel worden geïmplementeerd zoals vertalingen en ontwikkelen van samenwerkingsprotocollen terwijl andere, die wetswijzigingen, extra capaciteit en middelen vereisen, te zijner tijd worden uitgevoerd.

De overheid heeft aan alle internationale organisaties herhaaldelijk bericht dat het voor Aruba, als een SIDS-land, structureel onmogelijk is om de impact van met name de migratiecrisis alleen te kunnen adresseren. Hiervoor is de steun vanuit de internationale organisaties van groot belang en gewaardeerd. Ook is het meermaals aan de internationale organisaties voorgesteld om de enorme impact van de migratie crisis op Aruba sterker te belichten bij internationale commissies die actief bij de migratiecrisis betrokken zijn ter bewustwording en verkrijging van steun om deze crisissen op een optimale wijze te kunnen adressen.

Verdragsbescherming

Aruba is aangesloten bij het Protocol bij het VN Vluchtelingenverdrag (1967) en het Europees Verdrag voor Rechten van de Mens (EVRM). Sinds 2019 heeft Aruba een aparte asiel unit om de enorme toename aan asielaanvragen van met name Venezolanen te kunnen afhandelen. De politieke en economische instabiliteit in de regio en wereldwijd heeft geleid tot een stijging van het aantal aanvragen voor bescherming.

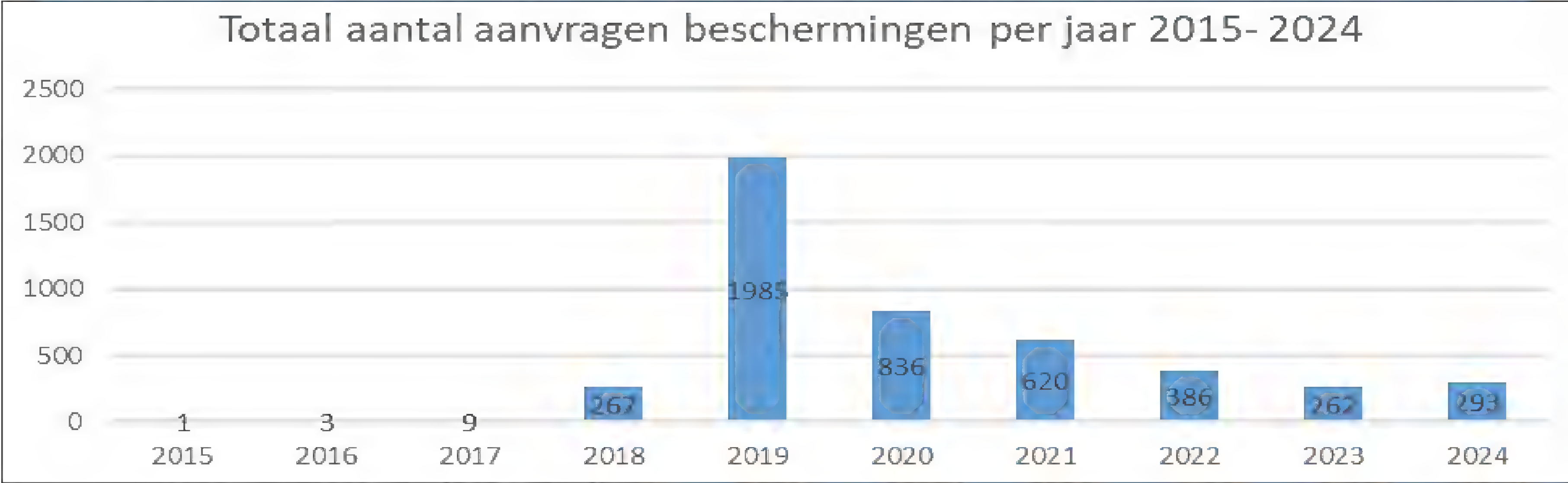
Eind 2024 werd besloten om deze unit te formaliseren als een afdeling verdragsbescherming. Deze afdeling werd belast met het behandelen van asielaanvragen binnen een bepaalde tijdsperiode, rekening houdend met verdragsverplichtingen. Het laatste is van belang aangezien Aruba door internationale mensenrechtenorganisaties hierop kan worden aangesproken.

De verbouwing van het pand voor de afdeling verdragsbescherming werd eind 2024 afgerond, en sinds januari 2025 is deze afdeling in een gerenoveerd pand gehuisvest. Ook dan zal het VIDA (Verdragsbescherming Identificatie en Data Administratie) registratiesysteem worden geactiveerd. Dit systeem is vergelijkbaar met dat van de UNHCR en qua kwaliteit, inhoud en functionaliteit. Ook is besloten om in 2025 te streven naar uitbreiding van de afdeling om de afhandelingsperiode te versnellen.

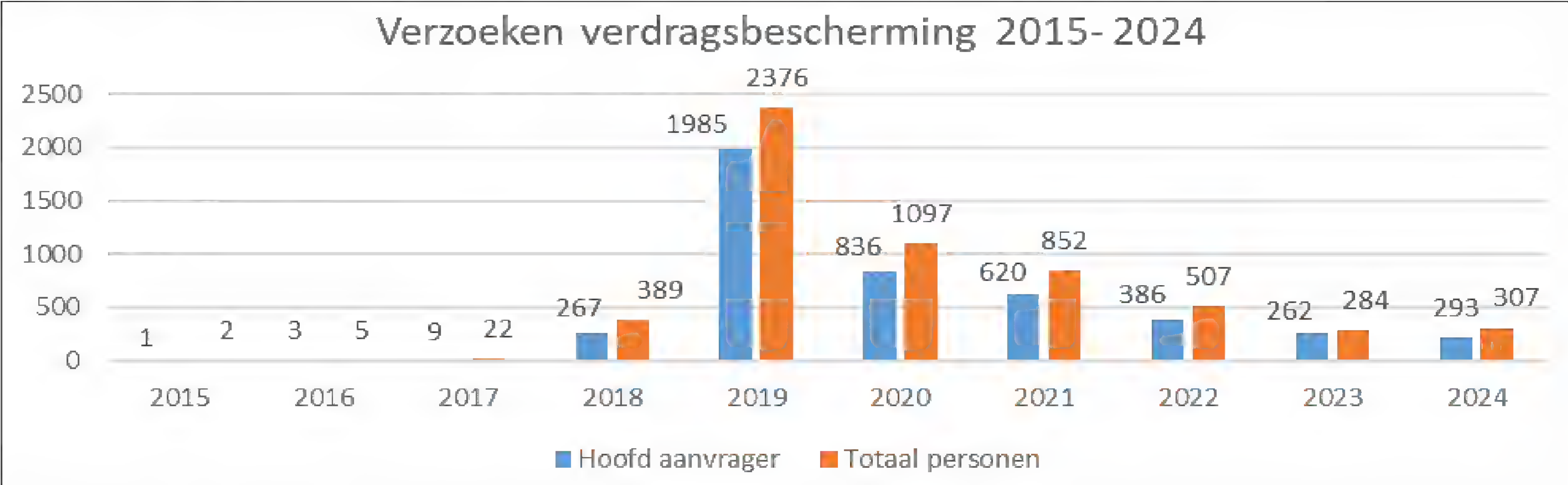
Asielproblematiek

De asielproblematiek in Aruba is groot en staat hoog op de agenda van de overheid. De correcte implementatie van verdragen en de bijbehorende werkzaamheden zijn cruciaal. Investeringen in het opzetten van de beschermingsprocessen en specialisatie van het personeel hebben geleid tot internationale erkenning en ondersteuning als best practice. Net als in andere en grotere landen zorgt dit nog steeds voor een enorme druk op de reeds beperkte capaciteit van ons land.

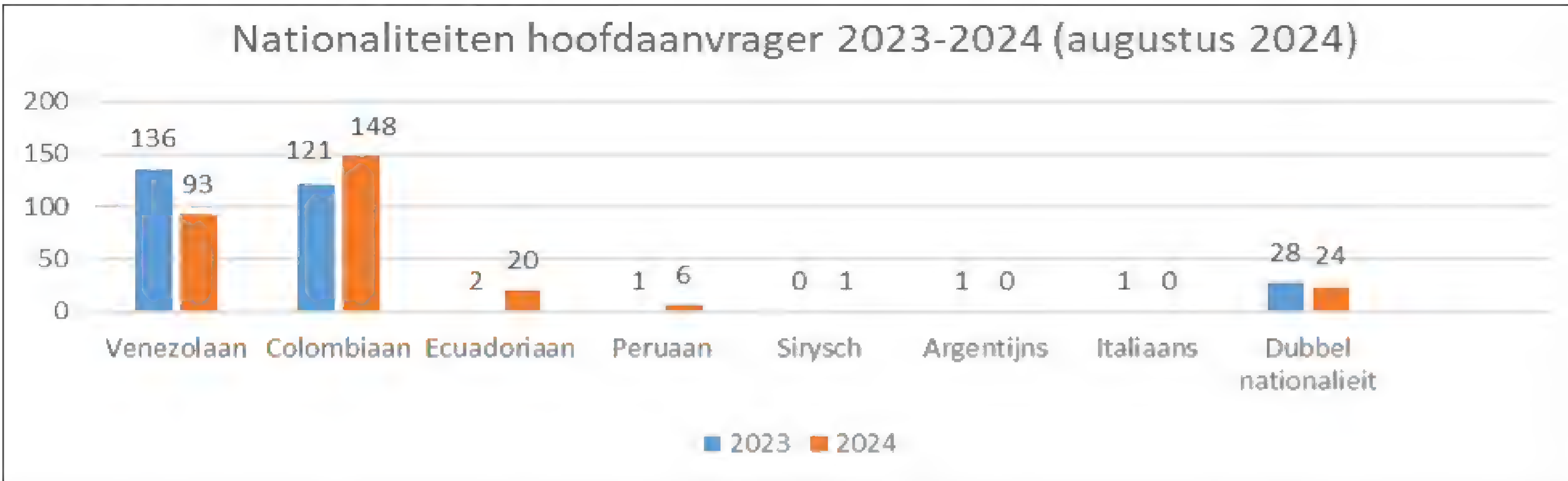
Hier volgt een grafische weergave van het aantal verzoeken verdragsbescherming vanaf 2015 t/m 2024.

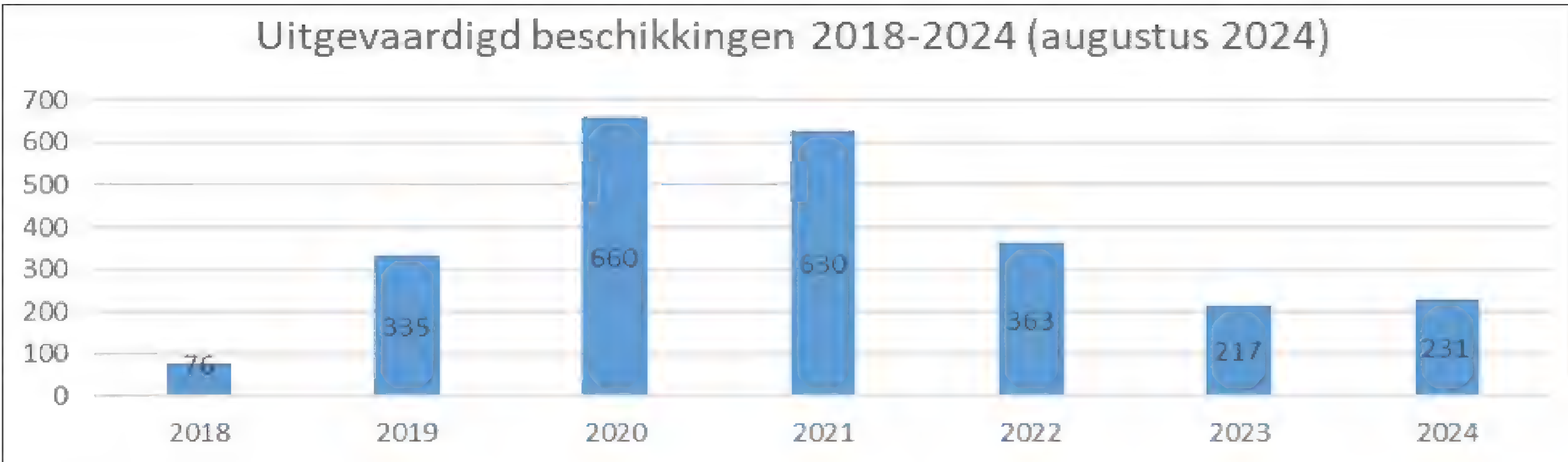

Totaal: 4649

Totaal aantal personen: 5812

TUB: 2512

Geconcludeerd kan worden dat de asielproblematiek geen tijdelijk fenomeen is, maar een zorgwekkende situatie die op een structurele wijze geadresseerd dient te worden. Zoals eerder aangegeven, heeft de politieke en economische instabiliteit in de regio en wereldwijd een grote invloed op de migratiestromen.

In onderstaand tabel wordt een overzicht gegeven van het totaal aantal ingediende en afgehandelde verzoeken per hoofdaanvrager en de eindvoorraad van 2024.

ASIEL

Jaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Begin voorraad	9	177	1749	1834	1753	1711	1718
Ingediende verzoeken HA	267	1985	836	620	386	262	293
Uitgegeven beschikkingen	76	335	660	630	363	217	231
Ingetrokken/correctie aanvragen	23	78	91	71	65	38	24
Eind voorraad	177	1749	1834	1753	1711	1718	1756 *

* ±700 left a/o received a permit but this information has not yet been registered a/o officially processed decree. Ongoing process. Numbers will be adjusted after the process is finalized. Bron: asielunit DIMAS

Het totaal aantal ingediende asielaanvragen over de periode van 2015 tot en met 2024 betreft voornamelijk migranten uit Venezuela en Colombia.

Het merendeel van de verzoeken werd afgewezen vaak omdat ze niet ontvankelijk waren of kennelijk ongegrond. Het betreft hier met name economische migranten, en aangezien Aruba niet is aangesloten aan de Cartagena-verklaring, is het aantal afwijzingen aanzienlijk. Het asielaanvraagtraject is bedoeld voor bescherming, terwijl het vergunningaanvraagtraject gericht is op werkvergunningen. Beide trajecten lopen parallel en sluiten elkaar niet uit. Er is sprake van een behoorlijke vermindering in het eindvoorraad van het asielbestand vergeleken met 2023. Een datavergelijkingstraject eind 2024 toonde aan dat meer dan 700 personen een werk- en verblijfsvergunning hebben ontvangen en/of Aruba hebben verlaten. De versoepelingen van het vergunningsbeleid in maart 2023 en in augustus 2024 hebben hieraan meegedragen.

De grenssituatie en de effecten op de economie

De luchtgrens tussen Aruba en Venezuela is sinds februari 2019 gesloten. De maritieme grens werd na onderhandelingen met Venezuela op 1 mei 2023 geopend om de inflatie te mitigeren door handel te stimuleren. De overheid blijft alternatieve handelsroutes verkennen om de impact van de hoge prijzen te minimaliseren. Van oudsher is Venezuela een goede handelspartner voor Aruba geweest maar intussen zijn er ook handelsmissies naar Suriname en Colombia georganiseerd.
Het streven was om de luchtgrens in 2024 gefaseerd te kunnen heropenen, maar na de presidentiële verkiezingen in Venezuela in augustus is er besloten om de heropening uit te stellen.

Visumplicht Venezolanen

De visumplicht voor Venezolanen, ingevoerd op 15 januari 2021, heeft invloed gehad op de migranteninstroom. Er kunnen maximaal 8.000 Caribische visums per jaar worden uitgegeven. Tot en met november 2024 zijn er totaal 356 verzoeken voor een visum voor Aruba ingediend waarvan 255 (71.63%) zijn toegekend. Het is belangrijk te vermelden dat een visum een onderdeel is van het toelatingsproces, en toelating tot Aruba kan bij aankomst alsnog worden geweigerd als niet aan alle criteria wordt voldaan.

Andere aspecten gerelateerd aan de migratie problematiek

De migratiecrisis heeft een grote impact gehad op verschillende sectoren, zoals arbeid, onderwijs, justitie, huisvesting en gezondheidszorg. De zorgen over de voortdurende migratiecrisis in de regio en wereldwijd zijn in 2024 niet verminderd. De druk op de overheid en de betrokken diensten is enorm en vergt tijd, middelen en capaciteit.

In 2024 is er veel aandacht besteed aan het bestrijden van illegaal verblijf om het 'overstay' risico te verminderen. Het betreft mensen die zowel op legale en illegale manier Aruba binnenkomen. Ook staan verschillende onderzoeken gepland met betrekking tot de huidige garantstellers procedure en deze zal in 2025 worden aangescherpt. De migratiecrisis betreft nu ook andere nationaliteiten zoals Colombianen en Ecuadorianen aangezien het aantal overstayers van genoemde nationaliteiten drastisch is toegenomen.

Het aantal (boot)aanlandingen is afgenomen maar er zijn vaker intercepties op zee van drugtransporten door de Kustwacht vooral aan de ruwe noordkust. Deze aanlandingen en intercepties brengen een grote druk met zich mee op de diensten van de vreemdelingenketen, zowel qua middelen als capaciteit. De overheid streeft naar een verhoging van structurele ondersteuning door onder andere, vernieuwing en versterking van samenwerkingsprotocollen met Defensie Nederland en de Amerikaanse autoriteiten in verband met het surveilleren van de omringende zeegebieden.

Door het versterken van de vreemdelingenketen streeft de overheid ernaar om de impact van de migratiecrisis nog verder minimaliseren.

1.9 OMBUDSMAN

Overeenkomstig de Landsverordening Ombudsman (AB 2020 no. 145) wordt de Ombudsman benoemd door de Staten van Aruba op basis van een voordracht die ten minste drie namen bevat. Deze voordracht wordt in gezamenlijk overleg opgesteld door de voorzitter van de Raad van Advies, de voorzitter van de Algemene Rekenkamer en de president van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint-Maarten en van Bonaire, Sint-Eustatius en Saba (hierna te noemen: de commissie belast met de voordracht).

In het kader van deze wettelijke taak is de commissie belast met de voordracht in het jaar 2023 meerdere malen bijeengekomen om de voordrachtsprocedure vast te leggen en de wervings- en selectieprocedure voor de functie van Ombudsman van Aruba op te starten. Deze inspanningen resulteerden in een voordracht die op 18 juni 2024 werd gepresenteerd aan de Staten van Aruba.

Na beraad hebben de Staten van Aruba op 8 juli 2024, besloten mevrouw mr. Jurima Bryson te benoemen tot Ombudsman van Aruba. Haar benoeming is ingegaan per 1 oktober 2024.

Ter voorbereiding op deze benoeming en de oprichting van het Bureau Ombudsman heeft de kwartiermaker een reeks werkzaamheden verricht, welke zijn vastgelegd in een overdrachtsdocument dat op 2 oktober 2024 aan de Ombudsman is overhandigd.

Het overdrachtsdocument omvat een gestructureerd en gedetailleerd overzicht van de uitgevoerde werkzaamheden en bevat alle relevante informatie die noodzakelijk is voor de verdere oprichting en operationele continuïteit van het Bureau Ombudsman. Het document bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Geschiedenis: Een gedetailleerd overzicht van de totstandkoming van het ambt van Ombudsman op Aruba, inclusief de historische context, de juridische grondslag en relevante wet- en regelgeving.

2. Begroting: Een uitgebreide toelichting op de financiële middelen en begrotingsaspecten met betrekking tot het Bureau Ombudsman, waaronder een gespecificeerd overzicht van de aangeschafte goederen. Het is van belang om op te merken dat de begroting van de Ombudsman voor de periode van oktober 2024 tot en met december 2024, alsook de begroting voor 2025, door de Commissie Huishoudelijke Aangelegenheden aan de Staten is aangeboden voor behandeling en goedkeuring.

3. Financiële Processen: Een uitvoerige beschrijving van de financiële processen die van toepassing zijn op het Bureau Ombudsman, met als doel een correcte en transparante financiële afhandeling te waarborgen.

4. Huisvesting: Informatie met betrekking tot de besluitvorming omtrent de huisvesting van het Bureau Ombudsman, inclusief de voorbereidingen die hebben geleid tot de uiteindelijke goedkeuring van de huisvesting.

5. Personeel: In dit kader is, in samenwerking met de kennis en expertise van DRH, een conceptformatierapport opgesteld waarin de structuur en bezetting van het Bureau Ombudsman worden beschreven, evenals de missie en visie van het Bureau. Voor het opstellen van het formatierapport is aansluiting gezocht bij de andere ombudsmaninstituten binnen het Koninkrijk. Het is van belang op te merken dat het formatierapport door de Staten moet worden vastgesteld. Na de vaststelling van het formatierapport kan een aanvang worden gemaakt met de wervings- en selectieprocedure van de personeelsleden. Bovendien is, in samenwerking met de andere ombudsmaninstituten binnen het Koninkrijk, een concept trainingsprogramma ontwikkeld. Dit programma biedt een uitgebreid en diepgaand leertraject dat alle aspecten van het werk van de Ombudsman omvat. Van juridische kennis en technieken voor klachtbehandeling tot ethiek en communicatievaardigheden, het programma biedt de benodigde tools en inzichten om succesvol te functioneren. Tot slot is er een concept ‘code of ethics’ opgesteld voor de medewerkers van het Bureau Ombudsman. Dit is bedoeld om de hoogste normen van integriteit, objectiviteit, professionaliteit en verantwoordelijkheid te waarborgen bij het uitvoeren van de taken en verantwoordelijkheden van het Bureau Ombudsman.

6. Klachtenprocedure: Een schematische weergave van de klachtenprocedure, inclusief bijbehorende standaardbrieven en formulieren, is opgenomen om een uniforme en transparante afhandeling van klachten te waarborgen.

7. Overige Relevante Onderwerpen: Een samenvatting van overige aandachtspunten en onderwerpen die van belang zijn met betrekking tot de oprichting en verdere ontwikkeling van het Bureau Ombudsman.

8. Contactpersonen: Een overzicht van relevante contactpersonen, die van belang zijn voor de operationele en bestuurlijke processen van het Bureau Ombudsman.

Voorts wordt opgemerkt dat in de tweede week van januari 2025 het jaarlijkse Koninkrijksoverleg van de Ombudsmannen van het Koninkrijk op Aruba zal plaatsvinden. Dit overleg biedt een platform voor nadere afstemming en bespreking van zaken die relevant zijn voor de verdere ontwikkeling van het Bureau Ombudsman.

Met de voltooiing en overhandiging van het overdrachtsdocument is een solide fundament gelegd voor het Bureau Ombudsman. Dit document waarborgt een naadloze overgang en biedt een richtlijn voor de verdere ontwikkeling en operationalisering van het Bureau.

1.10 COMMUNICATIE

Kabinet Wever-Croes II blijft de nadruk leggen op de goede informatieverstrekking aan burgers. De COVID-19-pandemie heeft aangetoond hoe belangrijk communicatie is in beheersing van een crisis. Er is gewerkt aan de versterking en verduurzaming van het bureau voorlichting (BUVO).

"Isla Online"

Het online dagblad van de regering, "Isla Online", die dagelijks van maandag tot en met vrijdag wordt gepubliceerd, met nieuws over de werkzaamheden van de ministers en de onder hen ressorterende diensten, blijft effectief bij de uitvoering van het communicatieplan van de overheid. Isla Online is ook uiterst geschikt om "fake news" te bestrijden. Immers, eenieder heeft gratis toegang tot het officiële nieuws van het Kabinet.

BUVO

Daarnaast is BUVO ook ingeschakeld in het communicatieplan naar de burgers toe.

Persconferenties

Voor het Kabinet is het verstrekken van informatie aan burgers op een toegankelijke, betrouwbare en transparante wijze van groot belang. In het jaar 2024 zijn er totaal 109 persconferenties gehouden.

Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December
9	9	12	8	14	14	4	13	12	6	7	1

Continue investeringen in de persconferentiezaal hebben ertoe bijgedragen dat de persconferenties van kwalitatief hoog niveau zijn.

"Dia di prensa"

Daarnaast is ook geïnvesteerd in verbeteren van de relatie tussen de ministers en de leden van de pers. In het kader van de dag van de pers op 1 september, is een bijeenkomst georganiseerd met leden van de pers in een informele en gezellige sfeer, met name om de leden van de pers te erkennen en te bedanken.

"Bewustwordingscampagnes"

Kabinet Wever-Croes II werkt samen met verschillende organisaties die zich begeven op het terrein van bewustwording, en het PR-team verleent ondersteuning waar nodig en mogelijk. Ook worden bijzondere ceremonies georganiseerd voor het Bestuurskantoor, met verlichting speciaal in het kader van bewustwording, zoals roze voor borstkanker, blauw voor autisme, oranje voor de strijd tegen huiselijk geweld.

"Machtsoverdracht tijdens Carnaval"

Traditioneel draagt de Minister-President van Aruba gedurende de laatste twee weken van de Carnavalsperiode, de macht symbolisch over aan de carnavals monarchen. Gedurende deze activiteit lezen de monarchen voor hoe zij het Land symbolisch zullen besturen, waarna de Minister-President hun de sleutel van het Kabinet overdraagt. De monarchen worden daarna uitgenodigd om in het Bestuurskantoor kennis te maken met de taken en verantwoordelijkheden van het bestuur. In 2024 is dit wederom groot gevierd.

COMMISSIE VERSTERKING DEMOCRATISCH BESTEL

Inleiding

De Commissie Versterking Democratisch Bestel is in 2018 ingesteld door de Minister van Algemene Zaken. (MB no 598/18). De Hoge Colleges van Staat - de Staten, de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer - hebben met de instelling ingestemd en zijn ook alle lid. Reden voor instelling van de commissie was destijds dat de Hoge Colleges van Staat een belangrijke rol spelen bij de waarborging van de checks and balances binnen het Arubaanse staatsbestel en dat zij die taak in volstrekte onafhankelijkheid en onpartijdigheid moeten kunnen uitoefenen.

In de praktijk is gebleken dat het noodzakelijk is om de randvoorwaarden voor die onafhankelijkheid en onpartijdigheid van deze colleges te versterken. Hiertoe is tijdens het eerste Kabinet Wever-Croes de Commissie versterking democratisch bestel ingesteld. De Commissie heeft ten eerste tot taak om wetsvoorstellen en convenanten te ontwikkelen voor de verzelfstandiging en de versterking van de bestaande Hoge Colleges van Staat en ten tweede om advies uit te brengen over de instelling, onderbrenging en inrichting van nieuwe staatsorganen ter waarborging van de democratische rechtsstaat. De werkzaamheden van de Commissie zijn tijdens het Kabinet Wever-Croes II onverkort voortgezet. De afgeronde en onder handen zijnde werkzaamheden staan vermeld op het ‘Stand van zaken’ overzicht.

Voortgang

Nadat de verzelfstandiging van de Raad van Advies succesvol is afgerond, was er in 2024 weinig vooruitgang geboekt bij de verzelfstandiging van zowel de Staten als van de Algemene Rekenkamer Aruba. Dit heeft te maken met (het gebrek aan) de eigen inbreng door de beide organen zelf: immers, vanwege de onafhankelijke positie van beide Hoge Colleges van Staat kunnen wijzigingen niet worden opgelegd door het Kabinet, noch door een commissie. Daarnaast is de vertraging deels te wijten aan het capaciteitsgebrek bij de Directie Wetgeving en de andere prioriteitstelling door het Kabinet (spoedstukken, Landspakket etc.).

Traject Staten van Aruba

De Voorzitter van de Staten heeft formeel aangegeven juridische ondersteuning nodig te hebben, maar vooralsnog lijkt hier geen gevolg aan gegeven te zijn.

Traject Algemene Rekenkamer Aruba

Ten aanzien van de Algemene Rekenkamer (ARA) is zijdens het Kabinet in 2022 besloten dat de leden voor een periode van 7 jaar worden benoemd met de mogelijkheid van een maal verlenging. Benoeming voor het leven wordt niet meer van deze tijd geacht en er wordt naar uniformiteit bij de Hoge Colleges van Staat gestreefd. Het vereiste van 2/3 meerderheid Staten bij benoeming blijft wel gehandhaafd. Wel is de Commissie gevraagd om samen met de Algemene Rekenkamer na te gaan of de procedure kan worden vereenvoudigd. Deze werkzaamheden lagen enige tijd stil, vanwege het feit dat de Algemene Rekenkamer niet voltallig was.

Hoewel zijdens de ARA met de Commissie was afgesproken dat deze in januari 2023 weer worden hervat, is er in dat jaar, maar ook in het afgelopen jaar weinig vooruitgang geboekt, ook niet nadat vanuit de Rekenkamer Nederland (RN) hulp werd aangeboden. Hiervan is nog te weinig gebruik gemaakt. De ondersteuning vanuit de RN liep eind 2024 af. De Commissie heeft getracht de ARA te bewegen een eerste concept tot stand te brengen, om deze ondersteuning en het momentum niet te verliezen. De Commissie heeft een werkwijze voorgesteld om dit ook daadwerkelijk te kunnen realiseren

Conclusie

Wil men echt meer vooruitgang willen boeken met de verdere verzelfstandiging van de Staten en van de ARA, dan is er in de eerste plaats meer eigen inbreng en een ‘sense of urgency’ van beide organen noodzakelijk. Prioritering van deze trajecten is bij beide organen noodzakelijk. Immers, het belang van de versterking van beide organen is niet alleen in hun eigen belang, maar vooral ook onverkort nodig voor de versterking van het Arubaanse democratisch bestel. Daarbij is het noodzakelijk dat er juridische en wetgevingsondersteuning wordt geboden.

COMMISSIE SEKSUEEL MISBRUIK MINDERJARIGEN

De Nationale Commissie tegen Seksueel Misbruik van Minderjarigen-kerngroep stelt zich, conform Ministeriele Beschikking no: MAZ/3605 82/19 d.d. 31 januari 2019, proactief op en neemt de nodige stappen om klachten, signaleringen en bezorgdheden kenbaar te maken aan de Minister-President en andere instanties die een essentiële rol hebben binnen de Child Protective System (CPS) en overheidsprocessen. Een beslissing ten aanzien van een kind is voor het leven, de CSMM stelt hoge prioriteit aan effectieve preventie, voorlichting, educatie en adequate ondersteuning c.q. hulpverlening.

Werkzaamheden CSMM-kerngroep 2024

De CSMM-kerngroep houdt zich voornamelijk bezig met het gevraagd en ongevraagd adviseren van de regering over de knelpunten, signaleringen, wijzigingsvoorstellen van wet- en beleid c.q. processen dat de minderjarige slachtoffers c.q. rechten van jongeren raakt op het gebied van aandacht voor Seksueel Misbruik van Minderjarigen; informeren en voorlichten over de procedures, begeleiding en rechten van slachtoffers bij Seksueel Misbruik of problemen van jongeren in het algemeen; behandelen van signaleringen en klachten: niet alleen over overheidsorganisaties, maar ook over andere organisaties met een taak op jeugdgebied. Dit met het doel om met name de dienst- en hulpverlening te verbeteren/ efficiënter te maken en het CPS te ondersteunen met name de burgers bij te staan mochten zij door hun traumatische ervaringen extra ondersteuning nodig hebben.

Het aanbieden van aanbevelingen door de CSMM aan de Regering

In het kader van het onderzoek en signaleringen/klachten die de CSMM-kernleden continue ontvangen zijn 33-tal knelpunten uit het CSMM-onderzoek voortgevloeid. Hiervoor verwijzen wij naar het aanbevelingenrapport zoals gepresenteerd d.d. 17 augustus 2022 aan Minister-President, Minister van Justitie en Sociale Zaken en aan de Minister van Onderwijs.

Verrichte werkzaamheden/aanbevelingen/rechtsvergelijkende onderzoeken 2024

Naar aanleiding van de 33 punten, zijn de kernleden aan de slag gegaan, door met CPS-partners aan tafel te zitten en te zien waar er zaken zijn die overlappen en waardoor processen en procedures vaag zijn/worden voor m.n. de slachtoffers en hun omgeving. Het is niet de bedoeling om de instanties in een negatief daglicht te plaatsen, maar om wederzijds begrip te tonen voor elkaars werkzaamheden. Desondanks is het van groot belang dat alle partijen open staan voor opbouwende feedback en het afleggen van verantwoording van eigen handelen.

Gelet op voornoemde zijn wij voornemens;

1. Een conferentie te organiseren tussen overheidsdiensten, onafhankelijke professionals en aanverwante Ngo's alsmede raadsheren binnen het Koninkrijk der Nederlandsen en met Internationale Organisaties Wereldwijd bijvoorbeeld UNESCO, UNICEF, IMF etc.

2. De CSMM is thans bezig met 3de jaars SW&D studenten van de UA een onderzoek te starten met als onderwerp overmatig alcohol gebruik en seksueel misbruik van minderjarigen, gedurende de periode van Carnaval. Ook zal er gewerkt worden aan een bewustwordingscampagne tijdens de periode van Carnaval.

3. De CSMM doet continue onderzoek naar publicaties, ontwikkelingen, beleid en wijzigingen op gebied van kinderbescherming, psychologische ontwikkelingen en andere ontwikkelingen die de kinderen en de instanties ten goede zou komen. De vergelijkingen worden op nationaal en op internationaal gebied gedaan vanwege de multiculturele samenleving welke op Aruba wordt vertegenwoordigd.

Cruciale succesfactoren ter efficiënter maken van de CPS

- Daadkrachtig samenwerken om kinderen te beschermen is een wettelijke leidraad die door de overheid is opgesteld en waarin wordt uiteengezet hoe beoefenaars die met kinderen, jongeren en gezinnen werken, moeten samenwerken om ervoor te zorgen dat kinderen en jongeren veilig blijven.
- Regelingen voor de bescherming van kinderen moeten in het Onderwijsbeleid van ALLE scholen zijn uiteengezet. Kinderen veilig houden in het Onderwijs 2023/25: wettelijke richtlijnen voor scholen, hogescholen en Universiteiten vaststellen. Met name de doorverwijzing bij signaleringen en/of vraag naar hulp.
- Naleving (compliance) van wet- en regelgeving, beleid middels rechtshandhaving is van belang. Ook interne controle en toezicht op procedures. Ook de klachtenbehandeling is van belang. Dit geldt voor alle sectoren binnen de CPS en ook beslissende ambtenaren en/of de legislatuur en het Gerecht. Informatie hierover is opgenomen in de diverse correspondenties sedert 2019 alsmede in het aanbevelingsrapport zoals aangeboden aan de Regering van Aruba.

- De oprichting van het Bureau Kinderombudsman (Ombudsman) zal een grote rol spelen om klachten en onbegrip c.q. adequate wijzigingen in te voeren ter bescherming van de minderjarigen en families in het algemeen.
- Door een goed beveiligingsbeleid en -procedures op te zetten en te volgen, zijn kinderen veilig voor volwassenen en andere kinderen die een risico kunnen vormen. Dit omvat vrijwilligers- en gemeenschapsorganisaties, geloofsgroepen, aanbieders uit de particuliere sector, maar ook scholen, ziekenhuizen en sportclubs.

COMISION STOP VIOLENCIA CONTRA HENDE MUHE Y MUCHA MUHE

In december 2023, heeft de minister van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidszorg, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening een Ministeriele Beschikking getekend om een commissie in te stellen, genaamd “Stop violencia contra hende muhe”. De commissie was belast met de taak om een implementatie plan met aanbevelingen per sector met gecoördineerde acties om gender ongelijkheid uit te bannen op Aruba en (huiselijk) geweld tegen vrouwen effectief af te remmen en stoppen.

De commissie ging officieel aan de slag in maart 2024 met vijf commissieleden; de directeur van Bureau Vrouwenzaken (CEDEHM) als voorzitter, directeur van Bureau Sostenemi als secretaris en vertegenwoordiger van de minister van Justitie en Sociale Zaken, een vertegenwoordiger van de minister van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidszorg, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening, een vertegenwoordiger uit de semipublieke sector, en een vertegenwoordiger uit de private sector.

De belangrijkste stap was gegevens verzamelen over de huidige statistieken van geweld tegen vrouwen en meisjes op het eiland om een overzicht te geven van hoe groot de problematiek is op Aruba. Zes overheidsdiensten en stichtingen konden het plan van de commissie versterken met hun gegevens die zij de afgelopen jaren hebben verzameld. De diensten zijn Korps Politie Aruba, Openbare Ministerie, Bureau Sostenemi, en Directie Voogdijraad. De stichtingen waren Fundacion Contra Violencia Relacional en HIAS Aruba.

Een belangrijke conclusie van dit onderzoek was dat Aruba een gebrek heeft aan een gecentraliseerd databasesysteem die het moeilijk maakt om een duidelijk overzicht te krijgen over de problematiek van geweld tegen vrouwen en meisjes op het eiland. Ook is het belangrijk dat alle stakeholders, die een rol spelen in preventie en bescherming van vrouwen en meisjes tegen geweld, samen werken en weten hoe de gender-based violence keten in elkaar zit. De aanbevelingen in het implementatie plan waren gedeeld in sectoren, met aanbevelingen voor de justitiële, sociale, economische, gezondheidszorg, arbeid, onderwijs, media en communicatiesectoren.

Het ‘National Implementation Plan to End Gender-Based Violence’ werd aan Premier Wever-Croes gepresenteerd op 24 oktober 2024.

Het implementatie plan en de aanbevelingen werden gepresenteerd aan alle stakeholders in deze zeven sectoren op 26 november 2024 met een presentatie van de huidige data van overheidsdiensten en stichtingen, een samenvatting van alle aanbevelingen, met name ook hoe verslaving aan drugs en alcohol geweld tegen vrouwen en meisjes verergert, en een slotwoord van de voorzitter van de commissie met een oproep tot actie aan alle stakeholders om samen te werken aan preventie van geweld tegen vrouwen en meisjes.

Het werk van de commissie was voltooid toen het plan aan Premier Wever-Croes werd gepresenteerd. Maar het is echter van groot belang dat de beleidsaanbevelingen in het plan door alle stakeholders in acht worden genomen, vooral door de diensten en stichtingen die als eerste lijn in gevallen van geweld tegen vrouwen en meisjes functioneren. Het allerbelangrijkste is dat de keten slachtoffers van gender-based violence goed opvangt en elk geval met respect behandelt om te voorkomen dat de persoon opnieuw slachtoffer wordt of zich niet veilig voelt om hulp te vragen.

COMMISSIE INCLUSIE VAN MENSEN MET SPECIALE BEHOEFTEN

In 2018 is deze commissie in het leven geroepen (MB no. 1349/18) om multidisciplinair te werken aan inclusie van personen met speciale behoeften gedurende de gehele levenscyclus. Hierbij is aansluiting gezocht bij de SDG’s. De Commissie adviseert de Minister van Algemene Zaken over alle aangelegenheden betreffende inclusie van mensen met speciale behoeften, voornamelijk omtrent de zorg, het onderwijs, werkgelegenheid, huisvesting.

In 2024 zijn de inspanning voortgezet op het gebied van onderwijs, waar nu diverse opties bestaan voor deze speciale groep, vooruitlopend op het bijzonder voortgezet onderwijs, waar in het kader van het Landspakket aan gewerkt wordt. Echter, deze groep zou tussen wal en schip vallen indien de regering niet zou bijdragen aan het zoeken van een oplossing.

De gevonden oplossing is nog niet compleet. Een verzoek om een docent vanuit het openbaar onderwijs aan te stellen, is nog in behandeling.

NATIONALE COMMISSIE VOOR AUTISME

De Nationale Commissie voor Autisme in op 15 mei 2024 gereactiveerd (MB no. 1486/24), en Fundacion Autismo Aruba (FAA) is als voorzitter aangewezen. De Commissie bestaat uit professionals van diverse organisaties die zich inzetten voor het ontwikkelen van een nationale beleidslijn ter ondersteuning van mensen met een autismespectrumstoornis. In samenwerking met onder andere de Fundacion Autismo Aruba, Directie Volksgezondheid Aruba (JGZ), Wit Gele Kruis, Departamento di Mucha y Hoben, Directie Onderwijs, het Multidisciplinair Centrum, Directie Sociale Zaken, Respaldo, de Huisartsenvereniging, Asociacion di Specialista Hospital di Aruba (Kinderarts), Asociacion Arubano di Psicologo y Ortopedagogo (particuliere psychologen) en Stichting Hunto is er een prioriteitenlijst opgesteld op basis van de ervaringen van deze organisaties en professionals.

De vastgestelde prioriteitenlijst is opgenomen aan het eind van deze paragraaf.

Daarnaast zijn we begonnen met het verzamelen van gegevens van nationale organisaties om beter inzicht te krijgen in hun behoeften. Dit stelt ons in staat om de zorg beter te organiseren en de hiaten te identificeren op het gebied van financiële en personele middelen, zodat we adequate ondersteuning kunnen bieden aan mensen met autisme en hun families.

Op basis van de prioriteitenlijst hebben we vastgesteld dat er behoefte is aan:

1. **Data**
   - Ondersteuning om nationale data over de prevalentie van autisme op een goede manier te verzamelen en rapporteren, evenals inzicht in welke ondersteuning nodig is voor deze groep.

2. **Diagnostiek**
   - Toegankelijke instrumenten voor vroege identificatie van ontwikkelingsachterstanden en gepaste ondersteuning voor ouders om deze achterstanden aan te pakken.
   - Systematische ondersteuningsprogramma's voor ouders zijn vereist. Er bestaan al enkele programma's, maar we hebben middelen (zowel menselijk als financieel) nodig om te garanderen dat deze ondersteuning continu wordt geboden.

3. **Nationale afspraken & deskundigheidsbevordering**
   - Huisartsen moeten in lijn werken om ervoor te zorgen dat kinderen op de juiste wijze worden gescreend voordat zij worden doorverwezen naar gespecialiseerde zorg. Bovendien moet er bij doorverwijzing ook aandacht zijn voor ondersteuning van ouders om mogelijke ontwikkelingsachterstanden aan te pakken terwijl zij wachten op een officiële diagnose.
   - Een basiscompetentie moet worden vastgesteld binnen het zorgveld en onderwijs door middel van gestructureerd onderwijs en beleid.
   - Er is behoefte aan een nationale conferentie over neurodiversiteit om kennisdeling en bewustwording te bevorderen.

Top Prioriteiten Nationale Autisme Commissie:

1. Data

a. Diagnostiek & Demografie.
   Voorbeeld vanuit JGZ: In 2023 zijn 84 kinderen doorverwezen vanwege spraakproblemen.

b. Betere gegevensverzameling en rapportage om inzicht te krijgen in de behoeften van kinderen met autisme en de ondersteunende maatregelen.

2. Diagnostiek

a. Tools ontwikkelen om ontwikkelingsproblemen sneller te identificeren.
b. Focus op vroege detectie en interventie.
c. Tekort aan gespecialiseerd personeel belemmert het aanpakken van wachttijden, terwijl kwaliteitsbewaking cruciaal blijft.
d. Snellere opvolging tussen identificatie en diagnose.
e. Wachttijden moeten worden verminderd.
f. Deskundigheidsbevordering onder betrokken professionals.

3. Meer flexibiliteit in de organisatie van onderwijs

a. Ontwikkeling en implementatie van een Onderwijsdifferentiatie Plan en aangepaste leermethoden.

b. Vermindering van klasgrootte om meer gerichte ondersteuning te bieden.
c. Innovatie in het onderwijssysteem om beter aan de behoeften van kinderen met autisme te voldoen.
d. Meer ondersteuning in de klas, zoals assistenten en hulpmiddelen.
e. Leraren ervaren een gebrek aan tijd om les te geven en tegelijkertijd ondersteuning te bieden.
f. Doorverwijzing naar gespecialiseerde onderwijsvoorzieningen moet niet afhankelijk zijn van individuele omstandigheden.
g. Bevordering van inclusieve klaslokalen in regulier onderwijs.

4. Meer professionals met kennis van autisme

a. Versterking van expertise onder hulpverleners.
b. Deskundigheidsbevordering gericht op individuele begeleiding/behandeling van kinderen en ouders, bijvoorbeeld ADOS, PRT, etc.
c. Verspreiding van betere informatie over de doelgroep onder professionals.
d. Herziening en uitbreiding van het observatiecentrum voor gerichte ondersteuning.

5. Meer bewustwording binnen de gemeenschap over de zorgketen

a. Verbeterde informatievoorziening over de rol van de Autisme Stichting en andere betrokken organisaties.
b. Meer ondersteuning en voorlichting voor ouders, docenten en scholen, zowel in de schoolomgeving als thuis.
c. Bevordering van inclusie op verschillende gebieden, zoals onderwijs en werk.
d. Bewustwording op de werkplek: het vergroten van tolerantie en acceptatie voor neurodiversiteit.

ACTIECOMITÉ HONDENVERORDENING

Het Actiecomité Hondenverordening is in 2019 ingesteld door de Minister van Algemene Zaken, handelende in overeenstemming met de Minister van Justitie, de Minister van Toerisme, en de Minister van Infrastructuur (MB no 768/19-A).

Immers, in maart 2019 is het probleem als urgent gesignaleerd verband houdende met het toenmalig zogeheten afmaakhok en de in Aruba heersende hondenepidemie. Deze problematiek van straathonden is het gevolg van het onverantwoord gedrag van de hondeneigenaar tegenover zijn hond. Dit blijkt uit het feit dat meer dan de helft van de honden die op straat loslopen een eigenaar hebben. Reden waarom de Hondenverordening in 2012 is herzien en op 1 januari 2015 in werking is getreden.
Uit de pilotcensus van CBS die in 2019 is uitgevoerd is gebleken dat overlast door loslopende honden op nummer 2 stond van de top 5, met als conclusie dat ondanks de inwerkingtreding van de Hondenverordening in 2015, de samenleving toch nog veel overlast van honden heeft ervaren in 2019.

Met het aantreden van het Kabinet Wever-Croes II in 2021, is het thema dierenwelzijn aan het ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken (MinTINO) toebedeeld. De voorzitter van dit actiecomité heeft tot medio 2022 MinTINO geassisteerd bij het op rails houden van verdere activiteiten en het op rails brengen van nieuwe projecten omtrent het Nationaal Plan. Er is eind 2021, middels overhevelingen, middelen beschikbaar gesteld om in plannen opgenomen in het Nationaal Plan te kunnen investeren in het jaar 2022.

Vanaf medio 2022, evenals gedurende de jaren 2023 en 2024, was dit actiecomité niet even actief op de voorgrond, maar ook niet non-actief. Hieronder volgt een beknopt overzicht van de activiteiten geïnitieerd en/of uitgevoerd door het actiecomité, met afsluitend een meer gedetailleerde beschrijving van de activiteiten gedurende 2024.

Reeds in 2019 is een Nationaal Plan Hondenpopulatiebeheer opgesteld om de klachten omtrent het toen zogeheten afmaakhok te attenderen. Tevens een adequatere toepassing van de Hondenverordening zonder het Korps Politie Aruba (KPA) daar nog extra mee te belasten. En tenslotte om de overlast door de op straat loslopende honden aan te pakken. Dit multidisciplinair plan van aanpak waarmee de Ministerraad heeft ingestemd in april 2019, is bij MB van oktober 2019 geconcretiseerd met het instellen van dit actiecomité.

Het actiecomité Hondenverordening dient de regering te adviseren op alle beleidsterreinen gerelateerd aan onderhavige problematiek, waarbij tevens aandacht dient te worden besteed aan de volgende doelstellingen:

- Het bevorderen van verantwoordelijke hondeneigenaarschap;
- Het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van de hondenpopulatie van zowel honden met een eigenaar als ook van de honden zonder eigenaar (straathonden);
- Reductie van het aantal straathonden tot een acceptabel niveau;
- De preventie van illegale handel en illegale import van honden.

National Plan: Dog Population Management

Objectives:
1. promote responsible ownership;
2. improve health and welfare of owned and stray dog population;
3. reduce density of stray dogs;
4. prevent illegal trade and trafficking.

Direct approach
Set up "Dog Act Shelter/Centro di Control di Cacho" & Central Database
Set up "Dog Control Unit"
Revise "Hondenverordening"
- Registration & ID mandatory
- Designate Leash-Free areas

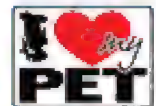
Training Dog Control Unit staff
Training VD staff (euthanasia)
Design regulations for breeders, etc

Short term approach
Assessment
Strengthen border control
"Centro di Control di. Cacho" (?):
- Evaluate effectiveness 'Dog Act Shelter'

Censo 2020 Dog & Cat
Training border control
Lectures at schools
Budget (upcoming 5 years)

Mid-/Long term approach
Design a "Dieren(welzijns)wet"
Modernize ongoing registration
- app
Set up Animal Control Dept.
- Animal Control Officers
Evaluate culture: new dog census
- "kill cage" still a necessity?
Evaluate need for mandatory spaying and neutering, dog taxes or other means

information/awareness

ACTIES

Het actiecomité heeft sinds 2019 behalve jaarlijks terugkerende voorlichtingscampagnes, ook visueel concretere stappen gerealiseerd, zoals de ombouw van het toenmalig zogeheten afmaakhok in een hondencontrolecentrum (Centro di Control di Cacho, CCC) in juli 2020. Ook is een hondencontrole-eenheid (Dog Control Unit, DCU) in 2021 opgericht, belast met het bestrijden van loslopende straathonden. De DCU kenmerkte zich door een goede samenwerking tussen KPA, BCI, GKMB en CCC voor dit doel, waardoor de handhaving van de Hondenverordening niet exclusief toebedeeld werd aan KPA, maar werd deze gedeeld met de DCU.

Dankzij de overheveling eind 2021 konden begin 2022, 10.000 microchips gekocht worden ter identificering van honden die of herenigd worden met hun eigenaar of geadopteerd worden uit het CCC. Ook is het ontwikkelen van een databestand gefinancierd voor de registratie van honden met microchips. Tevens is benodigde materiaal gekocht voor CCC en DCU en er is een budget beschikbaar gesteld voor extra voorlichting.

VOORLICHTING

Het actiecomité heeft in augustus 2019 een korte voorlichtingscampagne gerealiseerd middels een tekenwedstrijd omtrent de Hondenverordening speciaal voor basisschoolleerlingen: "Concurso di Pintamento: Ley di Cacho".
In 2020 is een soortgelijke voorlichtingscampagne voor schoolgaande kleuter- en basisleerlingen herhaald: "Concurso di Pinta y Kleur: Bo Mascota Faborito".

In 2021 is wederom een voorlichtingscampagne voor schoolgaande basisleerlingen herhaald en een aparte voorlichtingscampagne voor kleuters georganiseerd om liefde voor hun huisdieren te stimuleren ('Concurso di Pintamento', alsook 'Concurso di Kleur' "Stima Bo Mascota"). De tekenwedstrijd voor basisschoolleerlingen rekende in dat jaar op de geweldige medewerking van Post Aruba N.V.: de winnende tekeningen zouden op een serie zegels worden geportretteerd en omstreeks dierendag 2022 worden uitgebracht.

Het verheugt het actiecomité dat het ministerie van Justitie de voorlichtingscampagne voor schoolgaande leerlingen heeft herhaald in 2022 ("Concurso di Pinta y Kleur: Ley di Cacho - Pinta Bo Borchi"). Bij de prijsuitreiking zijn tevens de postzegels van de winnende tekeningen uit 2021 gepresenteerd.

Het verheugt het actiecomité ook dat in 2023 het ministerie van Onderwijs twee aparte voorlichtingscampagnes voor leerlingen heeft georganiseerd, een voor basisscholen en een voor kleuterscholen ("Concurso di Pintamento: Cacho Den Cura", respectievelijk "Concurso di Kleur: Stima Bo Mascota 2023"). Dit betekent dat de in augustus 2023 georganiseerde tekenwedstrijd de vijfde tekenwedstrijd was, oftewel het eerste lustrum voor basisscholen, die toen in lijn is gebleven met de voorlichtingscampagne van KPA destijds.

KPA

In maart 2023 hebben 11 bario regisseurs van KPA, op verzoek van de Korpschef, een theorie en praktijk cursus gekregen die gegeven werd door de voorzitter van dit actiecomité omtrent de ins en outs van de Hondenverordening zodat zij de wet adequaat kunnen handhaven. Immers, ook KPA meent dat dit een uit de hand gelopen situatie aan het worden is doordat een enorme stijging van het aantal (bijt)incidenten door honden wordt waargenomen. Het hondenprobleem tast hierdoor ook de leefbaarheid in de samenleving aan. Ook BCI en GKMB hebben een soortgelijke cursus in het jaar 2021 gekregen, maar door het ophouden van de hulp met de handhaving door BCI in 2022 en daarmee het ophouden van de DCU, is de handhaving weer alleen op KPA komen te rusten.

Ook in juli 2023 hebben in totaal 127 agenten van de surveillancedienst en ook de hondenunit een verkorte cursus van de Hondenverordening gekregen zodat ook zij op de hoogte blijven hoe te handelen en/of hoe zij hun bario-collega's kunnen assisteren bij incidenten waarbij een hond is betrokken, voornamelijk bijtincidenten. Dit, omdat KPA ingaande 1 juli 2023 met een voorlichtingscampagne "Cacho Den Cura" (de hond in de tuin) aanving om vervolgens repressief te kunnen acteren vanaf september 2023. Acties werden toen vooral in samenwerking met Post Aruba N.V. georganiseerd, met als resultaat een totaal van 98 boetes en ook 200 waarschuwingen die in 2 maanden tijd zijn uitgedeeld.

HET JAAR 2024

Het actiecomité heeft in 2024, vanwege de overkoepelende rol van deze commissie en daar waar nodig, ondersteuning geboden op verschillende niveaus:

- **DOW:** al op 8 januari 2024, de tweede maandag van het jaar, werden vergaderingen vervolgd die sinds oktober 2023 door DOW werden bijeengeroepen omtrent het bouwen van de in januari 2022 door het actiecomité ingediende en vervolgens goedgekeurde investeringsaanvraag voor de bouw van een Animal Control Department in 2023; immers, de bouw moest uiterlijk in het jaar 2024 aanvangen om de middelen voor 2023 niet te verliezen (Afl. 1.640.000,= in 2023 en Afl.1.090.000,= in 2024). De bouw van dit gebouw is op 15 november jl. eindelijk gestart met als locatie Kibaima.

- **NGO's:** het actiecomité heeft de Stichting Snoop Doggy Foundation op hun verzoek bijgestaan tijdens twee informatieochtenden te basisscholen in juni.

- **NGO's:** de voorzitter van het actiecomité heeft ook in de week van 17 t/m 21 juni de 5e internationale virtuele conferentie bijgewoond omtrent populatiebeheer van honden en katten; deze conferentie werd georganiseerd door International Companion Animal Management Coalition.

- **NGO's:** tevens is een belgesprek gehouden op 25 juni met geïnteresseerden in Nederland die een toekomstig project in Aruba willen realiseren omtrent kattenpopulatiebeheer.

- **DEA:** het educatiemateriaal "Mi Mascota Ta Mi Responsabilidad - Educatiemateriaal Hond" voor groep 1 t/m 8, oftewel 1e klas kleuter t/m 6e klas basis, werd op 2 september aan alle scholen en schoolbesturen gepresenteerd. Ook exemplaren voor alle docenten zijn overhandigd.

De gesprekken ter concretisering hiervan zijn al sinds medio juni 2021 door de voorzitter van het actiecomité aangevangen; de eerste gesprekken tussen het petit comité en Departamento di Enseñansa Aruba / Directie Onderwijs ter introductie van het thema op school, dateren al sinds 2019, maar toen bleef het slechts bij een idee.

Dit onderwijsmateriaal is eigenlijk ook de reden geweest waarom er geen nieuwe tekenwedstrijden zijn georganiseerd in 2024. Immers, er zijn in totaal 76 lessen ontwikkeld om verantwoordelijke eigenaarschap bij toekomstige dierenhouders te stimuleren, waartussen ook kleur- en tekenlessen. In januari 2024 begon de voorzitter van het actiecomité, op verzoek van DEA, met het afronden van het aangeleverde onderwijsmateriaal om dit om te zetten in een kwalitatief goed eindproduct.

Ook voorbereidingen voor het printen van de theorieboeken met bijbehorende werkboeken ten behoeve van dit doel zijn in dezelfde maand getroffen. Dit educatiemateriaal werd erg positief ontvangen. Alleen het gebruik ervan is nog niet als verplicht gesteld op school, maar DEA heeft er alle vertrouwen in dat door de aantrekkelijkheid van de boeken en werkboeken, deze goed gebruikt zullen worden; DEA zal een peiling doen in het jaar 2025 omtrent het gebruik ervan.

- **KPA:** samenwerking met KPA is nog in volle gang. Echter, KPA heeft in 2024 geen vervolgacties kunnen plannen, ondanks de grote behoefte daarvoor. In de week van 14 t/m 18 oktober hebben ook 2 agenten van KPA een certificeringscursus 'Animal Control Officer' in de Verenigde Staten bijgewoond; de gesprekken om dit te realiseren zijn al in februari aangevangen. Ook in januari 2025 zullen 20 agenten van KPA, in Aruba zelf, een soortgelijke cursus volgen.

COMMISSIE ARUBA AMENITIES

In 2021 heeft de Minister-President de Commissie "Aruba Outdoors Economy" in het leven geroepen, om met verschillende andere ministeries te werken aan een nieuwe economische pijler, De creatieve en recreatieve industrie geconcentreerd rondom het natuurlijk, sociaal en historisch erfgoed van Aruba.

In het jaar 2022 is begonnen met het herstel en up-graden van Ayo Rock Formation. Ook is gewerkt aan het project "beach replenishment", waarbij de stranden van Arashi, Boca Catalina en Eagle Beach met nieuw zand zijn voorzien, en zijn verfraaid. Op 28 februari 2024 werd de "Tripadvisor's Travelers' Choice Awards 2023" bekend gemaakt, en de Eagle Beach in Aruba was het nummer 1 strand van het Caribisch gebied, en nummer 2 wereldwijd. Een mooie erkenning voor het project "beach replenishment".

Ook gedurende het jaar 2024 heeft Aruba Amenities zich ingezet voor diverse projecten op verschillende locaties. Hieronder volgt een samenvatting van de uitgevoerde werkzaamheden:

Parke di Ayo

1. De ontwerpen van de borden met QR-codes zijn afgerond. De teksten moeten nog worden opgesteld en gecontroleerd. De kleuren en lay-out zijn goedgekeurd.
2. De commissie heeft ingestemd met de materialen die door de fabrikant en installateur zijn aanbevolen. ATA zal de productie monitoren, terwijl DOW verantwoordelijk zal zijn voor het toezicht op de installatie van de borden op de overeengekomen locaties in het park.
3. De QR-code en de bijbehorende inhoud worden gehost op de website van Aruba.com; ATA zal dit coördineren.
4. Er is gewerkt aan een beheersplan om te bepalen welke soorten activiteiten in het park kunnen plaatsvinden en hoeveel mensen tegelijkertijd in het park mogen zijn, zowel met als zonder activiteiten.

Casibari

1. Het gebied vóór het park is geconstateerd als chaotisch en gevaarlijk. Er is onvoldoende bewegwijzering voor parkeren, wat het risico op ongevallen verhoogt tussen bussen onderling, bussen en tourjeeps/ATV's/UTV's, en voetgangers.
2. DIP heeft een inspectie uitgevoerd van het beschikbare overheidsterrein, met als doel dit gebied om te vormen tot een parkeerplaats met duidelijke bewegwijzering, vergelijkbaar met AYO. DOW en DIP zullen samenkomen om een ontwerpkaart te maken voor de parkeerplaats met stenen en keien.
3. Binnen het park is het idee om een studie uit te voeren naar de vegetatie en om de begroeiing, natuurlijke waterlopen en wandelpaden rondom het park te herstellen, die zich momenteel in een zeer slechte staat bevinden.
4. Er is een voorlopige evaluatie uitgevoerd van de sanitaire voorzieningen, banken, deuren en hekken; al deze faciliteiten hebben renovatie nodig. Tijdelijke onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd op de banken op de rotsen, maar een uitgebreider renovatieplan is vereist.

Seroe Colorado

1. Een openbare aanbesteding voor het project is gehouden, waarbij Van Kessel het bod heeft gewonnen. Volgens DOW zijn er enkele wijzigingen nodig om het project binnen het budget te laten passen.
2. De overige onderdelen van het project op de heuvel, zoals granieten platen voor de namen van de overledenen, panoramische borden, straatpanelen en andere projectonderdelen, moeten met een nieuw budget worden ingediend voor evaluatie door TPEF.
3. ECA heeft het onderzoek en de opmaak van de teksten voor de straatpanelen afgerond. Deze worden nu gecontroleerd in het Engels en Papiamento.
4. DTI heeft een rapport opgesteld waarin verschillende waarschuwingsborden worden aanbevolen om op de heuvel te plaatsen, zodat bezoekers geen gevaarlijke gebieden betreden.

1.12 KOSTEN BUREAU MINISTER-PRESIDENT

In het Regeerakkoord “Hunto Pa Aruba” van Kabinet Wever-Croes I is afgesproken dat de Ministers in Kabinet Wever-Croes met minder personeel zullen gaan werken dan de voorgangers. Dit omdat in de vorige regeringen geen maximum gold en de voormalige Minister-President aan het eind van zijn regeringsperioden in 2017, 147 personen “in dienst” had. Het is evenwel onmogelijk dat deze medewerkers allemaal aanwezig waren in het Bestuurskantoor, omdat het Bestuurskantoor daar te klein voor is.

Er is ingaande het Kabinet Wever-Croes I in november 2017 afgesproken dat elk ministerie maximaal 25 medewerkers zal aantrekken. Ook is er - voor het eerst - een organogram vastgesteld voor de bureaus van de ministers. Deze afspraak is voortgezet in Kabinet Wever-Croes II. Er is daarnaast ook ingezet op versobering van de uitgaven van het bureau van de Minister-President. Hieronder wordt een vergelijking gedeeld:

Salarissen

Per 31 december 2024 bestond het personeelsbestand van het bureau van de Minister-President uit 24 medewerkers. Het betreft hier het gehele team dat werkzaam is bij het ministerie, t.w. beveiliging, chauffeur, secretaresses, schoonmaak, administratieve ondersteuning, adviseurs, woordvoerder, etc., conform een vastgesteld organogram.

Het bestand is in het Kabinet Wever-Croes II niet aangepast, ook niet nadat de Minister-President, naast het ministerie van Algemene Zaken, ook met het zeer zware ministerie van Infrastructuur werd belast. Dit aantal medewerkers is echter niet toereikend om al het werk uit te voeren dat op het ministerie moet worden uitgevoerd. Ook het bureau van de Minister-President kampt met een schrijnend tekort aan personeel, net als (bijna) overal in de publieke sector. Indien dit vergeleken wordt met de voormalige Minister President Eman (AVP), bedraagt het verschil 124 minder. Het daarmee bezuinigd bedrag is Afl. 8.6 miljoen, oftewel 87%. Hiermee heeft de Minister-President ruimschoots voldaan aan de afspraken gemaakt in het Regeerakkoord.

Bureau MinPres	Eman 2017	Wever-Croes 2024	Verschil	%
Aantal medewerkers	147	24	123	-/-84%
Totale salariskosten Afl.	11.323.300	2.677.488	8.645.812	-/-76%

Deze kosten zijn volledig binnen de begroting gebleven.

Dienstreizen

In 2024 heeft de Minister-President de volgende dienstreizen gemaakt:

1. 11 t/m 15 januari 2024: Guatemala

I.v.m. inauguratie van de nieuwe President van Guatemala, dhr. Arevalo; samen met de ambassadeur van het Koninkrijk zijn diverse gesprekken gevoerd met regeringsleiders, en met de nieuwe president van Guatemala

2. 25 februari t/m 6 maart 2024: Nederland – België

Het eerste deel van deze reis was in Brussel in het kader van de OCTA-meeting en de 20ste Ministeriele Conferentie en LGO-EU Forum, samen met de Gevolmachtigde Minister van Aruba en de Minister van Economische Zaken. Het tweede deel van de reis was in Den Haag, t.b.v. een bilateraal overleg tussen Staatssecretaris van Huffelen en Minister-President en de Minister van Economische Zaken van Aruba inzake de onderhandelingen om te komen tot een lagere rente op de Covid-leningen. Ook heeft de Minister-President vergaderd met Premier Rutte, met minister van Klimaat Jetten en met staatssecretaris van Financien van Rij.
Samen met de Gevolmachtigde Minister heeft de Minister-President een presentatie gegeven aan de leden van de vaste commissie belast met Koninkrijksrelaties van de Tweede Kamer en van de Eerste Kamer, om een duidelijk beeld te geven van waar Aruba op dit moment staat.

3. 9 t/m 13 maart 2024: New York

I.v.m. de 68ste zitting Commission of the Status of Woman van de Verenigde Naties.
Daarnaast zijn ook bilaterale gesprekken gevoerd met VN-organisaties op het terrein van vrouwenrechten, bescherming tegen huiselijk geweld, etc.
Elk jaar wordt deze conferentie gehouden, welke wordt beschouwd als de grootste bijeenkomst van de VN op het gebied van ‘gender equality and women’s empowerment’. De Minister-President hecht er veel waarde aan om deze conferentie elk jaar bij te wonen.
De Minister-President heeft het officiële statement voor deze conferentie namens het Koninkrijk gegeven.
Tijdens de besprekingen en vergaderingen heeft de Minister-President zo uitvoerig mogelijk uiteengezet welke stappen er in Aruba worden ondernomen om de positie van vrouwen te versterken, en om gelijke kansen voor vrouwen te creëren.
Met UN Women gaat het met name om bijstand die UN Women aan Aruba kan verstrekken.
Tijdens het bezoek aan New York heeft de Minister-President ook van de gelegenheid gebruik gemaakt om de Consul-Generaal van het Koninkrijk in New York en de permanente vertegenwoordiger van het Koninkrijk bij de VN een update te geven van de ontwikkelingen in Aruba, omdat zij zich inzetten om kansen voor Aruba te creëren.

4. 27 maart 2024: Curaçao
De Minister-President en de Minister van Financiën hebben in Curaçao vergaderingen gevoerd met de Centrale Bank Curaçao en Sint-Maarten, en met de Minister-President en de Minister van Financiën van Curaçao inzake de Ennia Problematiek. Er zijn goede afspraken gemaakt om de belangen van Arubaanse polishouders te beschermen.

5. 26 t/m 31 mei 2024: Antigua & Barbuda
De Minister-President leidde de delegatie van het Koninkrijk der Nederlanden tijdens de vierde Internationale Conferentie over Small Island Development States (SIDS4), die van 27 tot 30 mei plaatsvond in Antigua en Barbuda. Als premier van een kleine eilandstaat speelde onze premier een cruciale rol namens Aruba en het Koninkrijk bij de uitkomst van de conferentie. Ze sprak namens het Koninkrijk, gaf verschillende presentaties en hield bilaterale gesprekken met belangrijke partners die ook aanwezig waren. De SIDS-conferentie was een belangrijk platform voor deze landen om strategieën te formuleren om hun specifieke uitdagingen aan te pakken. Een belangrijk resultaat was de introductie van de Antigua en Barbuda Agenda voor Kleine Eilandontwikkelingsstaten (ABAS), die plannen schetst voor het aanpakken van problemen zoals klimaatverandering en natuurrampen. De conferentie benadrukte de bescherming van kritieke infrastructuur, vooral de toegang tot water. Brede discussies over duurzame ontwikkeling en financiële mechanismen, waaronder de Multidimensionale Kwetsbaarheidsindex (MVI) en het Loss and Damage Fund, werden als cruciaal voor de toekomstige veerkracht van SIDS benadrukt.

6. 30 juni t/m 2 juli 2024: Panama
I.v.m. inauguratie van de nieuwe President van Panama, dhr. Mulino; samen met de ambassadeur van het Koninkrijk zijn diverse gesprekken gevoerd met regeringsleiders, en met de nieuwe president van Panama, en op de residentie zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven.

7. 20 t/m 23 september 2024: New York
De Minister-President nam deel aan de 79e zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN). De inleidende ministeriële week van de AVVN (de 'High-level Week') vond plaats van 22 tot en met 27 september in New York. Naast de AVVN vond de Summit of the Future plaats, waarbij het Koninkrijk een rol speelde als co-facilitator. Premier Wever-Croes fungeerde als delegatieleider en sprak bij de openingsceremonie 'Declaration on Future Generations', en sprak ze namens het Koninkrijk tijdens de Summit of the Future.
De High-level Week begon met de goedkeuring van het "Pact for the Future" van VN-secretaris-generaal Antonio Guterres, een belangrijk document van de "Summit of the Future." Het doel van de top en het pact is om de mondiale samenwerking nieuw leven in te blazen, die onder zware druk staat. Het Pact voor de Toekomst is een gedetailleerd document met 51 actiepunten, waaronder een voorgestelde tweejaarlijkse mondiale top over economische en financiële kwesties. Het legt de nadruk op het hervormen van het mondiale financieel-economische systeem, het overbruggen van de financieringskloof voor het bereiken van de SDG's en het versterken van de rol van ontwikkelingsbanken.
Samen met de Minister-President van Sint-Maarten is in New York ook overleg gevoerd met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Voorts zijn in 2024 wederom verschillende andere reizen ten laste gebracht van het bureau van de Minister-President, met name voor wat betreft de onderhandelingen met Nederland.
Ongeveer 48% van de gemaakte kosten had direct te maken met reis- en verblijfskosten van de Minister-President, en de andere helft betreft de kosten van de hiergenoemde personen.

Overige kosten

Zo is onder meer ook besloten om te besparen op verschillende posten met name "Reis- en Verblijfskosten" door de dienstreizen te beperken tot het noodzakelijke en meer gebruik te maken van virtuele bijeenkomsten; "Voorlichting en Promotie" door meer gebruik te maken van de diensten van het Bureau Voorlichting Aruba; "Lease voertuigen", door het aantal voertuigen te beperken tot het absolute minimum.

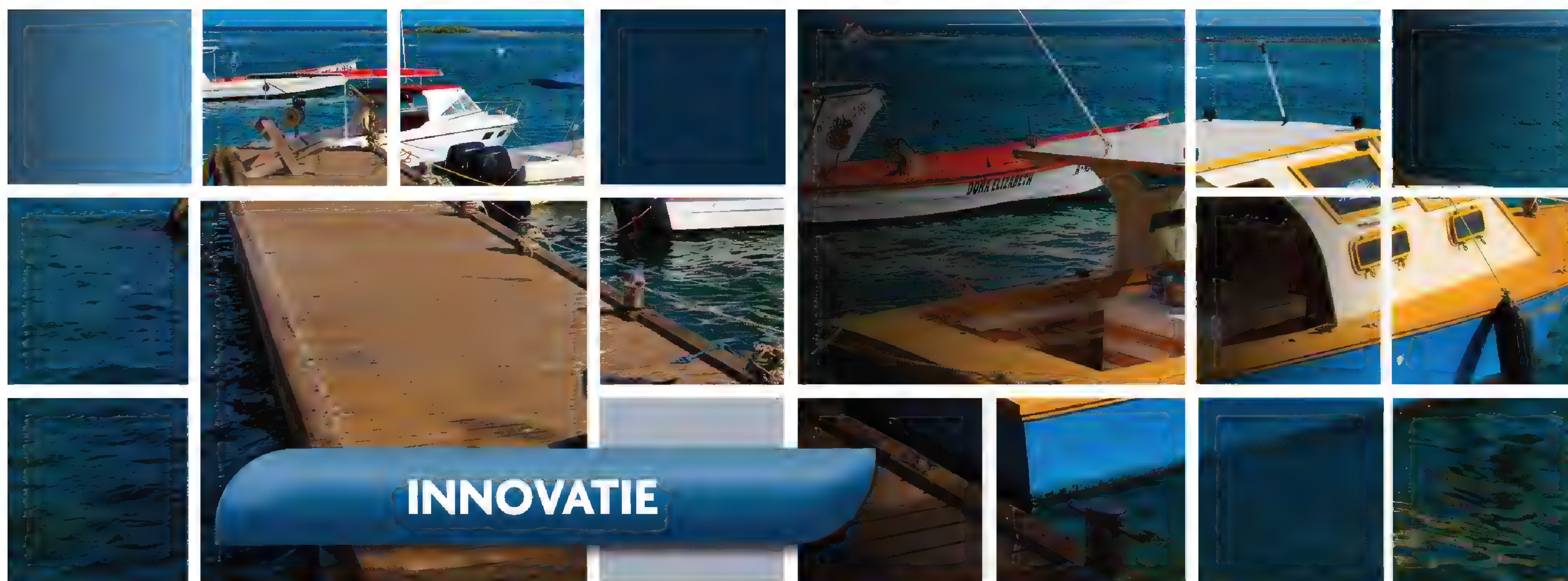
In totaal zijn ook deze overige kosten van het Bureau van de Minister-President beduidend lager. Het verschil in deze kostenposten tussen de huidige Minister-President en de voormalige Minister-President Eman (AVP) bedraagt Afl. 968.531 minder, oftewel 79% minder.

	2017	2024	Verschil 2017 en 2024
Reis- en Verblijfskosten	155.400,00	107.360,00	-/- 48.040
Voorlichting en Promotie	1.008.600,00	122.513,00	-/- 886.087
Lease voertuigen	58.500,00	24.096,00	-/- 34.404
Totaal	1.222.500,00	253.969,00	-/- 968.531

Totaal blijkt hieruit derhalve een jaarlijkse besparing van bijna Afl. 9.5 miljoen elk jaar, sinds 2017. Opgemerkt moet worden dat het zeven zeer zware jaren waren. Het is opmerkelijk dat de huidige Minister-President met beduidend minder mensen en middelen, veel meer heeft kunnen bewerkstelligen. Hiermee toont de Minister-President niet alleen woorden aan, maar zeker ook daden.

INNOVATIE

HOOFDSTUK 2

Sedert 2018 voert de regering een integraal innovatiebeleid waar de mens en de efficiëntie van de organisatie voorop staan. De regering heeft dan ook de digitalisering en het e-Government concept omarmd. Het basisbeginsel van het e-Government project is het leveren van hoogwaardige diensten met het oog op gebruiksvriendelijke ervaringen die voldoen aan de wensen en verwachtingen van burgers en bedrijven. Van belang is een samenwerking tussen een vooruitstrevende overheid, een proactieve private sector en een intelligente, technisch onderlegde bevolking. En hier wordt naar toe gewerkt.

Bij de uitvoering hiervan zijn hoofdzakelijk drie instanties betrokken: de Directie voor Innovatie (DvI), de Stichting Aruba Futura Foundation (Futura) en de Directie Informatievoorziening en Automatisering (DIA); er wordt met diverse andere (semi-)overheidsdiensten samengewerkt.

De DvI richt zich zowel op innovatie en digitalisering binnen de publieke sector als ook op het (doen) uitvoeren van de algemene e-Government visie van de overheid. DvI focust zich specifiek op het verbeteren en leveren van hoogwaardige diensten door de overheid aan de burgers en aan het bedrijfsleven.

Deze directie zal voornamelijk verantwoordelijk zijn voor beleidsvoorbereiding, -vorming en -uitvoering met betrekking tot geïdentificeerde beleidsacties. De DvI zal ook fungeren als een adviesorgaan voor entiteiten of departementen van de overheid als ook van de semioverheidsinstanties om innovatie en digitalisering op een coherente wijze te doen plaatsvinden.

FUTURA is een zelfstandige organisatie die vooral actief is op het gebied van innovatie en digitalisering. In het kader hiervan wordt veelvuldig samengewerkt met diverse partners uit de publieke en de private sector. Futura is dan ook sedert 2018 actief op het gebied van innovatie, in het bijzonder met het voorbereiden, plannen en (doen) uitvoeren van innovatieprojecten voor de regering.

De DIA richt zich voornamelijk op operationele aspecten behorende bij ICT-trajecten bij bepaalde diensten en directies binnen de overheid.

2.1 DIRECTIE VOOR INNOVATIE

In 2024 is de Directie voor Innovatie (DvI) beperkt bemenst (2 fte's) en heeft, samen met FUTURA, het e-Government-project weer opgepakt, nadat het project enige vertraging heeft opgelopen vanwege uitdagingen op het gebied van personele bezetting.

In het kader van haar taak als algehele coördinatie van het e-Government project is, tezamen met FUTURA en in samenwerking met de Directie Economische Zaken, Handel en Industrie (DEZHI), reeds in 2023 gewerkt aan het EU-traject betreffende de goedkeuring van het "Multiannual Indicative Programme" (MIP) dat in het kader van de e-Government Roadmap van het Land Aruba was opgesteld. De financieringsovereenkomst is in Brussel in februari 2024 getekend. Intussen zijn de eerste voorbereidingen getroffen om te voldoen aan de eerste set van indicatoren. Hiervoor zijn diverse consultants aangetrokken, zoals o.a. e-Governance Academy (eGA) en Cybernetica uit Estland en een consultant op het gebied van wetgeving.

AANDACHTSPUNTEN:

In april 2024 is het e-Government traject weer ingezet.

Zoals reeds aangegeven is de aanvraagprocedure bij de EU succesvol verlopen en is in april 2024 de financieringsovereenkomst ondertekend, op basis waarvan door de EU, fondsen beschikbaar worden gesteld voor de realisatie van de e-Government Roadmap van Land Aruba.

In mei 2024 is wederom deelgenomen aan de EU-LAC[4] digital alliance days in Costa Rica. Deze conferentie heeft voornamelijk als doel om de in Latijns-Amerika senior overheidsmedewerkers, de privésector, kennisinstituten alsook burgers samen te brengen om na te gaan wat de overeenkomsten zijn en om kansen te benutten conform hetgeen is aangeven in de 'Digital Alliance Joint Declaration'.[5]

Vervolgens is een werkbezoek gebracht aan Estland, met als doel besprekingen te voeren met de e-Governance Academy om het herstart- en vervolgtraject van de e-Government Roadmap van de regering in te kunnen zetten en het bijwonen van de e-Governance Conference.[6]

In navolging hiervan heeft de e-Governance Academy een bezoek gebracht aan Aruba en is met medewerking van Futura, een seminar "Building Succes in Digital World" en een workshop

"Development & Implementing Digital Public Services, Data Management", georganiseerd. Tevens zijn diverse informatiesessies met een aantal kerndiensten en organisaties georganiseerd.

In het najaar zijn de voorbereidingen getroffen voor het bezoek van Cybernetica aan Aruba dat in het voorjaar 2025 zal plaatsvinden.

Voor verdere informatie over de inhoudelijke samenwerking aangaande het e-Government project met Futura wordt verder verwezen naar onderdeel 2.2.

2.2 FUTURA

De Aruba Futura Foundation (Futura) is een stichting naar Arubaans recht die de volgende doelstellingen heeft:

- Het ondersteunen en faciliteren van de regering van Aruba bij het ontwerpen en implementeren van de nationale innovatiestrategie en de bij behorende beleid en initiatieven; en
- Het beheren, deelnamen aan en/of uitvoeren van innovatieprojecten die de ontwikkeling van innovatie van de Arubaanse economie stimuleren.

Sinds haar oprichting in 2018 voert Futura in opdracht van de regering diverse innovatieprojecten uit op diverse gebieden. Ook biedt Futura ondersteuning aan initiatieven van derden die een innovatief karakter hebben.

Gerealiseerde doelstellingen in 2024

STEMX YOUTH SUMMIT

De STEMX Youth Summit, georganiseerd door Futura, bracht in 2024 meer dan 500 jongeren samen om hun interesse in Science, Technology, Engineering en Mathematics (STEM) te ondersteunen. Met interactieve workshops, inspirerende sprekers zoals Jilian Oduber en een technologische expositie bood de summit een dynamisch platform voor innovatie en samenwerking. Meer dan 500 jongeren namen deel, ondersteund door 20 publieke en private organisaties. De summit speelde een cruciale rol in het versterken van STEM binnen de jeugdgemeenschap van Aruba en legde een solide basis voor duurzame innovatie.

ARUBA INNOVATION SUMMIT 2024

De Aruba Innovation Summit 2024, met als thema "EVOLVE: Integrating AI & Empowering Teams", vond plaats op 20 maart 2024 en was een volledig uitverkocht evenement met 400 enthousiaste deelnemers. De summit bracht leiders, innovators en professionals samen om de nieuwste trends in innovatie en technologie te verkennen.

Keynote spreker Amy Gallo, expert in werkrelaties en bestsellerauteur, inspireerde het publiek met praktische inzichten over het omgaan met complexe werkdynamieken en het bouwen van veerkrachtige teams. Eduardo Sanchez, Senior Vice President & Head of Cyber & Intelligence bij Mastercard voor Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, gaf een boeiende presentatie over hoe AI kan worden ingezet voor cybersecurity en klantbeleving door fraude te detecteren en te voorkomen. Luenne Gomez-Pieters, directeur van de Belastingdienst in Aruba, deelde haar ervaringen in de sessie "Leading Change & Innovation" en benadrukte het belang van digitale transformatie binnen overheidsorganisaties.

[4] EU and Latin American Caribbean States
[5] https://international-partnerships.ec.europa.eu/eu-latin-america-and-caribbean-digital-alliance/eu-lac-digital-alliance-high-level-policy-dialogue-e-governance-2024-05-15_en
[6] https://2024.egovconference.ee

Daarnaast vond er een dynamische paneldiscussie plaats over de evolutie van leiderschap in een door AI-gedreven werkcultuur, met bijdragen van lokale en internationale experts. De summit bood deelnemers een unieke kans om te leren van toonaangevende figuren in de industrie, ideeën uit te wisselen en te netwerken met gelijkgestemde professionals. Het evenement heeft niet alleen geïnspireerd, maar ook de weg vrijgemaakt voor nieuwe samenwerkingen en innovatieprojecten in Aruba en daarbuiten.

INNOVATION CAMP 2024

De Innovation Camp 2024, georganiseerd door Futura, vond plaats in juli 2024 en was gericht op kinderen van 8 tot 11 jaar met een passie voor wetenschap, technologie, engineering, kunst en wiskunde (STEAM). Het kamp bood twee cycli aan: van 15 tot 19 juli en van 22 tot 26 juli, en werd gehouden op de Princess Amalia Basisschool. In totaal namen 60 kinderen deel aan het kamp, waar ze betrokken werden bij interactieve leersessies, creatieve kunst- en knutselactiviteiten en praktische projecten, geïnspireerd door de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's). Het programma omvatte ook excursies naar lokale locaties om te leren van praktijkervaringen. Het Innovation Camp stimuleerde creativiteit, probleemoplossend denken en samenwerking en bood kinderen een unieke kans om spelenderwijs bij te dragen aan een duurzamere toekomst. Registratie voor het kamp was volledig volgeboekt.

EDUTECH PROJECT

In 2024 werd opnieuw de nadruk gelegd op innovatie binnen het onderwijssysteem in Aruba. Er werd gericht gewerkt om stakeholders binnen de onderwijssector, zoals schoolbesturen, docenten en studenten, aan te sporen en te ondersteunen om zelf met innovatieve voorstellen te komen voor hun school. Sinds 2022 voert Futura het EduTech-project uit. Dit project biedt onderwijsinstellingen de kans om financiële en materiële middelen te krijgen voor het uitvoeren van een innovatieproject dat zij zelf hebben ontworpen.

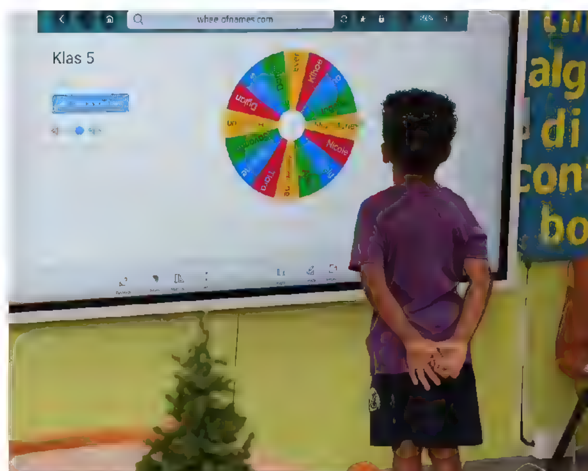
Het schooljaar werd verdeeld in verschillende cycli waarin partijen, zijnde studenten, docenten of hoofdonderwijzers, projectenvoorstellen bij Futura konden indienen. Vervolgens zijn de diverse voorstellen aan een onafhankelijke commissie ter beoordeling voorgelegd. Aan de hand van de evaluatie zijn een aantal projecten geselecteerd die financiële en/of materiële ondersteuning krijgen voor de uitvoering van het project. EduTech begon in het schooljaar 2022-2023 met succesvolle resultaten.

In 2024 is besloten om het EduTech project te herhalen.

In totaal is Afl. 425.000,- verdeeld over 12 onderwijsinstellingen:

1. St. Franciscus College: 50 Chromebooks, 10 iPads en aanvullende materialen voor hun klaslokalen.
2. Colegio Felipe B. Tromp: 1 eBoard (CTouch), 10 Chromebooks, 5 tablets, 10 Lego Education-sets, 4 VR-brillen en 4 3D-printers om een STEAM-lab op hun campus te vestigen.
3. Colegio Sagrado Curason: 15 3D-printers, 15 snijmachines en 1500 merchandise-materialen voor hun Tech Lab.
4. Fatima College: 4 eBoards (CTouch) en beveiligingscamera's voor hun klaslokalen.
5. Imelda Kleuterschool: 5 eBoards (Samsung Flip) voor hun klaslokalen.
6. Scol Dun'un Man: 7 eBoards (Prowise) voor hun klaslokalen.
7. Rosario College: 12 tablets, 50 Chromebooks en licenties voor hun klaslokalen.
8. IPA: 2 eBoards (Samsung Flip en Prowise) en 15 tablets voor hun klaslokalen.
9. Trupial Kleuterschool: 15 Chromebooks en 15 tablets voor hun klaslokalen.
10. Scol Preparatorio Nos Paraiso: Diverse STEM-gadgets en tools, evenals iPads, voor een draagbare STEM-kar.
11. Colegio Santa Filomena: Diverse gadgets en tools om een STEAM-lab op hun school op te richten.
12. Maria School: 6 eBoards en aanvullende materialen voor hun klaslokalen.

MO-B

Een ander project dat Futura samen met Metabolic Foundation is voortgezet, met nadruk op innovatie in het onderwijs, is het Mo-B-project. Mo-B is een bibliobus van de Nationale Bibliotheek van Aruba die in 2018 is heringericht als een ruimte waar individuen toegang krijgen tot digitale gereedschappen en trainingen om interesse en vaardigheden in de zogenaamde STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics) disciplines te stimuleren. Een zogenaamde "Makerspace".

In 2024 werd de Mo-B geparkeerd op de campus van de Universiteit van Aruba en fungeert als een innovatief lab voor de nieuwe SISSTEM-faculteit (Science, Technology, Engineering and Mathematics). Dit biedt studenten en docenten een unieke ruimte om te experimenteren, leren en werken aan technologische en wetenschappelijke projecten, met toegang tot geavanceerde tools en begeleiding. Hiermee versterkt de Mo-B de samenwerking tussen Futura, onderwijsinstellingen en lokale gemeenschappen, met als doel de innovatiekracht van Aruba verder te ontwikkelen.

SAMENWERKING MET MASTERCARD DIGITAL ID PROTOTYPE

In 2022 hebben Futura en Mastercard een Memorandum of Understanding (MOU) ondertekend om de digitale transformatie van Aruba te bevorderen. Deze samenwerking richt zich op het stimuleren van innovatie in betalingssystemen en het bevorderen van financiële inclusie binnen Aruba. Als onderdeel van deze samenwerking hebben Futura en Mastercard gewerkt aan de ontwikkeling van een prototype voor een digitale identiteit en een digitaal betalingssysteem voor de Arubaanse overheid. Dit initiatief maakt gebruik van Mastercard's expertise in digitale oplossingen en Futura's lokale kennis om veilige en efficiënte digitale diensten te creëren die de economische groei en inclusie op Aruba ondersteunen.

E-GOVERNMENT PROJECT

In april 2024 heeft Futura de leiding overgenomen van het e-Government-project van Aruba. Om het programma te versnellen, zijn diverse bijeenkomsten met reeds bekende organisaties georganiseerd om relaties en samenwerkingen te versterken. Een belangrijke samenwerking is aangegaan met de Estonian e-Governance Academy (eGA). De eGA is wederom ingeschakeld om o.a. de e-Government Roadmap te actualiseren en een gap-analyse uit te voeren binnen het juridisch kader.

Daarnaast zijn overeenkomsten getekend met Cybernetica voor de implementatie van het UXP-interoperabiliteitsplatform, gebaseerd op het succesvolle Estse X-Road-systeem. Deze voorbereidingen zijn essentieel voor de effectieve inzet van de €14,5 miljoen aan financiering die Aruba van de Europese Unie ontvangt voor het e-Government project.

ANDERE SAMENWERKINGEN

Naast de eerdergenoemde projecten is Futura in 2024 diverse samenwerkingen aangegaan met zowel publieke als met private partners om innovatie en creativiteit in verschillende sectoren te bevorderen.

- Futura organiseerde meerdere designworkshops met deelnemers uit zowel de private als de publieke sector, waaronder de Directie Onderwijs, om gezamenlijke innovatieve oplossingen te ontwikkelen. In samenwerking met Futura publiceerde de Directie Onderwijs het boek 'Mi Mascota Ta Mi Responsabilidad', een educatief project gericht op kinderen en huisdieren.
- Futura ondersteunde daarnaast de STEM Embassy Robotics Club door financiële middelen ter beschikking te stellen om een reis naar Nederland te kunnen doen. Futura Spaces werd tevens ter beschikking gesteld om de voorbereidingen te kunnen treffen.
- Ook werd een studiereis voor de docenten van de Sint Paulus School naar Estland gedeeltelijk gefinancierd, zoals de cursussen bij de Universiteit van Tallinn.
- Ook werkte Futura samen met de Directie Cultuur en SMAC bij grote evenementen zoals de verkiezingen van de Carnaval Queen, Prins y Pancho, het Festival op 18 maart en het Dande Festival. Hierbij zorgde Futura voor de digitalisering van het beoordelingsproces, wat leidde tot meer efficiëntie en transparantie.
- Met IBISA zijn de WeDance en WeMente evenementen ondersteund met technologie, gericht op fysieke en mentale gezondheid.
- Futura biedt daarnaast creatieve vergader- en workshopruimtes aan in Futura Spaces. Deze ruimtes zijn beschikbaar voor kleine bedrijven, startups en partners om innovatie en samenwerking te stimuleren. Deze initiatieven versterken Futura's rol als katalysator voor vooruitgang en samenwerking op Aruba.

2.3 DIRECTIE INFORMATIEVOORZIENING EN AUTOMATISERING

Dankzij investeringsmiddelen heeft de Directie Informatievoorziening en Automatisering in 2024 een aantal projecten kunnen uitvoeren. Storingen en verzoeken zorgden er echter soms voor dat niet alle projecten volgens planning verliepen en een aanhoudend tekort aan mankracht speelde daarbij ook een rol.

De projecten in 2024 richtten zich op het stabiliseren van de infrastructuur bij verschillende departementen die aangesloten zijn op het overheidsnetwerk. Voor 2025 hoopt de DIA opnieuw te kunnen rekenen op investeringen. Het doel voor 2025 is om alle departementen binnen het overheidsnetwerk te voorzien van betere en stabielere internettoegang, met het oog op het e-Government-project.

Gerealiseerde doelstellingen in 2024

- Ondersteunen LAR met het project “Schrijven Business Architectuur en Administratieve Organisatie document;
- Vervangen infrastructuur en kantoorautomatisering SEDECO;
- Vervangen infrastructuur en kantoorautomatisering LAR;
- Vervangen infrastructuur en kantoorautomatisering BIE;
- Vervangen infrastructuur en kantoorautomatisering BUVO;
- Vervangen monitoren DIA;
- Voorbereiden vervanging werkstations DIA;
- Vervangen toegangs- en uitgangscontrole DIA;
- Vervangen Mail Forwading System na drastische aanpassingen mail providers (Gmail. Hotmail, live etc.);
- Onderzoek Pro en Contra Hyper-V oplossing;
- Implementatie Hyper-V bij diverse departementen;
- Vervangen oude server DVR;
- Vervangen oude server ANA;
- Installeren en configureren Network Attached Server (NAS) ANA;
- In samenwerking met SETAR ANA Wide Area Network verbinding overzetten op Fiber;
- Installeren en configureren nieuwe server IBISA;
- CBOS voorzien van twee (tijdelijke) werkstations en monitoren;
- Ondersteunen BUVO met presentatie verkiezingsuitslag 2024;
- Ontkoppelen CAD van het overheidsnetwerk;
- Uitvoeren pilot project Meraki ter verbeteren van toegang tot internet voor alle op de overheidsinfrastructuur aangesloten departementen;
- Installeren Krediet Bewaking Systeem (DIA) applicatie bij GNC;
- Ondersteunen GNC in het ACTPOL project (Configureren Firewall voor verbinding met SBIR en KPA Santa Cruz;
- Ondersteunen Marechaussee bij GNC met het installeren van iBASE;
- Installatie EZView bewakingsapplicatie AR;
- Vervangen, Installeren en configureren alle printers DAO;
- Ondersteunen BNA met vervanging van hun maildistributie systeem (nieuwsletters);

Extra:

- Verhuizing BIE naar X-Interbank
- Verhuizing SEDECO naar X-Interbank

HOOFDSTUK

3

OVERHEIDSORGANISATIE

3.1 DEPARTAMENTO DI RECURSO HUMANO

Het Departamento di Recurso Humano (DRH) is verantwoordelijk voor de personeels- en organisatorische aangelegenheden van het Land, inclusief de daarmee samenhangende taken. In 2024 heeft het DRH zich – naast de reguliere werkzaamheden – vooral gericht op de beheersing van de personeelslasten en de uitvoering van maatregelen binnen het Landspakket (B-maatregelen).

INDIVIDUELE RECHTSPOSITIONELE AANGELEGENHEDEN

Afdeling Operationele Zaken

In het kalenderjaar 2024 heeft het DRH circa 6.500 documenten uitgeboekt. De trend toont aan dat het aantal zaken in omloop (de werkvoorraad) de afgelopen jaren is afgenomen. Het DRH heeft momenteel nog rond 1000 zaken in behandeling, wat voornamelijk wordt veroorzaakt door de voortdurende registratie van vele voorstellen die elke maand binnenkomen. Het DRH ontvangt namelijk ruim 650 inkomende documenten per maand.

Ongeveer 60% van de actieve zaken is minder dan zes maanden in behandeling. Het DRH streeft ernaar om in 2025 de doorlooptijd te verkorten door onder meer processen te optimaliseren en te vereenvoudigen. Vooralsnog zijn verzoeken omtrent bevordering, overplaatsing, BVVD en disciplinaire procedures de meest voorkomende onderwerpen waarvoor een voorstel wordt ingediend.

Grafiek 1 | Ontwikkeling werkvoorraad afdeling Operationele Zaken (OZ)

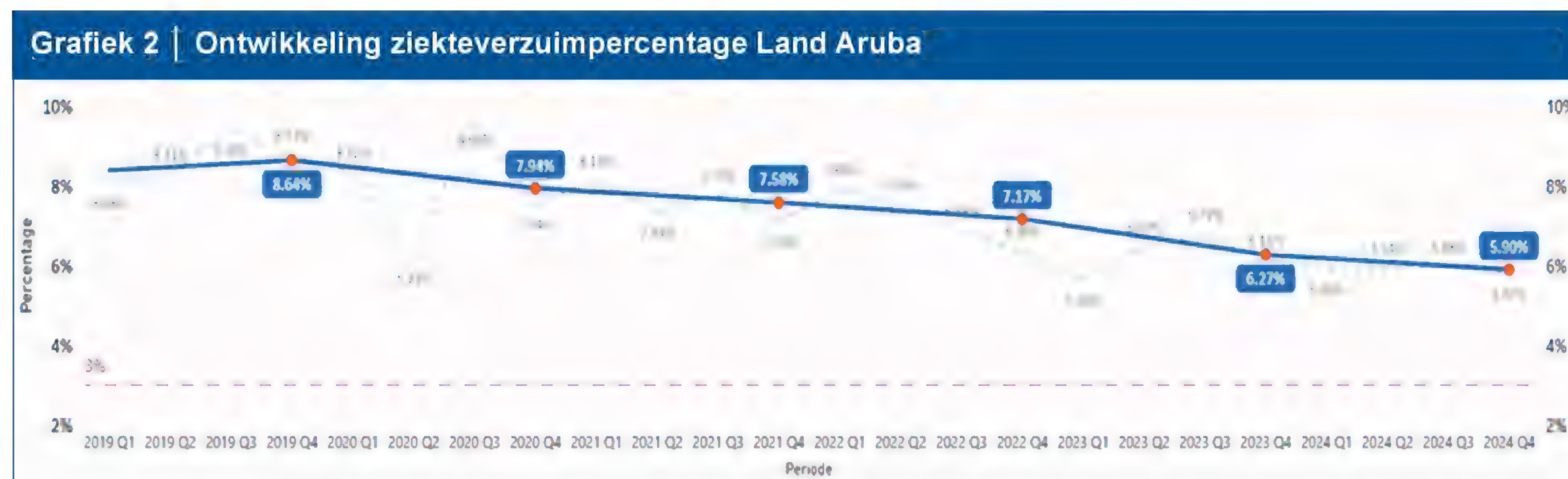
Bron: UNI - join rapportagetool

Naast het opstellen van rechtspositionele stukken heeft deze afdeling ook meerdere presentaties gegeven over prestatiemanagement, bemiddelingstrajecten gestart met onder andere non-actieve ambtenaren, ziekteverzuimgesprekken begeleid en gevoerd, en zorg gedragen voor de inpassing van ambtenaren als het gevolg van reorganisaties.

Ziekteverzuim

Het hoge ziekteverzuim percentage was sinds het aantreden van Kabinet Wever-Croes I een aandachtspunt. Onder leiding van het DRH zijn er verschillende stappen ondernomen om dit percentage terug te brengen. Dit is in 2024 ook gelukt!

De inzet van onder andere de operationele afdeling voor wat betreft langdurig arbeidsongeschikten, prestatiemanagement en ziekteverzuimtrajecten hebben bijgedragen aan een verlaging van het ziekteverzuimpercentage van het Land in 2024 ten opzichte van de jaren daarvoor. Het ziekteverzuimpercentage lag vijf jaar geleden op 8,65%. Voor 2024 ligt het ziekteverzuim percentage op 5,9%.

Bron: SVB-Webportaal

Afdeling Payroll

In 2024 heeft de afdeling Payroll in totaal 7.737 zaken verwerkt. Een belangrijke mijlpaal die deze afdeling heeft bereikt, is het verkorten van de doorlooptijd van betalingen met terugwerkende kracht (TWK) met meer dan 50%. Een tweede mijlpaal is de implementatie van het nieuwe kindertoelageproces, dat in de meeste gevallen nu semi-automatisch wordt uitgevoerd door de Payrollafdeling. Dit heeft de doorlooptijd aanzienlijk verkort. Daarnaast heeft de afdeling meerdere opschoningsacties uitgevoerd en rapportages ontwikkeld ter ondersteuning van data-analyse en de noodzakelijke payrollcontroles.

ORGANISATORISCHE- EN BELEIDSAANGELEGENHEDEN

De afdeling Beleid is belast met zowel organisatorische aangelegenheden, zoals opstellen van formatierapporten, als met het ontwikkelen van personeels- en organisatorisch beleid. Van de ongeveer 100 overheidsdiensten heeft de beleidsafdeling voor het jaar 2024 onder andere aan de volgende formatierapporten gewerkt:

- Korps Politie Aruba (KPA) – herziening van bestaande formatie **(nog gaande)**
- Bureau Interne Diensten – nieuw formatierapport **(nog gaande)**
- Directie Luchtvaart **(afrondingsfase)**
- Arubahuis – nieuw formatierapport **(afgerond)**
- Cuerpo Especial Arubano – nieuw formatierapport **(afgerond)**
- Bureau Secretariële Ondersteuning Adviesraden **(afgerond)**
- Afdeling Plan di Mayor bij Directie Voogdijraad **(afgerond)**
- Centraal Bureau voor de Statistiek **(afrondingsfase)**
- Openbaar Ministerie **(afrondingsfase)**
- Directie Buitenlandse Betrekkingen **(afrondingsfase)**
- Afdeling Asiel bij Departamento di Integracion, Maneho y Admision di Stranhero **(nog gaande)**

Daarnaast heeft de afdeling gewerkt aan de ontwikkeling van nieuw beleid en advisering op het gebied van begrotingsaangelegenheden, toelagen, gratificaties en dienstauto's. Ook heeft de afdeling zich beziggehouden met drie verzelfstandigingstrajecten, het opstellen van sociaal plan, de plaatsingsprocedure van het Departamento di Enseñansa Aruba en werkzaamheden ten behoeve van de Land Aruba Academy. De beleidsafdeling is tevens verantwoordelijk voor de beheersing van de personeelslasten en fungeert als trekker van de Landspakketmaatregelen, thema B. Beide onderwerpen worden hierna toegelicht.

PERSONEELSLASTEN 2024

De monitoring en advisering over de personeelslasten behoren ook tot de taken van het DRH. Sinds 2024 geldt een nieuwe personeelslastennorm, die ruimer is dan de eerdere definitie van personeelslasten. Als gevolg hiervan moet een nieuw beleidsplan worden ontwikkeld om te waarborgen dat aan deze norm wordt voldaan. Het wachten is ook op het advies van het IMF in het kader van nieuwe financiële normen voor Aruba. In afwachting van dit plan, dat in samenwerking met andere stakeholders moet worden ontwikkeld, heeft het DRH haar beleidsplan van 2018 voortgezet in 2024.

Voortzetting Beleidsplan Verlaging Personeelskosten

In 2024 zijn nogmaals de maatregelen van het Beleidsplan Verlaging Personeelskosten, die sinds 2018 gold, voortgezet. Conform het BVP geldt in de periode vanaf 2018 een beperking van nieuwe vacatures, tenzij het een vacature betreft bij een kerndienst en/of van een cruciale functie, en mits de vacature is begroot. Beperking van nieuwe vacatures c.q. nieuwe indienstnemingen wordt immers als instru¬ment gebruikt om op de Q-component – het aantal overheidswerknemers – te sturen en hiermee de personeelslasten te verlagen. De nadruk lag op de beheersing van de doorvoering van het BVP en het rapporteren hieromtrent in de kwartaal uitvoeringsrapportage. De belangrijkste aspecten hiervan waren:

- De verdere matiging van indienstnemingen van personen in dienst van Land Aruba;
- De beperking van vervanging van ambtenaren bij uitstroom, pensionering;
- De bevordering van uitstroom (VUT);
- De aanpak overwerkproblematiek;

Resultaten BVP

De personeelslasten zijn gedurende de periode van 2017 tot en met 2023 trendmatig gedaald. De voornaamste reden hiervoor was het bevorderen van de uitstroom van personeel welke in een geleidelijke afname van het aantal overheidswerknemers heeft geresulteerd. Door deze aanpak is het personeelsbestand tot eind 2024 aanzienlijk gedaald in vergelijking met eind 2017 en zijn de personeelskosten gedurende deze periode binnen de afgesproken norm gebleven.

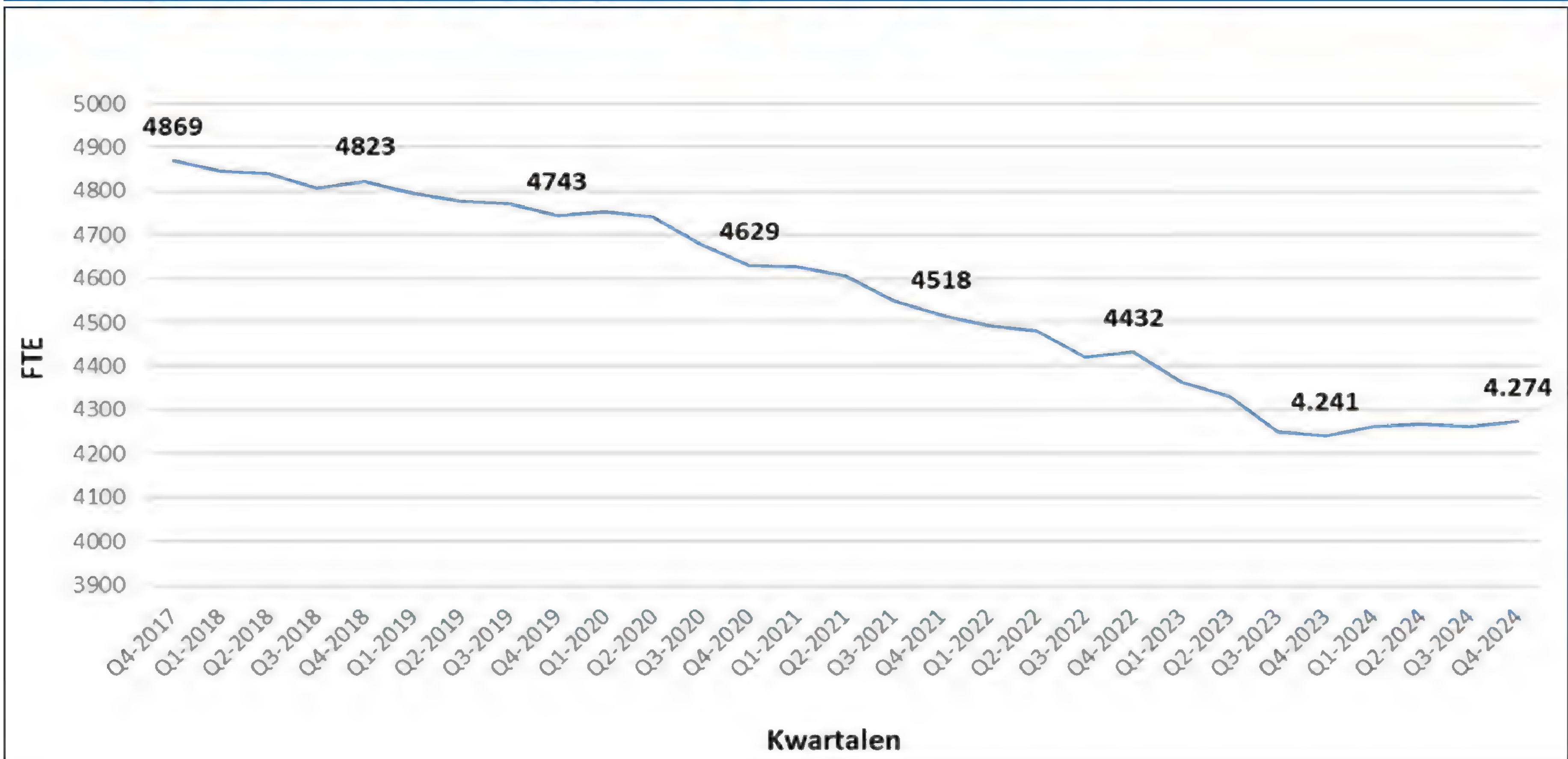
In 2024 zijn de personeelslasten echter voor het eerst in jaren opnieuw gestegen ten opzichte van het jaar daarvoor. Dit was het gevolg van de noodzakelijke compensatie voor het koopkrachtverlies van het overheidspersoneel, waardoor met ingang van 1 juli 2024 een procentuele indexatie van 6% werd toegekend. Desalniettemin voldoet de stijging van de personeelslasten aan de nieuwe begrotingsnormen, die in de volgende paragraaf nader worden besproken.

Tabel 1 | Personeelskosten in enge zin (Land, DPS en defensie)

	2017	2018	2019	2020[1]	2021[1]	2022[1]	2023	2024
Personeelskosten	470,91	473,10	472,52	428,73	418,35	425,12	456,80	469,34
Overwerkkosten	25,62	25,60	26,10	21,10	22,36	23,63	25,00	27,13
% overwerk	5,4%	5,4%	5,5%	4,9%	5,3%	5,6%	5,5%	5,7%
FTE (einde jaar)	4.869	4.823	4.743	4.629	4.518	4.432	4.241	4.274

[1] De bezoldigingen waren gedurende deze jaren gedeeltelijk ingekort vanwege de coronapandemie
De bedragen zijn in miljoenen florin (x Afl. 1000.000)
Bron: Payroll

Grafiek 3 | Ontwikkeling personeelsaantallen in FTE (Land, DPS en defensie)

Bron: Uitvoeringsrapportages

Het personeelsaantal is in 2024 licht toegenomen ten opzichte van 2023 vanwege diverse indienstnemingen bij het openbaar onderwijs (DPS), wat heeft geresulteerd in een verhoging van 6% van hun personeelsbestand.

Voor het Land zelf zijn er echter minder mensen ingestroomd dan uitgestroomd. Zo hebben er 160 indienstnemingen plaatsgevonden voor het vervullen van (begrote en ontstane) vacatures, de instroom van een nieuwe lichting ter versterking van het justitiële domein en overige redenen, zoals indienstnemingen in het kader van het Landspakket of andere fondsen. Daartegenover zijn er 173 overheidsmedewerkers uitgestroomd.

De voornaamste redenen voor uitstroom in 2024 waren ontslag op eigen verzoek, gevolgd door pensionering en daarna ontslag met gelijktijdig gebruikmaking van de VUT-regeling.

Tabel 2 | Reden uitstroom in 2024 (Land)

REDEN UITSTROOM	AANTAL	PERCENTAGE
Op eigen verzoek	60	34,7%
Pensioengerechtigde leeftijd	29	16,8%
VUT	22	12,7%
Einde contract	19	11,0%
Disciplinaire straf	13	7,5%
Overlijden	10	5,8%
Bvvd zbv inkomen	6	3,5%
Opzegging contract	5	2,9%
Overig	5	2,9%
Medisch ongeschikt	4	2,3%
Totaal	**173**	

Bron: Payroll

Opgemerkt wordt dat een grote groep van degenen die gebruik hebben gemaakt van de VUT-regeling 2024 pas in 2025 de overheidsdienst zullen verlaten, waardoor uitstroom wegens VUT in 2024 achterwege bleef.

Nieuwe personeelslastennorm

Zoals bekend is de personeelslastennorm vanaf 1 januari 2024 herzien, waarbij deze is vastgesteld op maximaal 10% van het bruto binnenlands product (bbp). De definitie van personeelslasten is tevens verruimd met loonkosten van onder meer zelfstandige organen, bijzondere scholen en dienstverleningsovereenkomsten.

Volgens de voorlopige cijfers van de public wage bill van 2024 zal het Land reeds in 2024 volledig voldoen aan de gestelde norm. Deze norm zou aanvankelijk pas in 2027 gehaald moeten worden, conform de afspraken in het kader van het Landspakket. De vroegtijdige realisatie van de norm is mede te verklaren door de voortzetting van de BVP-maatregelen in combinatie met de toegenomen bruto binnenlandse product.

LANDSPAKKET (THEMA B)

Gedurende het kalenderjaar 2024 heeft DRH zich ingezet om de omslag te maken van analyses, evaluaties en advisering omtrent verschillende maatregelen naar de feitelijk uitvoering hiervan. Allereerst is de analyse en advisering ten aanzien van de herinrichting van de topstructuur door de opdrachtnemer afgerond. Het bij het DRH belegde traject van het bespreken van de zienswijze en de resultaten van fase 3 met diensthoofden en stakeholders is in afrondende fase.

Het beschrijven van de projectomvang en gewenste resultaten ten aanzien van de realisatie van de modernisering van HR-instrumenten is gerealiseerd. De Roadmap is conform afspraak in 2024 herijkt en geëvalueerd. De beleidsadviezen die in 2023 zijn geïmplementeerd zijn geëvalueerd voor bijsturing en doorontwikkeling hiervan. Ten aanzien van de HR-functie is de HR-strategie bestuurlijk vastgesteld en het beschrijvend document en plan van aanpak voor een Leadership programma, inclusief aandacht voor het aspect van changemanagement, is opgesteld en bestuurlijk goedgekeurd.

Ter voorbereiding op de keuze van een E-HRM systeem is een implementatieplan, inclusief visie met betrekking tot een E-HRM systeem voor Land, opgesteld en bestuurlijk goedgekeurd. De rechtspositionele gevolgen t.a.v. het prestatiemanagementsysteem zijn per 1 januari 2024 in werking getreden. Voor de bij het DRH belegde Landspakket maatregelen zal de voortgangsbewaking en bijsturing onder het HR-dashboard geschieden. Bijzondere aandacht is besteed aan Maatregelen B4, B6, B8 en B9.

Maatregel B4

- **B.4.1 Roadmap**

  De in 2023 bestuurlijk vastgestelde Roadmap is geëvalueerd conform de afspraak van jaarlijkse herijking en evaluatie. De herijkte Roadmap is ambtelijk gedeeld en vastgelegd. De Roadmap zal jaarlijks geëvalueerd worden en waar nodig worden bijgesteld.

- **B.4.2 HR-dashboard**

  Er is een initiële opzet gemaakt voor een gezamenlijk HR-dashboard voor het meten en inzichtelijk tonen van de Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) t.a.v. kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheid. De individuele KPI's per traject/beoogd resultaat komen daardoor te vervallen en worden gebundeld in een gezamenlijk rapportage c.q. dashboard.

  Het initiële opzet van de HR-dashboard is bestuurlijk goedgekeurd. Echter de ontwikkeling van een nieuwe format van de Uitvoeringsagenda en Uitvoeringsrapportage heeft als gevolg dat er wijzigingen zullen komen in het reeds goedgekeurde KPI's. Het DRH heeft ondertussen voorstellen ingediend voor de nieuwe KPI's, en is in afwachting van feedback en/of vaststellen vanuit de TWO's.

- **B4.3 Herinrichting overheidsapparaat**

  Het in 2023 aangevangen analyse en adviseringsproject t.a.v. de herinrichting van de topstructuur is in juni 2024 door de opdrachtnemer afgerond. Het project is in vier fasen uitgevoerd. De opdrachtgever heeft bij afronding van iedere fase een rapport opgesteld en voor bestuurlijke goedkeuring ingediend. Na indiening van het eindrapport is de afronding van de werkzaamheden en projectafronding door de opdrachtgever geaccordeerd.

  Ten aanzien van fase 3 heef het DRH een zienswijze, op het door de opdrachtnemer opgestelde rapport, ingediend. Het bespreken van de zienswijze en de resultaten van fase 3 met diensthoofden en stakeholders is bij het DRH belegd. Dit traject is in afrondende fase. Het door de opdrachtnemer opgestelde aanbevelingen beschreven in fase 4 van het project zal, rekening houdend met het DRH ingediende zienswijze ten aanzien van fase 3, en de terugkoppeling van diensthoofden en stakeholder, door het DRH gereviewd worden en van een advies worden voorzien.

  De implementatie van de herinrichten zal door een 'Transformation Management Office (TMO)' en behelst een meer-jaren traject die in 2025 van start zal gaan.

- **B4.4 Modernisering HR-instrumenten**

  De modernisering van het HR-beleid is cruciaal om beter aan te sluiten op de nieuwe ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, evenals voor de transitie van het overheidsapparaat naar de nieuwe inrichting én de implementatie van automatiseringsmogelijkheden. Het project bestaat uit drie onderdelen:

  1. het ontwikkelen van een integraal organisatie- en formatiebeleid.
  2. het opzetten van een functiegebouw met onder andere een functieboek, profielen, functietyperingen en beloningsbeleid (inclusief salarisstructuur).
  3. het opstellen van een opleidings- en ontwikkelingsbeleid. Dit omvat ook de invoering van strategische personeelsplanning.

  Het Land heeft een duidelijke visie en de sessies voor het vormgeven van de concept aanbestedingsdocumenten voor het ‘Moderniseren van HR-instrumenten’ hebben plaatsgevonden. Echter het initieel bedachte aanbestedingstraject kan niet tot uitvoering worden gebracht.

  Het DRH is andere mogelijkheden voor het uitvoeren van de opdracht aan het onderzoeken en is er reeds contact gelegd met O&P Rijk om binnenkort een samenwerkingsverband te realiseren.

Maatregel B6

- **B6.1 Beleid met betrekking op doorstroom en uitstroom**

  In 2023 is de implementatie van diverse beleidsadviezen gericht op een optimale personele inzet gericht op doorstroom en uitstroom in uitvoering gegaan, te weten:

  a. Beleidsdocument maatregelen niet-integer gedrag;

  b. Reactiveren non-actieven met verplicht karakter;

  c. Proefplaatsing bij overplaatsing naar functies met zwaardere functiewaardering.

  In 2024 zijn de beleids- en implementatietrajecten aan de hand van de KPI’s geëvalueerd voor nodige bijsturing. De resultaten van de evaluatie worden verder binnen het DRH uitgewerkt voor bijsturing van de betreffende beleidstukken en doorontwikkeling hiervan.

Maatregel B8

- **B8.1 HR-functie**

  Volgend aan de zienswijze op het onderzoek naar de HR-functie zijn een aantal maatregelen vanuit de uitvoeringsagenda’s in 2024 opgepakt. Te weten:

  a. De HR-strategie is bestuurlijk vastgesteld. Het DRH zal zorgdragen voor de implementatie hiervan in de lijn of voor uitvoering binnen andere Landspakket maatregelen. De uitvoering van de strategie geschied in 2025 deels in Landspakket maatregelen en deels in gerichte trajecten binnen het DRH.

  b. Het beschrijvend document en plan van aanpak voor een Leadership programma, inclusief aandacht voor het aspect van changemanagement, is opgesteld en bestuurlijk goedgekeurd. Dit programma is een integraal onderdeel van de HR-strategie.

  Het DRH is van start gegaan met het opstellen van de concept aanbestedingsdocumenten. Conform de planning van Uitvoeringsagenda dient de aanbestedingsdocumenten in Q1 bestuurlijk goedgekeurd te worden voor het uitzetten van de aanbesteding begin Q2 2025.

Maatregel B9

- **B9.1 Moderniseren personeelsbeleid**

  Ten aanzien van de implementatie van een E-HRM systeem is het plan van aanpak voor de uitvoering van de Implementatie, inclusief Visie m.b.t. E-HRM systeem voor Land, opgesteld en bestuurlijk goedgekeurd.

  Binnen het DRH is er een start gemaakt aan het beschrijven van het pakket van eisen en de ToR voor de aanschaf van een E-HRM systeem. Dit traject loopt buiten het Landspakket om. Nadat een aanbieder geselecteerd is kan het plan van aanpak t.a.v. de implementatie van een E-HRM systeem tot uitvoering worden gebracht.

- **B9.2**

  De pilot introductie Prestatiemanagement is per 1 januari 2023 uitgerold. De rechtspositionele gevolgen t.a.v. het prestatiemanagementsysteem zijn per 1 januari 2024 in gang getreden. Verdere rapportage met betrekking tot de KPI’s en het bijsturen van het prestatiemanagementinstrument vinden navolging onder het HR-dashboard onder B.4.2.

Diversen

Naast de Maatregelen opgesteld in de Uitvoeringsagenda's, zijn in 2024 ook de volgende trajecten ondersteund:

a. **Leergang Project- en programmamanagement**

Beleidsmedewerkers van het DRH hebben de leergang Project- en Programmamanagement van The Hague Academy gevolgd en afgerond.

b. **Nieuwe Formats Uitvoeringsagenda en Uitvoeringsrapportage**

De omvorming van de Uitvoeringsagenda (UA) en Uitvoeringsrapportage (UR) in nieuwe formats is gaande. Hierbij heeft het DRH een actieve bijdrage in de actualisatie van de formulering van de gewenste resultaten, maatregelen, KPI's.

Met de actualisatie van de UA en UR in de nieuwe formats worden ook KPI's voor de maatregelen beschreven. Hierdoor komen de KPI's, zoals geformuleerd onder B.4.2. te vervallen.

c. **Wijziging DRH interne projectorganisatie Landspakket**

De interne projectorganisatie van het Landspakket van het DRH is gewijzigd en versterkt. De aanpassing is ter aanvulling van het overplaatsen van personeel vanuit het DRH naar andere diensten binnen het overheidsapparaat, en volgt de vraag voor uitbreiding van ondersteuning voor uitvoering van Landspakket maatregelen.

Dit verslag biedt informatie en een globale weergave van de vele werkzaamheden met betrekking tot het Landspakket binnen het DRH. Door het intensiveren van de samenwerking met diverse diensten en stakeholders, en de uitvoering van diverse Landspakket Maatregelen heeft het DRH actieve stappen gezet in het zich positioneren en profileren als strategische partner voor de overheidsdiensten en overheidspersoneel.

In 2025 zal het DRH zich verder gaan inzetten en toewijden aan de implementatie van onder andere de herinrichting van het overheidsapparaat, de modernisering van HR-instrumenten, en de keuze van start van de implementatie van een E-HRM systeem.

3.2 BUREAU INTERNE DIENSTEN

2024 stond in het teken van groei en innovatie. Van de succesvolle implementatie van AFAS Profit tot de introductie van Decos JOIN Cloud, zijn er grote stappen gezet om de interne processen en externe samenwerking naar een hoger niveau te tillen.

PROJECTEN EN/OF BELANGRIJKE DIENSTEN DIE SUCCESVOL ZIJN VOLTOOID;

- **AFAS**
  Met succes is het nieuwe systeem, AFAS Profit, geïmplementeerd voor zowel kredietbewaking als het centrale magazijn, wat is ondersteund door de lancering van een klantportaal. Hoewel het nieuwe systeem verschillende uitdagingen met zich meebracht, biedt het tegelijkertijd veel kansen voor verbetering. Om optimaal gebruik te maken van de nieuwe mogelijkheden, is extra training noodzakelijk. Deze vinden in 2025 plaats.

- **Uitrol van nieuwe pc's, netwerk en telefooncentrale voor BID**
  In 2024 hebben is een groot deel van de uitrol van nieuwe pc's en het bijbehorende netwerk voor BID gerealiseerd, inclusief wifi, digitale telefonie (3CX) en een standalone LAN-configuratie (CM). Er zijn echter nog enkele uitdagingen.

- **Digitale Balie en e-Formulieren**
  Het pilotproject is succesvol afgerond en er is een verdere uitbreiding gepland voor 2025.Tijdens de pilot zijn meer dan de helft van de ingediende aanvragen persoonlijk bij BID of telefonisch afgehandeld.

- **Project Website (DTP)**
  BID heeft het volledige project, van technische tot functionele ondersteuning, samen met de input van DTP, succesvol afgerond. Het project is live gegaan en met succes gelanceerd.

PROJECTEN EN/OF DIENSTEN DIE IN 2024 NIET ZIJN GEREALISEERD

- **Cursussen en Her- en Bijscholing van Personeel**
  In 2024 is, met de beperkte middelen die beschikbaar waren, één cursus georganiseerd voor bijna het gehele BID-personeel: Professionele Schriftelijke Communicatie, verzorgd door EpE. Deze cursus heeft veel enthousiasme gewekt en er is een duidelijke wens om meer cursussen te plannen.

- **Decos Online voor Meerdere Diensten van MinTINO en Andere Overheidsinstanties**

  In 2023 is gestart met de inrichting van Decos JOIN Cloud voor meerdere diensten binnen het ministerie TINO. Inmiddels is het e-formulier voor DTP en DSA-DLVV ingericht en gereed voor implementatie. Dit vormt echter slechts een onderdeel van de bredere uitrol voor alle diensten binnen het ministerie.

  De Ministerraad heeft ingestemd om het beheer van de Decos JOIN Cloud over te dragen aan Bureau Interne Diensten (BID), met als doel de cloud overheidsbreed beschikbaar te stellen.

  Dit initiatief stelt niet alleen grotere directies in staat om efficiënter te werken, maar biedt ook kleinere diensten, directies en bureaus met beperkte middelen de mogelijkheid om tegen lagere kosten gebruik te maken van Decos JOIN door zich bij deze cloud aan te sluiten. Hierdoor wordt digitale archivering, documentbeheer en zaakgericht werken toegankelijker voor alle overheidsdiensten.

- **Formatierapport BID**

  In 2024 zijn er verschillende besprekingen gevoerd over het formatierapport met DRH, TOPA en de medewerkers/ collega's. Dit rapport speelt een cruciale rol in de herstructurering en versterking van BID. Het formatierapport bevindt zich in de afrondingsfase.

- **Centrale Bodedienst**

  Het oorspronkelijke plan was om in 2024 een enquête uit te voeren en contact op te nemen met diensten die momenteel geen gebruik maken van de bodedienst van BID. Door verschillende omstandigheden is deze voorbereiding vertraagd. BID richt zich nu op de voortzetting van dit project in 2025, met als doel het dienstenaanbod uit te breiden en de efficiëntie van interne en externe poststromen te verbeteren.

- **Ondersteuning door BID**

  In 2024 heeft BID zich ingezet voor de optimalisatie van operationele processen en de succesvolle implementatie van nieuwe initiatieven, door verschillende overheidsdiensten te ondersteunen, waaronder SvA, Min. Raad, Bureaus van Minister, DIMAS, DAO, DSZ, DTI, DPL, DIP, KIA, CENSO, RVM, DTP, DSA, BCI, ARA, DEZHI, DNM, DIA, CAD, DPS, SVA, DLV, DLVV, IVG, DOW, DRH, OM, VDA, DBSB en BID.

  Daarnaast is specifieke ondersteuning geboden aan en DAO, DTP, DTI, VDA en OM bij de implementatie en verdere verbetering van DMS-Join. Dit project blijft een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden van BID, waarbij gestreven wordt naar efficiëntere documentstromen en betere digitale toegankelijkheid binnen de overheid.

- **OrdoFACIL**

  De trainingen en werkplekbegeleiding voor het gebruik van deze klantportaal zijn succesvol afgerond. BID blijft de diensten ondersteunen bij vragen en meldingen, en het systeem wordt over het algemeen zeer positief ervaren.

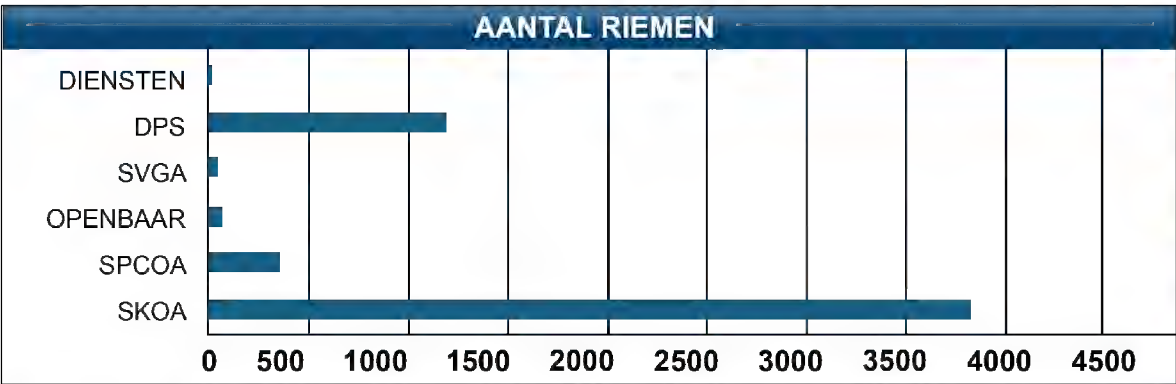
LOPENDE PROJECTEN: GESTART IN 2024, VOORTGEZET IN 2025

- **Digitalisering personeelsdossiers VDA en BID:** Dit project is in 2024 gestart en wordt in 2025 verder voortgezet.
- **Processen (e-formulieren en Zaken):** De processen voor DTI, DAO, DSA en DTP zijn in gang gezet en zullen verder worden geïmplementeerd in 2025.
- **RvM - iBabs Implementatie (Besluitvorming):** De implementatie van iBabs voor het verbeteren van de besluitvormingsprocessen binnen de RvM is gestart en wordt in 2025 voortgezet.
- **Digitalisering en Vervanging van Archiefdocumenten (BID/DEZHI)**

  Binnen het DEZHI-project zijn inmiddels 300 dossiers gedigitaliseerd, echter de ontvangen dossiers waren kopieën in slechte staat. In totaal moeten nog 10.000 dossiers worden gedigitaliseerd. De voortgang verloopt trager dan gepland door de slechte staat van veel documenten (status: lopend).

- **Reproductie**

  In 2024 verliep de reproductie efficiënter doordat scholen en stichtingen hun kopieaanvragen eerder indienden en in kleinere hoeveelheden dan voorgaande jaren. Hierdoor waren geen extra werkuren nodig en konden de kopieën op tijd geleverd worden voor de start van het schooljaar. Voor de stichtingen wordt samengewerkt met de Minister van Onderwijs en DPS om de regeling te optimaliseren.

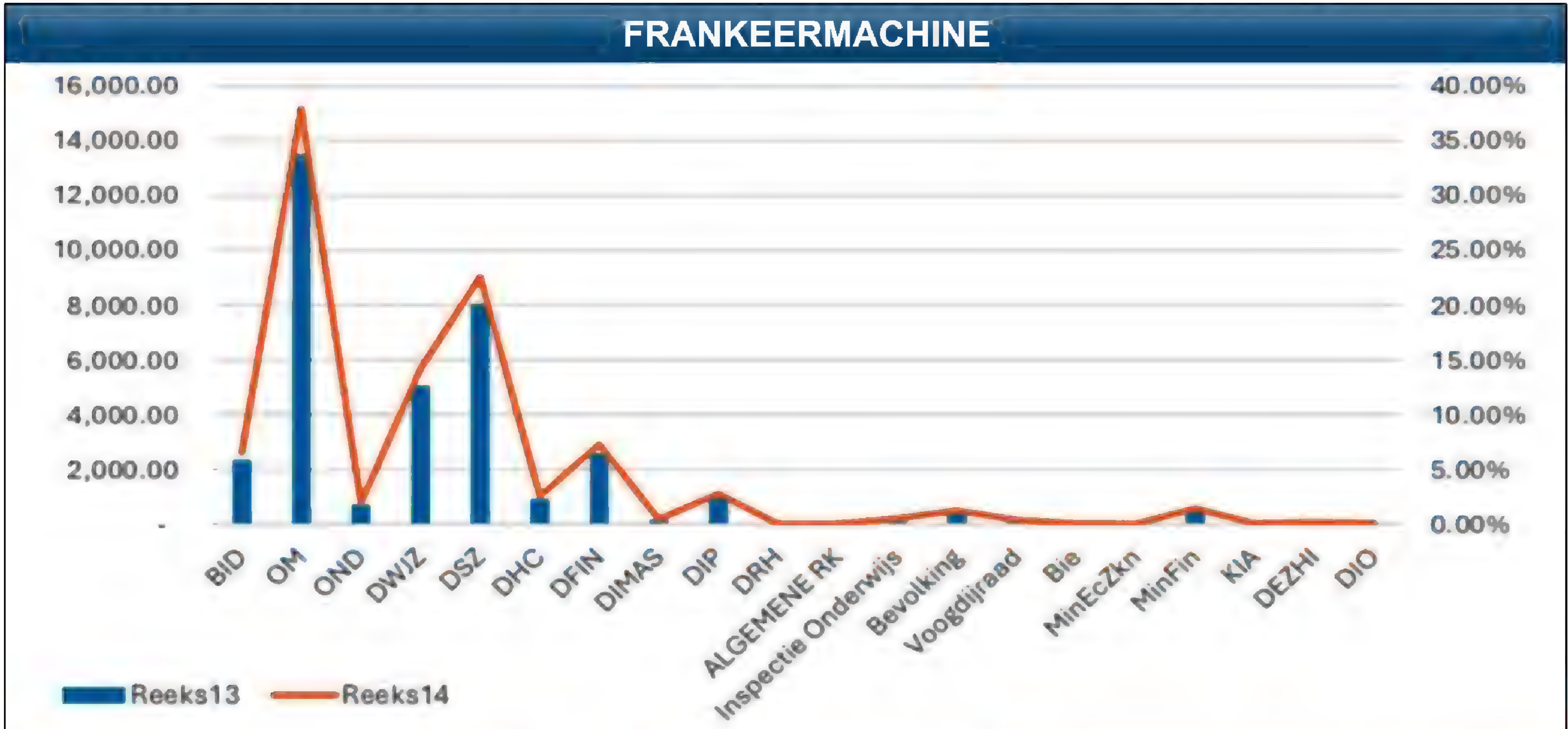

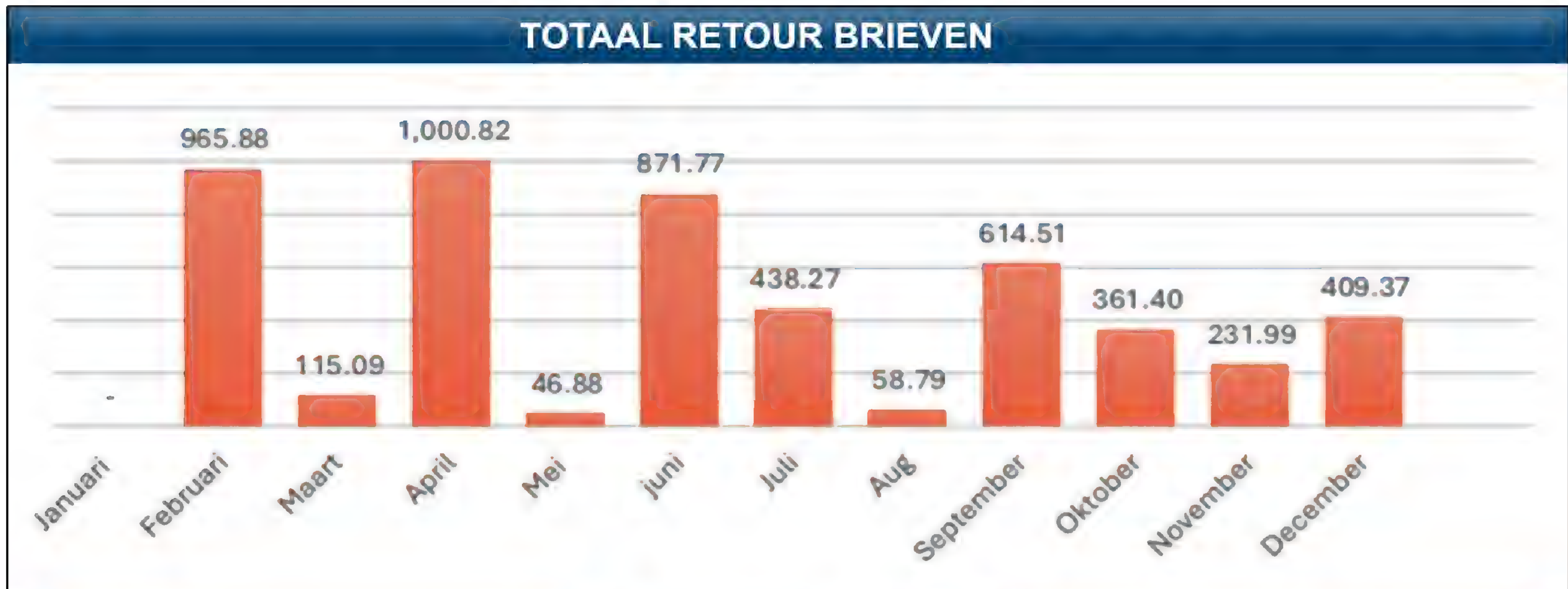

- **Bodedienst**

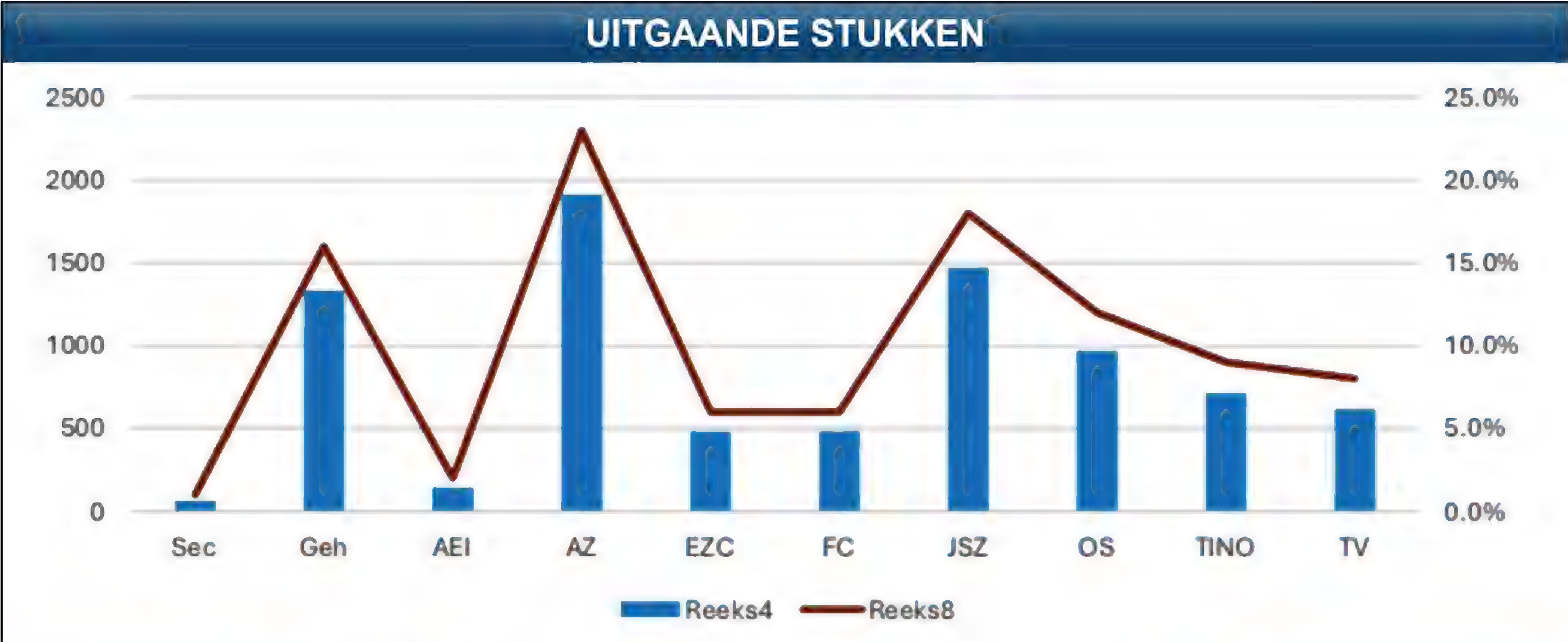
  Dit jaar is, naast de reguliere taken, een extra inspanning geleverd door meer dan 400 brieven van oproepingen van de Huurcommissie succesvol bij de ontvangers thuis te bezorgen, wat heeft bijgedragen aan de dienstverlening.

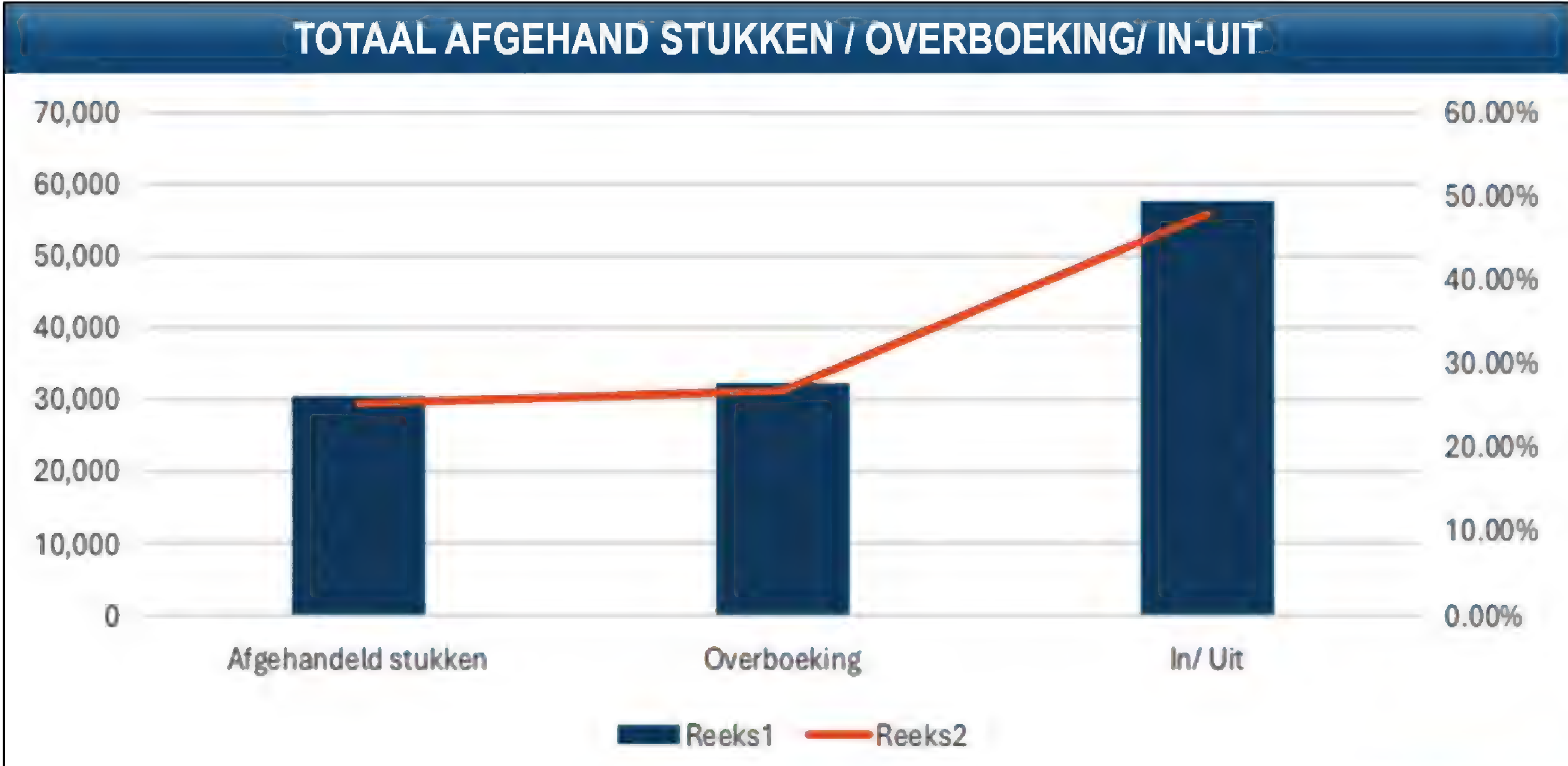
  Het retourpercentage van gefrankeerde stukken bedraagt 14%. Dit probleem wordt veroorzaakt door onjuiste of verouderde adresgegevens. Er wordt gewerkt aan een oplossing om deze retouren te verminderen.

3.3 DIENST BURGERLIJKE STAND EN BEVOLKINGSREGISTER (DBSB/CENSO)

DOELEN 2024:

1. Wat is de jaarplanning/ beleidsvoornemens van bovengenoemde Dienst?			
Jaarplanning/ beleidsvoornemens 2024	**Op de planning/ hangt af van begroting en/of goedkeuring**	**Bezig**	**Afgerond**
Continu blijven streven naar optimale service (wachttijd +/- 7 minuten)			V
Invulling van jarenlange achterstallige vervulling formatieplaatsen		V	
Invulling vacatures (fin mw., die een cruciale functie betreft) en interne invulling van overige vacatures			V

2. E-gov

Jaarplanning/ beleidsvoornemens 2024	Op de planning/ hangt af van begroting en/of goedkeuring	Bezig	Afgerond
Bestandsvergelijkingen en opschoning data van andere diensten	V (hangt af van andere diensten)		
Data uitwisseling/ koppeling andere diensten met DBSB	Verder ontwikkeling andere diensten en beslissing overheid over platform		
Unieke nummer en Digitale Identiteit	On hold/ geen beslissing overheid		
API-ontwikkeling DIMAS-DBSB		V (Project gaande)	
ED-card Rest API (hulp en bijstand aan Facilitation Committee voor het project)			V
Nieuwe SAN (dankzij middelen van het bureau van de Minister-President) die nodig is voor capaciteit en continuïteit van de dienstverlening en infrastructuur ICT			V
IT technisch ontwerp opstellen t.b.v. NSS Commissie			V

3. M.b.t. ICT-projecten binnen Censo

Jaarplanning/ beleidsvoornemens 2024	Op de planning/ hangt af van begroting en/of goedkeuring	Bezig	Afgerond
Afronden Key2datadistributie (DDS) banken, additionele banken (Banco Di Caribe en RBC) (In afwachting Centric voor aanpassing rapportage en offerte)	V (in afwachting offerte Centric en beslissing Land Aruba Platform (UXP of Xroad))		
Integratie Setar factuur [data set] in Key2B5.5 en Cognos rapport SETAR Factuur	V (hangt af van Setar/ Elmar)		
Verdere uitrol Windows 11/12		V	
Basis Training Windows 11 DBSB voor de HBK's medewerkers	V (verschoven tot nader orde)		

4. Introductie nieuwe artikelen in BW (huwelijken gelijk geslacht en omzetting GP in huwelijk)

Jaarplanning/ beleidsvoornemens 2024	Op de planning/ hangt af van begroting en/of goedkeuring	Bezig	Afgerond
Aanpassing systeem PIVA en module Burgerlijke Stand in PIVA			V
Opleiding medewerkers m.b.t. aanpassingen systeem			V
Opleiding medewerkers m.b.t. aanpassingen regelgeving			V
Aanstelling en opleiding Bijzonder Ambtenaar Burgerlijke Stand (BABS) (voltrekken huwelijken/GP)			V
Voorlichtingscampagne publiek m.b.t. wijzigingen BW			V

5. Overige

Jaarplanning/ beleidsvoornemens 2024	Op de planning/ hangt af van begroting en/of goedkeuring	Bezig	Afgerond
Volgen van verschillende opleiding en lezingen op de site van Land Academy op laatste woensdag van de maand	On hold. Dienst is te druk		
Cursus Nederlands			V
Customer Service Trainingen	Geen begroting		
Opleiding specifiek op gebied Burgerzaken	Geen begroting		
Opleiding Cognos			V

6. Opstelling jaarverslag en plaatsen op de website

Jaarplanning/ beleidsvoornemens 2024	Op de planning/ hangt af van begroting en/of goedkeuring	Bezig	Afgerond
			V

7. Afdeling Documenten en Inlichtingen (DI)

Jaarplanning/ beleidsvoornemens 2024	Op de planning/ hangt af van begroting en/of goedkeuring	Bezig	Afgerond
Revisie en herziening bericht automatische antwoordapparaat DBSB, zodat het klantvriendelijker wordt en meer naar onze website en email verwijst.		V	
Resterende computers vervangen.		V	
Vernietiging administratie bewaartermijnen verlopen			V

8. Afdeling Gegevens Verwerking

Jaarplanning/ beleidsvoornemens 2024	Op de planning/ hangt af van begroting en/of goedkeuring	Bezig	Afgerond
Vernietiging administratie bewaartermijn verlopen			V
Huwelijksdossier en andere akten/ files etc. die ANA vernietiging			V

9. Afdeling Management en Ondersteuning (MO)/ Juridische afdeling

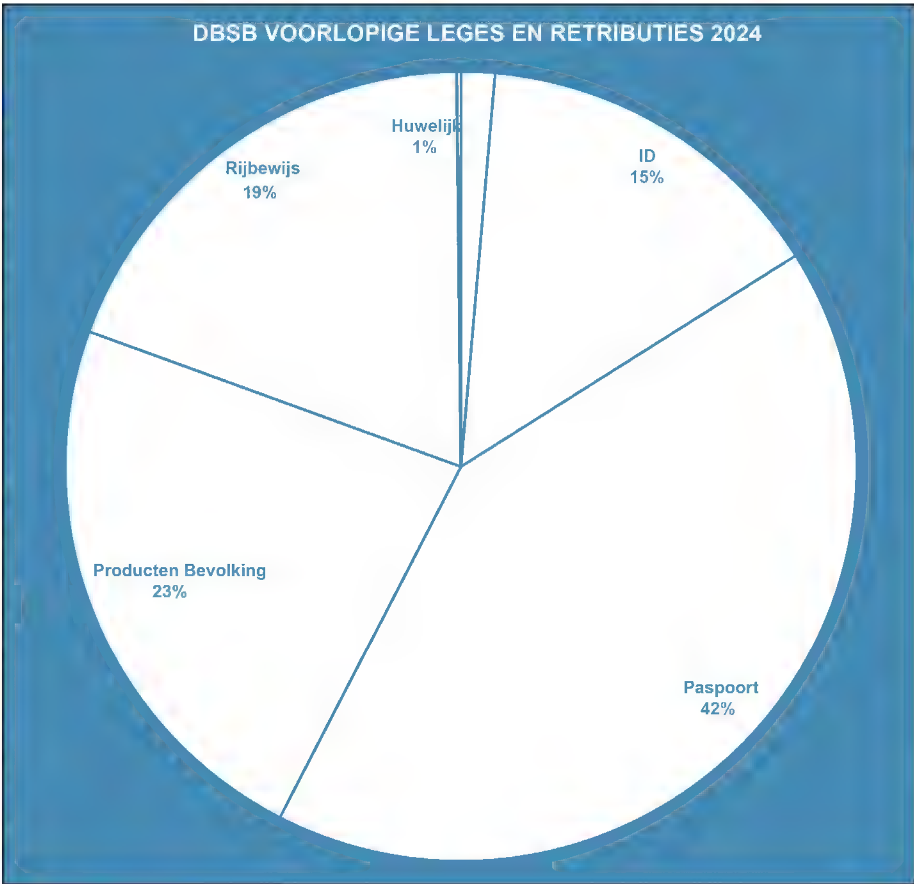
Jaarplanning/ beleidsvoornemens 2024	Op de planning/ hangt af van begroting en/of goedkeuring	Bezig	Afgerond
Verder digitaliseren dossiers EJ/LAR-zaken en dossiers verzoeken geslachtsnaamwijziging		V	
Digitale beschikbaarheid dossiers rechtszaken (LAR/EJ) - pending aanschaf tablet		V	
Aanschaffen literatuur t.b.v. bijhouden kennis van m.n. personen- en familie- en nationaliteitsrecht		V	
Verder onderzoek naar ingediende valse aktes/ grote strafzaak en administratieve afronding zaak Abielu			

VOORLOPIGE LEGES & RETRIBUTIES 2024

Conform het voorlopige Leges & Retributiesoverzicht en de bijbehorende grafieken zijn in het jaar 2024, 216.379 producten/diensten verkocht voor een totaalbedrag van Afl. 5.257.411 (2023: 3.826.825), een stijging van 37% tegenover het jaar 2023. De stijging in de leges & retributies komt voornamelijk door de toename van paspoortaanvragen.

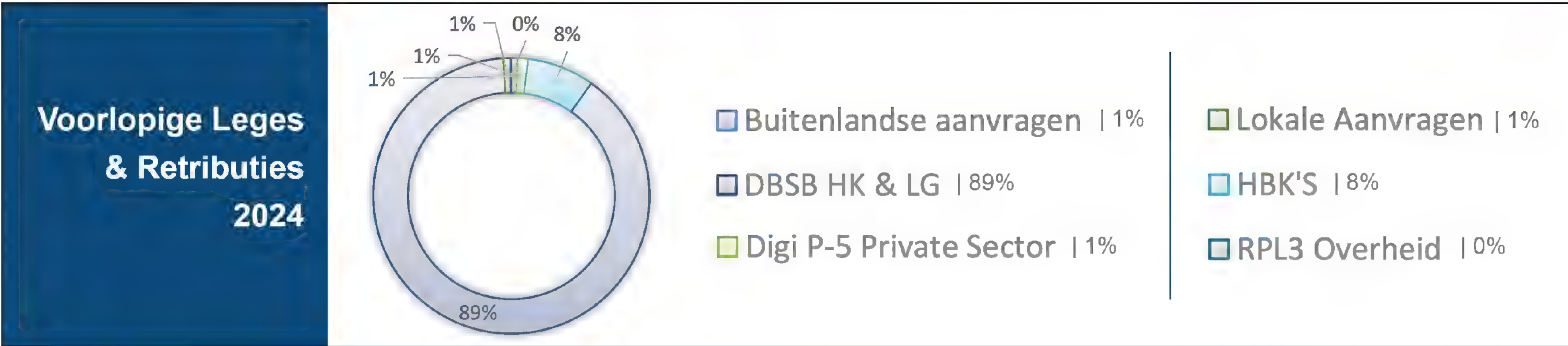
De drie meest verkochte producten/diensten vallen onder de productcategorieën paspoort voor een totaalbedrag van Afl. 2.183.119 (42% van het totale retributie en leges 2024), producten bevolking voor een totaalbedrag van Afl. 1.208.812 (23% van het totale retributie en leges 2024) en rijbewijs voor een totaalbedrag van Afl. 1.013.350 (19% van het totale retributie en leges 2024).

Onder de productcategorie bevolking vallen o.a. uittreksels en verklaringen uit het bevolkingsregister en afschriften van aktes uit de registers van de Burgerlijke Stand.

DBSB Voorlopige Leges en Retributies 2024

Baten:	2024 Aantal	2024 fl.	2024 In % van Tot.Leges	2023 Aantal	2023 fl.	% Verschil Jaren	Toelichting
GP	1	ƒ 95	0%	0	ƒ 0	0%	
Huwelijk	822	ƒ 72,450	1%	905	ƒ 78,690	-8%	
ID	14,293	ƒ 770,585	15%	11,599	ƒ 611,765	26%	De stijging in de aanvraag van ID, heeft te maken met de geldigheid 's duur van 5 jaar van het document en het renovatie van ID's voor het verkiezingen 2024.
Paspoort	12,792	ƒ2,183,119	42%	6,916	ƒ 991,915	120%	Vanaf 2014 is de geldigheidsperiode van paspoort verhoogd naar 10 jaar, en hierdoor zijn de paspoortaanvragen sinds die datum gehalveerd. In 2024 zijn de paspoort leges verhoogd v.w.b. aanvragen PN 18 > en zakelijk paspoorten. Hierdoor de stijging van de aanvragen in 2024.
Producten Bevolking	173,799	ƒ1,208,812	23%	161,505	ƒ1,153,065	5%	
Rijbewijs	14,038	1,013,350	19%	13,824	991,390	2%	De stijging in de aanvraag van RBW, heeft te maken met de geldigheid 's duur van 5 jaar van het document en het renovatie van RBW voor het verkiezingen 2024.
Prodeo	71	ƒ 0	0%	0	ƒ 0	0%	
Ambtelijke Doeleinden	554	ƒ 0	0%	0	ƒ 0	0%	
Waarborgsommen Verkiezing 2024	9	ƒ 9,000	0%	0	ƒ 0	0%	
Totaal Leges en Retributies	216,379	5,257,411	100%	194,749	3,826,825	37%	Sinds januari 2024 werden de leges van paspoort verhoogd, de geldigheidsperiode van paspoort verloopt in het jaar 2024 en verkiezingen in het jaar 2024, redenen waardoor een toename van 37 % is te zien in de totaal leges & retributies 2024 tegenover het jaar 2023.

3.4 HULPBESTUURSKANTOREN ARUBA

De hulpbestuurskantoren spelen een centrale dienstverlenende rol in hun districten. De doelstellingen van de Hulpbestuurskantoren zijn:

a. Het bevorderen van de nabije bereikbaarheid van de overheid zodat burgers niet ver hoeven te reizen voor overheidsproducten en -diensten.
b. Het bevorderen, uitbreiden en verbeteren van de dienstverlening aan de burgers in hun eigen district.

Het beheer en de dienstverlening van Informatie Technologie voor HBK wordt geleverd via Dienst Bureau Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister en hun dienstverlener ITP Caribbean (extern). Momenteel beschikken de HBK's over een goed functionerend systeem en de dienstverlening voor wat betreft onderhoud van het netwerk loopt goed.

Er zijn 5 Hulpbestuurskantoren: Noord, Paradera, Santa Cruz, Savaneta en San Nicolaas.
De HBK's bieden momenteel de volgende diensten aan het publiek:

- WEB-betalingen
- ELMAR-betalingen
- SETAR-betalingen
- Verstrekken van producten van de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister, te weten:
    - **Geboorte uittreksel**
    - **Attestatie de vita**
    - **Uittreksel Bevolkingsregister van Afl. 5,00**

65-JARIG BESTAAN

In het laatste kwartaal van 2024 vierden de Hulpbestuurskantoren (HBK's) hun 65-jarig bestaan. Dit jubileum markeert de evolutie van de rol van de Ontvanger naar Hulp Bestuurskantoor die vandaag de dag een belangrijke plaats inneemt binnen de Arubaanse samenleving.

Om dit bijzondere moment te herdenken, werd in oktober 2024 een documentaire gemaakt in samenwerking met BUVO. Daarnaast werd er een boekje (booklet) samengesteld. Beide dienden om het publiek meer inzicht te geven in de geschiedenis en het belang van de HBK's.

Vanaf 1 november werd de documentaire tentoongesteld in vier Multi Functionele Accommodaties (MFA's), waarbij elke locatie de expositie één week lang presenteerde. Dit bood bezoekers de kans om meer te leren over de historische rol van de HBK's binnen Aruba.
De officiële herdenkingsdag vond plaats op 1 december. De festiviteiten volgden op 2 december, beginnend met een gezamenlijk ontbijt en afgesloten met een teambuildingactiviteit in MFA Santa Cruz.

Transacties

Paradera	58.222
Noord	60.520
Savaneta	35.515
Sta Cruz	57.967
San Nicolas	43.588

Totaal geind bedragen

	WEB	ELMAR	SETAR	CENSO	TOTAAL
Paradera	1.766.638	3.959.494	1.021.136	134.050	6.881.318
Noord	1.827.093	3.702.399	1.018.895	124.105	6.672.492
Savaneta	1.494.785	3.492.042	1.545.096	52.630	6.584.552
Sta Cruz	2.309.050	5.340.391	1.383.148	68.430	9.101.019
San Nicolas	1.075.934	2.554.393	1.310.327	33.745	4.974.399

Inningskosten

Paradera	64.384
Noord	60.520
Savaneta	74.906
Sta Cruz	91.658
San Nicolas	76.678

3.5 BUREAU MFA

Het Bureau Multi Functionele Accommodaties (MFA) kent 4 locaties, Noord, Paradera, Santa Cruz, en Savaneta. In 2024 is verder gewerkt aan de plannen om te komen tot een MFA in San Nicolaas. Vanwege het feit dat bij de bouw van de andere MFA's meer kosten werden gemaakt, was het resterend budget ontoereikend om een MFA in San Nicolaas te bouwen conform de intentie in 2014. In 2017, bij het aantreden van Kabinet Wever-Croes I, werd dit probleem voor het eerst aangekaart, en sindsdien is gezocht naar oplossingen. Een voorstel voor een mogelijke oplossing ligt nu bij SOGA.

In 2021 heeft DOW 3 opties gepresenteerd voor het MFA San Nicolas project, tw: optie 1 - conform de oorspronkelijke scope van het PMEC origineel voor een bedrag van Afl. 3.45M (peil 2021), optie 2 – groot onderhoud scope voor een bedrag van Afl. 1.85M (peil 2021) en optie 3 – groot onderhoud plus verbeteringen voor een bedrag van Afl. 2.05M (peil 2021). Voor alle opties geld dat deze hoger zijn dan het resterend beschikbaar bedrag vallen. De Ministerraad vond daarnaast dat de huurkosten van de MFA's al te hoog waren, m.n. gelet op de precaire financiële situatie van het Land. In 2024 zijn opties 2 (Afl. 2.55M) en 3 (Afl. 2.83M) geïndexeerd en gepresenteerd aan SOGA, en gevraagd om de maandelijkse huurprijs per vierkante meter en het totaalbedrag per maand aan Land door te geven. Hierover zijn nog onderhandelingen gaande.

De oorspronkelijke intentie was om de kantoorruimtes te verhuren, om de hulpbestuurskantoren daarin te huisvesten, en middels een centrale locatie verschillende diensten te kunnen leveren aan de gemeenschap. Vanwege de gekozen financiële constructie is de huurprijs echter dermate hoog, dat niet veel huurders interesse tonen. Echter, dankzij de voortzetting van de voorlichtingscampagne, gestart in 2023, en de inzet van een medewerker van Bureau MFA die ondersteuning bood op het gebied van korte- en langetermijnhuur, kunnen we stellen dat het dienstjaar 2024 zeer succesvol is verlopen.

HOOGTEPUNTEN 2024:

- DVG - Healthy Lifestyle begon haar activiteiten in MFA Savaneta in de eerste helft van 2024.
- Directie Voogdijraad verhuisde in april naar MFA Santa Cruz met het project Plan di Mayor.
- Plan di Mayor heeft diverse activiteiten georganiseerd in MFA Santa Cruz gedurende het hele jaar.
- Commissie Seksueel Misbruik Minderjarigen gebruikte MFA Santa Cruz als vergaderlocatie gedurende drie maanden.
- Bureau Sostenemi verleende hulp aan cliënten vanuit diverse MFA's, wat zorgde voor meer verbondenheid met de gemeenschap.
- Elke maand organiseerden DVG en Bureau MFA een Health Check-dag. De bevolking kon zich gratis laten onderzoeken.
- In samenwerking met Bureau MFA verzorgde CEDEHM diverse lessen van de Curso Desaroyo Personal in het kader van Genderbeleid.
- Serlimar verlengde hun huurovereenkomst met MFA Noord met één jaar.
- MFA Savaneta startte activiteiten voor 60-plussers om inclusie te bevorderen.
- Het Ministerie van Algemene Zaken organiseerde diverse trainingen over begroting en kredietbewaking in MFA Santa Cruz.
- Er werd geïnvesteerd in de installatie van zonne-energieverlichting bij meerdere MFA's, ter verbetering van de veiligheid tijdens avondactiviteiten.
- DIP had drie maanden een tijdelijke werkplek in MFA Paradera.
- Directie Sociale Zaken verhuisde naar MFA Noord, waardoor MFA Noord op dit moment volledig is bezet.
- De onderhandse aanbesteding voor het schilderen van het interieur van MFA Santa Cruz en MFA Savaneta is afgerond. De werkzaamheden worden in 2025 uitgevoerd.
- In augustus organiseerden MFA's, in samenwerking met Imelda Hof, de expositie No Huzgami, Bisti mi Sapato. Deze expositie vond plaats in augustus en was één week aanwezig in elke MFA.
- Op 1 oktober was Bureau MFA gastheer van een expositie ter gelegenheid van het 65-jarig bestaan van de Hulp Bestuurskantoren (HBK's); de expositie was één week aanwezig in elke MFA.
- MFA Santa Cruz fungeerde als tijdelijk vergaderpunt voor de Electorale Raad en bood tevens locatie voor hun persconferenties.

INKOMSTEN:

MFK 2024 IN CIJFERS

	Dienstjaar 2023	Dienstjaar 2024
MFA Santa Cruz	4,240.00	11,475.10
MFA Savaneta	965.00	9,813.91
MFA Noord	9,967.60	34,552.76
MFA Paradera	2,705.00	6,640.00

BUREAU MFA BOOD ONDERDAK AAN:

- Departamento pa Asunto Social in MFA Noord.
- Plan di Mayor, gerelateerd aan de Directie Voogdijraad, in MFA Santa Cruz.
- Aruba Healthy Lifestyle, onder toezicht van DVG, in MFA Savaneta.

De inkomsten van verhuur op uurbasis in 2024 zijn ook aanzienlijk toegenomen.

Hoewel er geen wijzigingen zijn doorgevoerd in het leges- en retributiebesluit van Bureau MFA, is in overleg met CAD en DWJZ besloten dat overheidsdiensten die zich permanent in een MFA vestigen, verantwoordelijk zijn voor hun eigen bedrijfsvoeringskosten. Dit bespaart de overheid huurkosten aan derden en maakt multifunctioneel gebruik van Bureau MFA mogelijk.

KLANTENOVERZICHT VOOR HET DIENSTJAAR 2024

KLANTENSYSTEEM	MFA Paradera	MFA Noord	MFA Savaneta	MFA Sta Cruz
HBK	35378	33260	22181	24349
DIMP	27676	22598	15395	16475
Serlimar		14148		
Aruba Health Check			352	
Plan di Mayor				146
	63054	70006	37928	40970

ORGANISATIE STRUCTUUR BMFA

Organogram, conform formatie ja/nee. Extra personeel nodig? Zo ja, waarom.

Leiding
- Hoofd Bureau MFA (1 Fte)

- Medewerker Technische Aangelegenheden (1 Fte)
- Medewerker Buitendienst (2 Fte)

MFA Noord | MFA Paradera | MFA Sta. Cruz | MFA Savaneta | MFA San Nicolas

- Manager (1 Fte) • MFA Medewerker (1 Fte) • Huishoudelijke Medewerker (* Fte)

Conform de organisatiestructuur van BMFA kampt BMFA (zonder MFA San Nicolaas) met een onderbezetting van 10 personen.

Bezetting MFA 30 Juni 2024

1 Leiding
(Tijdelijk belast met de leiding)
1 Technische medewerker
1 MFA Manager
belast met tijdelijk huur en financiën (afwachting definitieve plaatsing)
1 Medewerker MFA
2 Huishoudelijk medewerker (ambtenaar)
2 Huishoudelijk medewerker (invallers)

Conflict:
Bij activiteiten buiten werktijden wordt MFA ondersteund door derden of door het gebruikmaken van timeback die niet gezond is voor de organisatie.

ONDERHANDEN PROJECTEN:

- Bureau MFA onderhandelt met DIMAS over het plaatsen van een betalingskiosk in MFA Savaneta, waarmee cliënten hun betalingen eenvoudiger kunnen verrichten.
- De geplande grootonderhoudswerkzaamheden aan MFA Savaneta, die in de tweede helft van 2024 zouden starten, zijn uitgesteld door SOGA naar 2025.
- MFA Savaneta, MFA Santa Cruz en MFA Paradera kampen nog steeds met wateroverlast bij regenbuien.
- Het schilderen van het interieur van MFA Savaneta en MFA Santa Cruz staat gepland voor begin 2025.
- Verdere promotie en voorlichting over verhuur op uurbasis zullen worden voortgezet.
- Er wordt gestreefd naar het organiseren van openbare aanbestedingen voor de verhuur van kantines in de MFA's.
- Een verzoek voor tijdelijk onderdak voor Departamento pa Asunto di Casino is ook bij Bureau MFA ingediend.

HOOFDSTUK

4

INFRASTRUCTUUR EN RUIMTELIJKE ORDENING

In 2024 is een organisatieonderzoek opgestart naar optimalisering van de samenwerking tussen DOW, DIP y DLV, het project Optimalisering Infradiensten. Daarnaast is ook een aanvang gemaakt met de reorganisatie van DIP.

In het kader van het project Optimalisatie Infradiensten is in 2024 onderzoek verricht bij de drie infradiensten. Eind 2024 is het advies afgerond. Aan de hand daarvan wordt gewerkt aan dienst-overstijgende systemen en workflow.

Dit kan op korte termijn leiden tot efficiëntere samenwerking en optimalisatie van de dienstverlening binnen de infra-keten. Het creëert op korte termijn transparantie in de processen en diensten en vormt daarmee een belangrijk middel om vertrouwen in de infra-keten te waarborgen. De processen worden efficiënter gemaakt en de compliance wordt verhoogd.

De reorganisatie van DIP is volop gaande. In 2024 is ook een cultuurscan gemaakt, een concept organogram is opgesteld, en de functiebeschrijvingen worden thans afgewerkt.

4.1 DIRECTIE INFRASTRUCTUUR EN PLANNING

ALGEMEEN

Het jaar 2024 markeerde een periode van intensieve samenwerking binnen de DIP. Gedurende het jaar werd hard gewerkt aan het inhalen van achterstanden. Alle afdelingen hadden hun eigen uitdagingen, en dit verslag biedt een gedetailleerde uitleg over de verschillende aspecten en hoe deze zijn aangepakt.

Zoals al vermeld in het jaarverslag van vorig jaar, stond de DIP voor aanzienlijke stapeling van (strafrechtelijke) onderzoeken binnen de DIP. Dit leidde tot knelpunten in meerdere afdelingen, deels door een tekort aan personeel, maar ook door onzekerheid over de uitvoering van de werkzaamheden.

Belangrijke veranderingen in 2024

1. **Herziening van processen**

   In 2024 zijn verschillende beheerprocessen herzien, met als doel de werkstromen te optimaliseren en de operationele efficiëntie te verbeteren.

2. **Focus op teambuilding en coaching**

   Er is tijd en middelen geïnvesteerd in het versterken van de teamgeest en het bieden van ondersteuning door middel van coaching. Dit heeft geholpen om het vertrouwen binnen de teams op te bouwen en de samenwerking te verbeteren.

3. **Organisatorische veerkracht**

   Ondanks de uitdagingen heeft de organisatie veerkracht getoond en men streeft naar een sterkere en efficiëntere structuur.

Personeelstekort en reorganisatie

Het tekort aan personeel blijft een kritieke uitdaging die onmiddellijke aandacht vereist. Als onderdeel van de oplossing is in september 2024 een uitgebreid heroriëntatieproces van start gegaan.

Dit proces omvat:

- **Inventarisatie van menselijk kapitaal**
  Een grondige analyse om de huidige middelen, rollen en competenties in kaart te brengen.
- **Optimalisatie van taken**
  Het herdefiniëren van verantwoordelijkheden en ervoor zorgen dat elke taak efficiënt wordt uitgevoerd.
- **Strategische planning**
  Een extern adviesbureau is ingehuurd om een gedetailleerd heroriëntatieplan op te stellen, samen met een plan om de noodzakelijke cultuurveranderingen te implementeren.

Afdeling Uitgifte Centrum en Perceel Bezit

De gecombineerde afdeling Uitgifte Centrum en Perceel Bezit heeft het afgelopen jaar hard gewerkt aan verschillende aspecten van hun taken. Bijzonder veel focus werd gelegd op het inhalen van achterstanden in het verlengen van de 60-jarige erfpachtrechten, wat een prioriteit was binnen de afdeling. Dit heeft bijgedragen aan het verbeteren van het bijbehorende financiële proces.

Afdeling Grondontwikkeling/ Domeinverbetering

De afdeling Grondontwikkeling/Domeinverbetering heeft zich het afgelopen jaar sterk ingezet voor verschillende projecten. Er is veel aandacht besteed aan het verder ontwikkelen en verbeteren van domeinen, waarbij strategische keuzes zijn gemaakt om zowel de korte- als lange termijn doelen te realiseren. De afdeling heeft zich voornamelijk gericht op het optimaliseren van de onderliggende processen en het voorbereiden van nieuwe initiatieven.
De afdeling blijft zich richten op de doorontwikkeling van diverse projecten, waarbij de nadruk ligt op de verduurzaming en verbetering van zowel de bestaande als de nieuw te ontwikkelen domeinen.

Afdeling Beleid Ruimtelijke Ontwikkeling

De afdeling Beleid Ruimtelijke Ontwikkeling heeft het afgelopen jaar intensief gewerkt aan verschillende belangrijke vraagstukken, waaronder planschade, verkavelingen en het geven van strategische adviezen aan andere afdelingen. Deze inspanningen hebben bijgedragen aan de verdere ontwikkeling en implementatie van ruimtelijke plannen.
De afdeling heeft zich continu gericht op het bieden van de benodigde ondersteuning en advies aan andere afdelingen en externe partners. De resultaten van het afgelopen jaar vormen een belangrijke basis voor de verdere uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingsprojecten in de toekomst.

De commerciële afdeling

Het afgelopen jaar was voor de commerciële afdeling een uitdagend jaar. Er waren verschillende nalatenschappen van juridische procedures die voortkomen uit stopgezette projecten, onbeantwoorde aanvragen en dubieuze beslissingen uit het verleden. Dit resulteerde in de noodzaak om een aantal zaken recht te trekken en de juiste koers te bepalen. Ondanks deze uitdagingen konden vijf commerciële projecten succesvol worden afgerond.
Daarnaast werden drie belangrijke projecten afgerond die aanzienlijke impact hadden. Het oude DOW-gebouw, het voormalige OM-gebouw en het voormalige Douanegebouw. De afdeling heeft achterstanden voor wat betreft verzoeken voor precariorechtenvergunningen ingehaald.

Afdeling Toezicht, Controle en Handhaving (TCH)

De Afdeling Toezicht, Controle en Handhaving (TCH) benadrukt de inspanningen van de afdeling ondanks een tekort aan controleurs. TCH heeft intensief samengewerkt met verschillende partners, waaronder de strandpolitie en het beveiligingspersoneel van de hotels, met als doel de handhaving van het strandbeleid te verbeteren.

Verder ten behoeve van handhaving met betrekking tot ROPv (Ruimtelijke Ontwikkelingsplan met voorschriften) heeft TCH samengewerkt met het Bureau City Inspector, de politie en de DOW om de naleving van lokale regelgeving te waarborgen. De handhaving van de ROPv ligt wettelijk bij de politie en de controleurs van DIP, die specifiek zijn aangewezen voor de uitvoering.

Afdeling Gebouwenbeheer

De afdeling Gebouwenbeheer heeft het afgelopen jaar haar taak vervuld met focus op het coördineren van de huur van gebouwen ten behoeve van de verschillende overheidsdiensten. Deze afdeling speelt een cruciale rol bij het vinden van geschikte gebouwen en het onderhandelen over gunstige huurvoorwaarden.

De afdeling Gebouwenbeheer heeft daarmee niet alleen een coördinerende taak, maar ook een adviserende en onderhandelende rol, waarbij zij ervoor zorgt dat de overheidsdiensten in geschikte en kostenefficiënte gebouwen werken.

De taken en resultaten van de afdeling kunnen als volgt worden samengevat:

Financiën

In 2024 heeft DIP een totaalbedrag van ruim 32,5 miljoen florin gefactureerd voor diverse producten. Hiervan is ruim 27 miljoen florin gerelateerd aan erfpachtcanon, terwijl voor de overige producten bijna 5 miljoen florin is gefactureerd. Voor de overige producten betekent dit een toename van ongeveer 3 miljoen florin ten opzichte van 2023. Dit is grotendeels te danken is aan de voortgang van twee ontwikkelingsprojecten. Het aantal door DIP 'geproduceerde' facturen bedraagt 26 duizend stuks, wat gelijk is aan het productie-aantal in 2023.

Belangrijke Financiële Resultaten 2024

Categorie	Bedrag (in florin)	Opmerking
Totale gefactureerde omzet	32,5 miljoen	Inclusief erfpachtcanon en overige producten
Erfpachtcanon	27 miljoen	Het grootste deel van de gefactureerde omzet
Overige producten	5 miljoen	Toename van 3 miljoen florin ten opzichte van 2023
Aantal gefactureerde facturen	26.000 stuks	Gelijk aan het aantal in 2023

Conclusie

Het jaar 2024 was een jaar vol uitdagingen, maar ook van leren en groei voor de DIP.

Overzicht Uitgifte Centrum en Perceel Bezit: Tabel afdeling Grond Ontwikkeling en Domein Verbetering:

TOTAAL 2024	Verzoeken	Afgehandeld	Pre-Reserv	Reservering	OVK'S	Aktes Verleden
Huurgrond WB	63	-	-	-	15	-
Levering Huur	5	-	-	-	3	-
Toestemming Huur	7	4	-	-	-	-
Erfpacht WB	266	-	278	62	69	48
Verlenging Erfpacht 60 Jaar	113	-	-	-	269	158
Omzetting Huur in Erfpacht	31	-	-	-	7	19
Prijsgeving	30	-	-	-	18	9
Verlenging OVK's	121	121	-	-	-	-
In-Uit Correspondentie	433	408	-	-	-	-
Electra/Water aansluiting	13	13	-	-	-	-
Volkswoning (FCCA)	-	-	-	-	6	3
TOTAAL 2024	**1082**	**546**	**278**	**62**	**387**	**237**

Tabel afdeling Grond Ontwikkeling en Domein Verbetering:

	Werkvoorraad	
Wie	**Soort werk**	**Aantal**
GO/DV		
	Uitbreiding controle buiten	107
	Aanvraag ter controle van DLV voor advies ovk	53
	Omzetting van PB maken van advies voor PB	51
	OVEREENKOMSTEN UITBREIDING/SPLITSING	
	Ovk uitbreiding	49
	Ovk bestemmingswijziging	27
	Ovk splitsing	7
	Ovk probleemgevallen	21
	Oproepingen en canonbrieven	3
	Correcties advies/ovk	10
	In GO/DV in behandeling aantal files	**328**

BRO		
	PLANSCHADE	
	Planschade-claims, waarvan een aantal al in GEA, met deadline voor nemen reële beslissing	**16**
	VERKAVELINGEN	
	Verkavelingsplan informeel	42
	Verkavelingsplan afwachten voor indiening	13
	Verkavelingsplan formeel in proces	37
	Verkavelingsplan afwachten MB	19
	Pending advies DNM voorgenomen vkp	26
	Aantal vkp's in BRO in behandeling	**137**
	EIGEN WEGEN	
	Eigen weg informeel	9
	Eigen weg formeel in proces	4
	Eigen weg pending opmaken MB	5
	Totaal aanvragen eigen weg in behandeling	**18**
	ONTSLUITINGSWEGEN	
	Informeel	15
	Formeel in proces	6
	Totaal aanvragen ontsluitingsweg in behandeling	**21**
	OVERDRACHT VAN WEGEN IN VERKAVELINGSPLAN	
	Informeel	12
	Formeel in proces	6
	Pending opmaken MB voor overname	26
	Totaal aanvragen wegoverdracht in behandeling	**44**
	ADVIEZEN VOOR PB / TCH / TRN	
	Intern op te maken adviezen	**66**

4.2 DIENST LANDMEETKUNDE EN VASTGOEDREGISTRATIE

Met betrekking tot het functioneren van de Dienst Landmeetkunde en Vastgoedregistratie (DLV) wordt een verhoogde efficiëntie en effectiviteit nagestreefd waarbij de aan de dienst (wettelijk) toebedeelde taken correct worden uitgevoerd. Daarbij wordt zoveel als verantwoord mogelijk, ingespeeld op de vraag naar producten en diensten van de DLV met een daaraan beantwoordende productie, kwaliteit en tijdigheid. Modernisering (door automatisering) van de bedrijfsvoering van de DLV, zal hierbij steeds een grote rol spelen. Dit allemaal in uitvoering en uitwerking van zowel het regeringsbeleid als de missie, visie en doelstellingen van de DLV.

Invulling van de taken van de DLV waar de betreffende personeelsleden van de DLV in gekend c.q. mee bekend zijn en inhoud aan geven, is gericht op het realiseren van de volgende omstandigheden die de dienst, overheid en gemeenschap van Aruba, aangaan:

- Het bevorderen van de rechtszekerheid in het onroerende goederenverkeer door een actueel, betrouwbaar en modern kadaster;
- Het beschikbaar komen van actuele, op moderne wijze ontsluitbare geo-informatie;
- Een klantgerichte en efficiënte DLV die handelt naar een kostendekkend functioneren;
- Gemotiveerde DLV-personeelsleden;
- Verhoogde productiviteit;
- Verbeterde bedrijfsprocessen en informatiehuishouding bij de DLV waarbij ook wordt beoogd verkorting van doorlooptijden van de uitvoering van opdrachten.

DOELSTELLINGEN VOOR 2024:

- De afronding van wet- en regelgeving met betrekking tot de kadastrale registratie;
- Oppakken tot het terugdringen van de achterstand in het omzetten van overgedragen delen van percelen zodat dan elk o.b.v. een kadastrale aanduiding is te identificeren;
- Het functioneren van de DLV maakt het aanpassen van tarieven mogelijk en noodzakelijk t.b.v. ook een kostendekkende DLV;
- Professionele klanten en particulieren kunnen informatie uit de kadastrale registratie digitaal opvragen en verkrijgen;
- Geodetische en cartografische producten zijn geo-gerefereerd aan het nieuwe in te voeren meetkundige grondslagnet;
- Metingen zullen met moderne meetinstrumenten en hoofdzakelijk GPS digitaal geschieden en op die wijze worden vastgelegd, gecontroleerd en verwerkt;
- De kadastrale kaart en aan ander actueel beeldmateriaal van het grondgebied van Aruba ontleende data, zijn in digitale vorm in een database opgenomen en waar vanuit gegevens zowel in digitale als analoge vorm kunnen worden geleverd;
- De afronding van de kadastrering van het grondgebied van Aruba is structureel opgepakt;
- Het management wordt voor de doorloop, behandeling en management-informatie m.b.t. opdrachten ondersteund met een geautomatiseerd informatiesysteemsysteem;
- De modernisering van de bedrijfsvoering heeft geleid tot een verhoogde efficiëntie, klantvriendelijkheid en productiviteit.

Gabinete Wever - Croes II

GEREALISEERDE DOELSTELLINGEN IN 2024:

Vooropgesteld dat bij de voorgenomen doelstellingen 2024 het gaat om doelstellingen die heel nauw met elkaar zijn verweven. Daardoor vallen vele van tot het overgrote deel daarvan behorende doelstellingen, niet geheel zelfstandig te bereiken. Door die verwevenheid kan een ontwikkeling m.b.t. ene doelstelling, bevorderend of vertragend werken voor het behalen van één of meerdere van de andere doelstellingen. Met inachtneming van de eerder beschreven, in deze toepasselijke strategie om een doelstelling duurzaam te realiseren, kan een in een bepaald traject ontplooide en afgeronde activiteit op zich al als het behalen van een deel van de doelstelling (mijlpaal) worden beschouwd. Immers worden die mijlpalen niet gehaald, zo ook niet de daaraan gekoppelde doelstelling(en).

Het bereiken van een doelstelling c.q. mijlpaal kan ook inhouden het hebben vervuld van een complex en langdurig traject dat in voorkomende gevallen over meer dan een jaar kan lopen. Kortom, geen van voornoemde doelstellingen zijn volledig gerealiseerd terwijl bij die betreffende de modernisering van de bedrijfsvoering, het gaat om een continu proces. Wel zijn enige belangrijke, concreet op het daarmee gelijktijdig realiseren van menige van die doelstellingen gerichte activiteiten, uitgevoerd. En door hierop voort te borduren, kunnen de betreffende trajecten verder worden doorlopen tot afsluiting daarvan. Van deze activiteiten worden de drie belangrijkste genoemd onder het stuk “Aanvullende gerealiseerde doelstellingen”.

Hierbij wordt tevens vermeld dat m.b.t. het bijhouden van de openbare registers die een bron vervat van het bijhouden van de kadastrale registratie, het jaar 2024 zonder aanhangige opdrachten werd afgesloten terwijl bij de technische/ kadastrale sectie van de DLV dat daarentegen wel het geval is en verderop in het overzicht ‘Aanhangige opdrachten 2024’ staat opgegeven.

AANVULLENDE GEREALISEERDE DOELSTELLINGEN:

- De start per begin maart 2024 met de doorvoering van het project waarmee in 2024 bij de DLV zullen worden gerealiseerd zowel de voor het in eerste instantie creëren van een solide uitgangssituatie ter zake, geautomatiseerd informatiesysteem ter vervanging van het CadSys waarmee het bijhouden van de Openbare Registers en de kadastrale registratie toegepaste Registracion Automatisa Kadaster Aruba (RAKA) wordt ondersteund, als dienst breed creëren van vergrote mogelijkheden voor uniformiteit aangaande de doorloop, behandeling en management-informatie m.b.t. de DLV toegekomen opdrachten inclusief een compleet nieuwe IT-infrastructuur. Volgens de laatste planning voor gemelde doorvoering zal het project in maart 2025 worden opgeleverd;
- Het met inachtneming van het daartoe door het Land Aruba gegunde werk, de zijdens de Universiteit Twente door de hoogleraar prof. J.A. Zevenbergen opgemaakte ‘Programma DLV 2023-2026 Voorbereidingsplan voor het ontwikkelingsplan voor Dienst Landmeetkunde en Vastgoedregistratie van Aruba’ en in uitvoering van verlangde uitwerking van de voor de bedrijfsvoering van de DLV dringendste onderdelen daarvan:
    - plaatsgevonden besprekingen en communicatie tussen de Enseñansa Profesional Intermedio (EPI) alhier, het SOMA-college (NL) en de DLV m.b.t. het opzetten en draaien van een op Aruba te verzorgen, erkende mbo-opleiding studierichting Landmeetkunde. De EPI heeft aangegeven bereid te zijn om in nauwe samenwerking met het SOMA-college hiervoor een projectdossier o- te stellen, maar vraagt wel voor een officieel verzoek daarvoor. De DLV is nog niet aan toe gekomen dat verzoek te doen daar die het prudent acht dat ook een akkoord zijdens de regering van het Land Aruba daarvoor dient te bestaan. Dat akkoord zal aan het begin van 2025 worden aangevraagd;
    - het hebben bedacht van vooralsnog globale plannen voor het met toepassing van moderne instrumentaria en geavanceerde computerprogramma’s, inwinnen, verwerken en bijhouden van data voor het maken van geo-gerefereerd beeldmateriaal (fotokaarten, vectorkaarten etc.) van (delen van) Aruba;
- Het gerealiseerd en in bedrijf hebben genomen van het tweede, door de DLV te gebruiken en beheren vaste GPS-station dat boven het dak van de Multi Functionele Accommodatie te Savaneta is geplaatst.

PRODUCTIE VAN DLV IN CIJFERS:

Totale inkomsten bij Hypotheekkantoor Anno 2024 (Volgens gegevens RAKA

INZAGES EN KOPIEËN

RAKA	INKOMSTEN			
Soort werk	Aantal	Verrekeningen	Contant	Totaal
Negatieve mededeling	518	656,00	3.488,00	4.144,00
Object	14907	9.152,00	460.128,00	469.280,00
Object beperkt	8912	496,00	190.112,00	190.608,00
Registerstuk	3739	3.816,00	183.896,00	187.712,00
Subject	261	1.032,00	24.424,00	25.456,00
Totale Inkomsten	28337	15.152,00	862.048,00	877.200,00

STUKKEN

RAKA	INKOMSTEN			
Soort werk	Aantal	Verrekeningen	Contant	Totaal
Afgifte legaat	11		1.260,00	1.260,00
Akte van rectificatie	33		2.535,00	2.535,00
Beeindiging erfpachtsrecht	1	105,00		105,00
Cessie/subrogatie	3		135,00	135,00
Conservatoir beslag	21		840,00	840,00
Conservatoir maritaal beslag	1		40,00	40,00
Doorhaling hypotheek	1467		124.695,00	124.695,00
Erfpachtverlening	276		35.250,00	35.250,00
Executoriaal beslag	27	680,00	400,00	1.080,00
Gerechtelijke uitspraak	1		105,00	105,00
Gunning	6		705,00	705,00
Huwelijkse voorwaarden	7		780,00	780,00
Hypotheek	100		18.282,00	18.282,00
Krediethypotheek	1427		269.073,00	269.073,00
Kwijting	24		2.670,00	2.670,00
Kwijting/Gunning	7		780,00	780,00
Levering	12		1.410,00	1.410,00
Opheffen (onder)splitsing	1		150,00	150,00
Opheffen beslag	96	510,00	7.650,00	8.160,00
Overdracht	542		63.630,00	63.630,00
Overig stuk	67		7.425,00	7.425,00
Prijsgeving en wederuitgifte	10		1.215,00	1.215,00
Procesverbaal van publieke verkoping	30		3.420,00	3.420,00
Ruiling	10		1.470,00	1.470,00
Scheiding en deling	141		15.600,00	15.600,00
Schenking	103		11.715,00	11.715,00
Splitsing in appartementsrechten	3		1.155,00	1.155,00
Tenaamstelling	26		2.940,00	2.940,00
Veiling	3		330,00	330,00
Verkoop en koop	804		95.970,00	95.970,00
Verkoop/koop vruchtgebruik	1		135,00	135,00
Vestiging opstalrecht/vruchtgebruik	1		105,00	105,00
Totale Inkomsten	5262	1.295,00	671.870,00	673.165,00

RAKA	INKOMSTEN			
ALLE WERKZAAMHEDEN	Aantal	Verrekeningen	Contant	Totaal
	33599	16.447,00	1.533.918,00	1.550.365,00

Aanhangige opdrachten 2024 m.b.t. kadastraal/technische sectie van DLV:

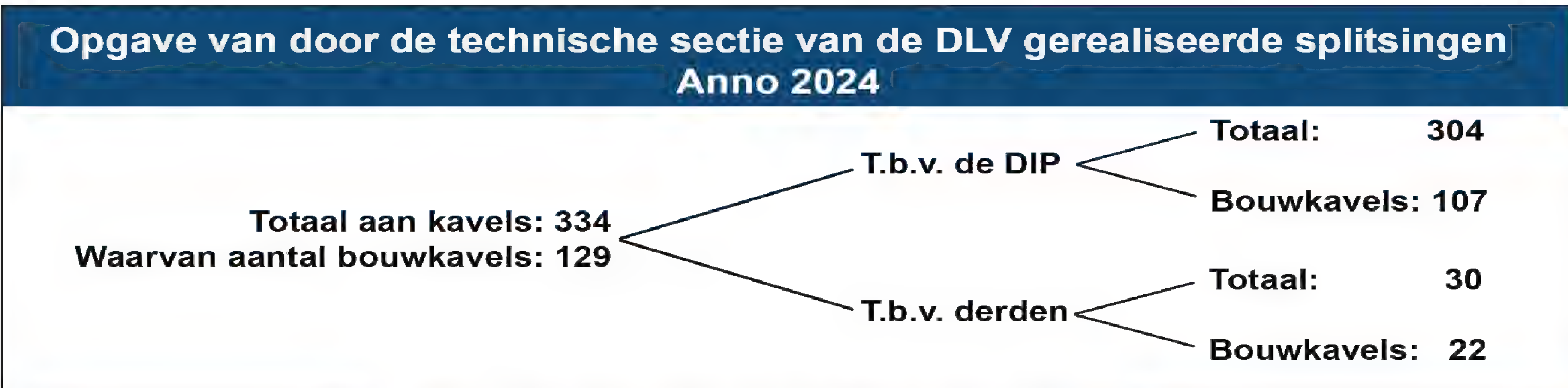
Soort opdrachten	Aanhangig 1-1-2024	Aanhangig 31-12-2024
Meetopdracht van de DIP t.b.v. het vormen van percelen	324	358
Meetopdracht van anderen dan de DIP t.b.v. het vormen van percelen	92 *	91 *
Totaal	**416**	**449**

* = Een deel van deze opdrachten is in het verleden tot stand gekomen als gevolg van meet-opdrachten van de DIP, n.a.v. een andere destijds toegepaste administratie.

Soort opdrachten	Aanhangig 1-1-2024	Aanhangig 31-12-2024
Opdrachten van niet overheidsdepartementen m.b.t. informatieopvraag waaronder grensaanwijs	238	230
Opdrachten m.b.t. dienstverlening aan overheidsdepartementen	179	172
Totaal	**417**	**402**

Opmerkingen:

- Alle interne opdrachten werden buiten beschouwing gelaten.
- Aanhangige aanvragen zijn incl. oude aanvragen.

Totale inkomsten bij Planbureau Anno 2024

Totaal aantal perc'n met kad. aand.: 186 (bouw)
Totaal aantal omzettingen: 7 (bouw

	INKOMSTEN		
Soort werk	Verrekeningen	Contant	Totaal
Splitsingen	192.631,00	7.365,02	199.996,02
Grensaanwijs	2.710,00	37.665,02	40.375,02
Landm onderst civiele werker	23.617,50		23.617,50
Situatieplan	590,00	101.093,17	101.683,17
Techn. Info	640,00	2.755,00	3.395,00
Afschrift meetbrief	90,00		90,00
Overige	0,00	0,01	0,01
Totale Inkomsten	220.278,50	148.878,22	369.156,72

Tot slot.

Het functioneren van de Dienst Landmeetkunde en Vastgoedregistratie zal gedurende het jaar 2025, wederom bijzonder grote uitdagingen vervatten. Zonder kordaat en op een structurele wijze te kunnen voorzien in de dringende behoefte aan versterking van de menscapaciteit van die dienst met goed gekwalificeerde krachten om daarbij een gezonde verhouding tussen de bezetting en de werklast te realiseren, is het zeker niet uit te sluiten dat gemeld functioneren niet tot klachten zal leiden.

4.3 DIENST OPENBARE WERKEN

De Dienst Openbare Werken heeft tot taak het zorg dragen voor - en of een bijdrage leveren aan - een goed geordende en kwalitatief hoogwaardige fysieke leefomgeving op Aruba ten behoeve van de Arubaanse gemeenschap, haar gasten en haar strategische partners in het Nederlands Koninkrijk en de overige partners in de Caribische- en Latijns-Amerikaanse regio. Bovendien ondersteunt de dienst de regering in het nemen van beleidsmatige beslissingen en het verzorgen van vervoers- en werkcapaciteit. Het streven blijft om inhoud te geven aan het beleid van de regering en de minister van Infrastructuur door dit beleid te vertalen naar strategische ontwikkeling en tastbare projecten, rekening houdend met de SDG's.

De DOW zal eveneens samenwerkingsverbanden aan blijven gaan met zowel de publieke als private sector, lokaal en internationaal, opdat kennis en ervaringen kan worden uitgewisseld, alsmede het nodige doen om steeds paraat te zijn om bij calamiteiten snel te kunnen optreden.

De DOW bestaat uit 6 hoofdafdelingen, zijnde:

1. Directie en staf;
2. Beleid & Toezicht;
3. Ontwerp & Planning;
4. Uitvoer;
5. Beheer Infra;
6. Algemene Zaken.

De DOW is momenteel in een ver gevorderd stadium van reorganisatie. Het organisatieplan en de personeelsbezetting van de DOW zal er daarom anders uit komen te zien. Het doel is om de gehele reorganisatie in 2025 te hebben voltooid en geïmplementeerd.

DIRECTIE EN STAFAFDELING :

Gerealiseerde doelstellingen 2024

- Personeels- en talentontwikkeling (professionaliseringstraject, training asfalt micropaving, training gis systeem, Prestatiemanagement workshop);
- HRM systeem en intranet (AFAS systeem);
- Verbeteren interne communicatie (AFAS, outlook)
- Prestatiemanagement systeem;
- Salarisadministratie "up to date";
- Introductie (jaarlijkse) personeelsbijeenkomst.

Niet gerealiseerde doelstellingen:

X Reorganisatie. We zijn hiermee begonnen, maar het is nog niet afgerond. De organisatiestructuur is wel afgerond.

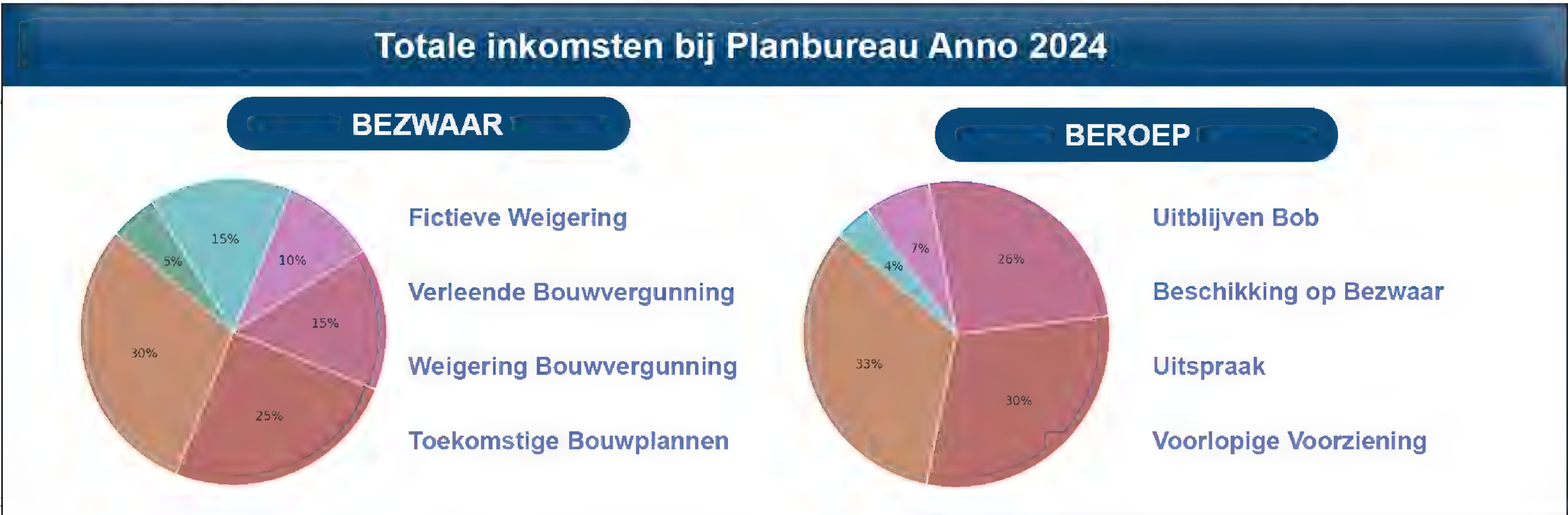
Aanvullende gerealiseerde doelstellingen:

- Diverse vacatures ingevuld;
- OVO/DVO contract en procedure aangescherpt en geconcretiseerd;
- Communicatie personeel m.b.t. in- en uitdiensttreding en ambtsjubileum
- Vitaliteitsprogramma geïntroduceerd.

Afdeling Beleid en Toezicht: Gerealiseerde doelstellingen 2024

- Voor afdeling Beleid zijn dit jaarlijks terugkerende doelstellingen die inherent volgen uit de werkzaamheden;
- Het aantal afgehandelde/behandelde bezwaarschriften betroffen er 20. Dit betroffen er 6 tegen een fictieve weigering. Deze stukken zijn wel doorgestuurd naar de Lar maar zijn niet of te laat behandeld door de commissie. 3 tegen een verleende bouwvergunning (buren), 5 tegen de weigering om een bouwvergunning, 2 tegen toekomstige bouwplannen (deze bezwaarschriften zijn te vroeg ingediend aangezien de bouwaanvraag nog in behandeling was), 3 tegen een beschikking en 1 tegen de weigering van een schadeclaim. Er zijn 27 beroepschriften ingediend. Het betrof beroepschriften tegen een genomen beschikking op bezwaar of tegen een uitspraak van het gerecht of een kort geding.

Figuur 1. Aantal rechtszaken 2024

- De Bouw- en sloopverordening begint middels diverse landsbesluiten in werking te treden en wordt sedert 15 december 2023 toegepast, voor zover de artikelen uit de Bouw- en woningverordening zijn komen te vervallen.
- De Beoordelingscyclus heeft het jaar doorlopen;
- Concipiëren templates m.b.t. rapporten, aanschrijvingen/sommaties en bestuurlijke boetes;
- De 'Recommendation paper on Climate Change and Infrastructure (for fundings)' is vrijwel afgerond maar is nog niet van de laatste (financiële) informatie voorzien om volledig aan de minister aan te bieden. Wel is het concept zonder de financiële informatie aan de minister verstuurd;
- Toepassen controle & handhaving is voortgezet. Er zijn nieuwe templates gemaakt maar nog niet geïmplementeerd (i.v.m. afwachten inwerkingtreden Bouw- en Sloopbesluit). Dit zal gedurende het jaar 2025 hopelijk geschieden;
- Het gis dashboard voor afdeling Toezicht (controleurs) is geïmplementeerd en wordt (in pilot) meegewerkt en zal verder worden uitgewerkt;
- Karmac heeft in oktober 2024 aangevangen met het digitaliseren van het archief. Het project zal ongeveer in de derde week van juni 2025 worden afgerond.

Gedurende het jaar 2024 zijn er op de afdeling Toezicht 991 bouwaanvragen ingediend.

Op de afdeling zijn tot en met 31 december 2024:

- 991 bouwaanvragen binnengekomen;
- 720 bouwaanvragen verleend;
- 382 bouwaanvragen afgewezen;
- 715 bouwaanvragen afgehaald.

Met een totale bouwwaarde van Afl. 373.481.525,- en een totaal aan leges Afl.1.145.486,-.

Figuur 2. Aantal bouwaanvragen/ vergunningen 2024

Figuur 3. Leges en bouwwaarden 2024

Niet gerealiseerde doelstellingen:

- Digitalisering en automatisering vergunningaanvragen en templates. Dit is bijna geheel gereed maar de licenties voor de juiste programma's dienen te worden aangekocht;
- Concipiëren en zorgen voor implementatie Handhavingsbeleid en bestuurlijke boetes. Het dient samen te gaan met de algehele implementatie van de bouw- en sloopverordening. Niet alle Landsbesluiten hiertoe zijn gereed maar nog in het wetgevingsproces. Het afronden van dit beleid zal gedurende jaar 2025 verder worden uitgewerkt. Tevens dient het nauw aan te sluiten op de landsverordening administratief bestuursrecht (Lab), die nog niet in werking is getreden;
- Opleiding en bijscholing vnl. voor bestuursrechtelijk handhaven en rapporteren, dit zal geschieden bij afronding van het handhavings- en boetebeleid.

Aanvullende gerealiseerde doelstellingen:

- Meldingsformulieren aanvang en beëindiging werkzaamheden;
- Online bezwaar formulier en Lob-verzoek opgesteld;
- Intern telefoonbeleid;

Afdeling Ontwerp & Planning Gerealiseerde doelstellingen 2023

• Civiele Projecten

	Jaarverslag 2024 O&P - Overzicht Civiele Werkzaamheden									
	Project	**Onderdeel**	**OB OH UH**	**Financier**	**Afl.**	**Raming of beschikbaar bedrag**	**(Directie-) begroting**	**Inschrijfsom aannemer**	**Gunnings-bedrag**	**Aannemer**
	VERFRAAIING & INFRASTRUCTUUR UPGRADING									
1	Verfraaiing rotonde Plaza di Cultura - fase 2	support	-	LAND - dow		100,000.00	-	-	-	DOW
2	Het verfraaien rondom bunker's te Sero Colorado	project	OB	TPEF		345,000.00	335,377.32	599,198.00	-	-
3	Het verfraaien rondom bunker's te Sero Colorado **(2e aanbesteding)**	project	OB	TPEF		575,000.00	575,000.00	838,630.00	729,680.00	VKH
4	Upgrade sport- en tennisbanen te Sero Colorado	support	-	ATA		-	-	-	-	-
5	Upgrading Malmok area, fase 4	project	OB	TPEF		786,000.00	786,000.00	879,900.00	879,900.00	VKH
6	Kwaliteitsverbetering landscaping Eagle Beach blvd, fase 1 **(voortzetting - vervolg)**	project	UH	TPEF		717,742.82	761,453.36	757,034.35	757,034.35	VKH
7	Verfraaiing rondom Kapel Alto Vista	project	OB	LAND		490,890.00	490,890.00	492,798.00	492,798.00	AWM
8	Verfraaiing nabij dam te Kas Ariba	project	-	ATA		-	-	-	-	-
9	Kwaliteitsverbetering Eagle Beach, fase 3	project	-	TPEF		2,661,065.00	2,661,065.00	-	-	-
10	Verfraaiing rondom Santa Teresita kerk te San Nicolas	project	UH	LAND		1,300,000.00	1,300,000.00	1,775,945.00	-	AWM
11	Revitalisatie B. v/d Veen Zeppenfeldstraat te San Nicolas	project	OB	LAND		375,000.00	375,000.00	398,355.00	398,355.00	AWM
12	Revitalisatie San Nicolas Mainstreet Area Fase 2	project	UH	LAND		825,000.00	825,000.00	848,490.00	848,490.00	AWM
				SUBTOTAAL	**Afl.**	**8,175,697.82**	**8,109,785.68**	**6,590,350.35**	**4,106,257.35**	
	WEGEN INFRASTRUCTUUR									
1	Upgrading Infrastructuur High Rise Hotels area, deel 1	support	OB	LAND - dezhi		3,900,000.00	3,900,000.00	3,129,177.00	3,216,475.00	AWM
2	Upgrading Infrastructuur High Rise Hotels area, deel 2	project	OB	LAND - dezhi		2,826,000.00	2,826,000.00	4,924,343.00	-	-
3	Renovatie brug nabij Wilhelmina park	project	OB	LAND - dezhi		1,450,000.00	1,417,000.00	1,198,600.00	1,323,680.00	VKH
4	Reconstructie brug te Julianstraat	project	OB	LAND - dezhi		1,200,000.00	1,170,000.00	1,916,000.00	-	-
5	Reconstructie brug te Julianstraat **(2e aanbesteding)**	project	OB	LAND - dezhi		1,200,000.00	1,200,000.00	1,996,860.00	-	-
6	toegangsweg Secrets hotel	ontwerp	-	LAND - dow		-	-	-	-	DOW
				SUBTOTAAL	**Afl.**	**10,576,000.00**	**10,513,000.00**	**13,164,980.00**	**4,540,155.00**	
	WATER INFRASTRUCTUUR									
1	Wrapping of 18 inch influent line from headworks to AT at RWZI Bubali	support	UH	LAND - dow		175,000.00	-	216,460.00	-	Johnson's Ent.
2	Regenwaterafvoer Irenestraat	project	OB	LAND - dow		275,000.00	275,000.00	385,460.00	350,460.00	-
3A	Iberostar - DWA	ontwerp	UH	AWSS		-	-	178,548.65	178,548.65	C2
3B	Iberostar - RWA	project	UH	LAND		-	-	150,364.50	150,364.50	C2
3C	Iberostar - klinkerverharding	ontwerp	UH	Iberostar		-	-	171,429.33	171,429.33	C2
4	riolering Sero Colorado	advies	UH	Secrets		4,000,000.00	4,000,000.00	-	-	C2
				SUBTOTAAL	**Afl.**	**4,450,000.00**	**4,275,000.00**	**1,102,262.48**	**850,802.48**	
	OVERIGE PROJECTEN									
1	Upgrade Infra High Rise Hotels deel 3	advies	-	LAND - dezhi		2,318,751.00	-	-	-	-
2	Toegangsontsluiting te Sero Colorado	advies	-	LAND - dezhi		2,914,359.00	-	-	-	-
				SUBTOTAAL	**Afl.**	**5,233,110.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	
				TOTAAL	**Afl.**	**28,434,807.82**	**22,897,785.68**	**20,857,592.83**	**9,497,214.83**	

note:
** OB / OH / UH => openbare aanbesteding / onderhandse aanbesteding*
: gunning uit de hand

Tabel 1. Civiele projecten.

De civiele werkzaamheden worden onderverdeeld in projecten, advies, ontwerp en ondersteuning (support). Binnen de civiele discipline worden de werkzaamheden verder gecategoriseerd onder verfraaiing & infrastructuur upgrading, wegen infrastructuur, water infrastructuur en overige projecten. Hieronder volgt een overzicht en beschrijving van de civiele werkzaamheden.

- Projecten: projecten betreft grotendeels van de civiele werkzaamheden en zijn met name verfraaiing en infrastructuur upgrading, wegen infrastructuur, water infrastructuur en overige projecten zoals aangegeven in bovenstaande tabel. In totaal zijn 16 civiele projecten voorbereid waarvan 9 zijn gegund voor een totaalbedrag van Afl. 5.930.761,85.

- Gegunde civiele projecten in 2024 zijn: verfraaiing rondom bunkers te Sero Colorado, upgrading Malmok area fase 4, Eagle Beach landscaping fase 1(voortzetting en vervolg), verfraaiing rondom kapel Alto Vista, revitalisatie B. v/d Veen Zeppenfeldstraat te San Nicolas, revitalisatie mainstreet area San Nicolas fase 2, renovatie brug nabij Wilhelmina park, regenwaterafvoer Irenestraat en regenwaterafvoer Iberostar te Eagle Beach.

- Twee projecten zijn in voorbereiding, t.w.: verfraaiing nabij dam te Kas Ariba met target aanbesteding 1e kwartaal 2025 en Eagle Beach landscaping fase 3 dat was aangeboden en in afwachting goedkeuring met target aanbesteding 1e kwartaal 2025.

- Drie projecten kregen geen doorgang, zijnde: verfraaiing rondom kerk Santa Teresita te San Nicolas wegens te groot verschil tussen raming en offerte, High-rise area infrastructuur upgrade wegens te groot verschil tussen raming en inschrijving en reconstructie Julianastraat brug ook wegens te groot verschil tussen raming en inschrijving.

- Twee projecten waren 2 keer aanbesteed: project verfraaiing rondom bunkers te Sero Colorado was twee keer aanbesteding omdat bij de 1e aanbesteding het verschil tussen de DOW raming en laagste inschrijving te groot was en voor het project reconstructie brug te Julianastraat was het project ook twee keer aanbesteed waarbij in beide gevallen de inschrijvingen te hoog waren.

- Advies: werkzaamheden mb.t. adviezen is één van de drie goedgekeurd, zijnde riolering te Sero Colorado t.b.v. Secrets hotel en dat is in uitvoering. De twee andere adviezen zijn projectdossiers voor High-rise infra upgrading deel 3 en nieuwe infrastructuur (toegangsweg) te Sero Colorado t.b.v. Secrets hotel die zijn ingediend voor het investeringsaanvraagproces van DEZHI ter goedkeuring.

- Ontwerp: er zijn drie ontwerpen gemaakt, twee t.b.v. DWA Iberostar en klinkerverharding Iberostar, en toegangsweg te Sero Colorado t.b.v. Secrets hotel.

- Support – ondersteuning: totaal zijn vier projecten ondersteund door de afdeling Ontwerp & Planning, t.w. verfraaiing rotonde Plaza di Cultura, upgrade sport- en tennisbanen te Sero Colorado, High-rise infra upgrade deel 1 en 'wrapping of 18 inch infleunt line from headworks to AT at RWZI Bubali. Een overzicht van de data indicatoren mb.t. civiele werkzaamheden is aangegeven in onderstaande tabel.

Civiel	Projecten			Advies			Ontwerp			Support
	#	gunning	%	#	akkoord	%	#	akkoord	%	
Verfraaiing & Infrastructuur Upgrading	10	6	60%	0	0	0%	0	0	0%	2
Wegen Infrastructuur	4	1	25%	0	0	0%	1	1	100%	1
Water Infrastructuur	2	2	100%	1	1	100%	2	2	100%	1
Overige Projecten	0	0	0%	2	0	0%	0	0	0%	0
Totaal aantal	**16**	**9**	**56%**	**3**	**1**	**33%**	**3**	**3**	**100%**	**4**
Totaal Afl.	*5,930,761.85*			*0*			*349,977.98*			*3,216,475.00*

Tabel 2. Civiele werkzaamheden- data indicatoren.

• Bouwkundige werken

	Jaarverslag 2024 O&P - Overzicht Bouwkundige Werkzaamheden									
	Project	**Onderdeel**	**OB OH UH**	**Financier**	**Afl**	**Raming of beschikbaar bedrag**	**(Directie-) begroting**	**Inschrijfsom aannemer**	**Gunnings-Bedrag**	**Aannemer**
	SCHOLEN - Verbouwing / Renovatie / Onderhoud									
1	Opname onderhoudstoestand scholen	advies	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2e fase Nieuwbouw Mon Plaisir College HAVO/VWO	project	OB	LAND - dezhi		2,600,000.00	-	-	-	-
3	2e fase Nieuwbouw Mon Plaisir College HAVO/VWO te Oranjestad **(2e aanbesteding)**	project	OH	LAND - dezhi		2,600,000.00	2,600,000.00	-	-	-
				SUBTOTAAL	**Afl**	**5,200,000.00**	**2,600,000.00**	**0.00**	**0.00**	
	OVERHEIDSGEBOUWEN									
1	Het uitbesteden van de voorbereiding advieswerkzaamheden tbv de renovatie en groot onderhoud van het Arubahuis pand	project	OH	LAND - dezhi		1,053,000.00	-	905,338.39	905,338.39	Riley Projectmanagement, Studio Breuer & Archifoor
2A	Animal Control Department te Kibaima, fase 1 deel 1	advies	OB	LAND - dezhi		1,639,988.00	-	2,079,076.54	1,640,000.00	Freman
2B	Animal Control Department te Kibaima, fase 1 deel 2	project	OB	LAND - dezhi		1,089,927.00	-	1,898,905.22	1,090,000.00	Freman
2C	Animal Control Department te Kibaima - technische installatie	project	OH	LAND - dezhi		450,000.00	-	277,100.00	-	CHS
2D	Animal Control Department te Kibaima, fase 2	project	-	LAND - dezhi		1,415,000.00	-	-	-	-
3	Diverse werkzaamheden tbv DIMAS/DAO gebouw, fase 1	project	UH	LAND		-	-	325,478.00	325,478.00	VKH
4	Groot onderhoud Kabinet van de Gouverneur te Oranjestad	project	OH	LAND - dezhi		610,000.00	113,555.57	69,862.00	77,893.00	Albo
5	Renovatie Directie Sociale Zaken, gebouw B fase 3B	project	OB	LAND		1,325,685.00	1,590,822.00	1,991,387.00	1,780,222.91	ACC
6A	Masterplan verbouwing Statengebouw, deel 1	project	OB	LAND - dezhi		6,700,000.00	-	5,688,485.00	7,144,286.00	Albo
6B	Masterplan verbouwing Statengebouw, deel 1 - technische installatie elektrisch onderdeel	project	OH	LAND - dezhi		800,000.00	-	878,698.00	-	Croon
6C	Masterplan verbouwing Statengebouw, deel 1 - technische installatie mechanisch onderdeel	project	OH	LAND - dezhi		400,000.00	-	477,000.00	-	CHS
6D	Masterplan verbouwing Statengebouw, deel 1 - LEED certificatie proces & directievoering	project	UH	LAND - dezhi		-	-	221,636.00	221,636.00	HFG
7	1ste fase Renovatie en Nieuwbouw Brandweerpost Oscar	project	OB	LAND - dezhi		4,800,000.00		-	-	-
8A	1ste fase Renovatie en Nieuwbouw Brandweerpost Oscar **(2e aanbesteding)**	project	OH	LAND - dezhi		4,800,000.00	4,800,000.00	4,508,900.00	4,508,900.00	VKH
8B	1ste fase Renovatie en Nieuwbouw Brandweerpost Oscar - technische installatie bestek voorbereiding	project	OH	LAND - dezhi		-	-	17,424.00	17,424.00	ACE
9	Nieuw Douanekantoor gebouw te Barcadera	advies	UH	Bohama		10,314,630.00	10,314,630.00	10,314,630.00	10,314,630.00	Bohama
				SUBTOTAAL	**Afl**	**35,398,230.00**	**16,819,007.57**	**29,653,920.15**	**28,025,808.30**	
	OVERIGE PROJECTEN									
1A	Leveren kerstdecoraties t.b.v. kerstseizoen 2024 - 2025	project	UH	LAND -dow		150,000.00	-	129,375.00	129,375.00	Zhongshan Longshine
1B	Leveren kerstdecoraties t.b.v. kerstseizoen 2024 - 2025 - **transport & verzekering**	project	UH	LAND - dow		21,780.00	20,625.00	21,780.00	21,780.00	Zhongshan Longshine
2	Restaurant te Baby Beach	advies	-	ATA		750,000.00	-	-	-	-
3	geval huis Sabana Grandi 55-D	advies	-	LAND		65,000.00	-	-	-	DOW
4	Leveren en aanbrengen van een modulair bewaker post tbv de Gouverneur ambtswoning	project	OH	LAND - dow		75,000.00	-	207,201.60	-	-
5	Leveren van een modulair unit	project	OH	LAND - dow		-	-	28,546.60	28,546.60	CaiCa
6	Commissie deskundigen gebouw DIMAS-DAO	support	-	LAND		-	-	-	-	-
7	Arubahuis renovatie project	advies	-	LAND - dezhi		4,625,025.63	-	-	-	-
				SUBTOTAAL	**Afl**	**5,686,805.63**	**20,625.00**	**386,903.20**	**179,701.60**	
				TOTAAL	**Afl**	**46,285,035.63**	**19,439,632.57**	**30,040,823.35**	**28,205,509.90**	

note:
** OB / OH / UH => openbare aanbesteding / onderhandse aanbesteding gunning uit de hand*

Tabel 3. Bouwkundige projecten.

De bouwkundige werkzaamheden worden ook onderverdeeld in projecten, advies, ontwerp en ondersteuning (support). Binnen de bouwkundige discipline worden de werkzaamheden verder gecategoriseerd onder scholen, overheidsgebouwen en overige projecten.

Hieronder volgt een beschrijving en overzicht van de bouwkundige werkzaamheden.

- Projecten: projecten betreft grotendeels van de bouwkundige werkzaamheden en zijn met name scholen, overheidsgebouwen en overige projecten. In totaal zijn 18 bouwkundige projecten voorbereid waarvan 14 zijn gegund voor een totaalbedrag van Afl. 15.345.541,51.
- Gegunde bouwkundige projecten in 2024 zijn: Animal Control Department fase 1 deel 2, Animal Control Department technische installatie, diverse werkzaamheden DIMAS/DAO fase 1, groot onderhoud Kabinet v/d Gouverneur, renovatie Directie Sociale Zaken fase 3B, Masterplan Statengebouw deel 1 bouwkundig, Masterplan Statengebouw deel 1 elektra onderdeel, Masterplan Statengebouw deel 1 mechanisch onderdeel, Masterplan Statengebouw deel 1 LEED certificatie & directievoering, Brandweerpost Oscar bouwkundig, Brandweerpost Oscar technische installatie bestek voorbereiding, leveren kerstdecoraties 2024-2025, transport kerstdecoraties 2024-2025 en leveren van een modulair unit t.b.v. wachthuis Gouverneur.
- Twee projecten in voorbereiding, t.w.: Mon Plaisir HAVO/VWO fase 2 is in afwachting van een grondonderzoek en Animal Control Department fase 2 dat in afwachting is van nodige goedkeuring voor gunning.
- Drie projecten 2 keer aanbesteed: Mon Plaisir HAVO/VWO fase 2 bevindt zich momenteel in de 2e aanbestedingsprocedure gezien bij de 1e aanbesteding de twee ingediende inschrijvingen ongeldig waren verklaard en dus de aanbesteding beëindigd. Voor het project Brandweerpost Oscar waren geen inschrijvingen ontvangen bij de 1e aanbesteding en dus de aanbesteding beëindigd. Voor het leveren van een modulair unit t.b.v. de wachtpost te Gouverneur, was de enige inschrijver bij de 1e aanbesteding 76% hoger dan het geraamd bedrag. Vanwege het groot verschil was de aanbesteding ook beëindigd.
- Advies: werkzaamheden mb.t. adviezen zijn er drie van de zes goedgekeurd, zijnde nieuw Douane kantoorgebouw te Barcadera waar de overeenkomst tussen Land Aruba en Bohama was ondertekend in december 2024, geval huis te Sabana Grandi 55-D en Arubahuis renovatie project waar het projectdossier was goedgekeurd via suppletoire begroting 2024 in het meevallersbeleid 2024.
- Support – ondersteuning: totaal zijn drie projecten ondersteund door de afdeling Ontwerp & Planning, t.w. Arubahuis uitbesteden van voorbereiding advieswerkzaamheden t.b.v. renovatie van het pand, Animal Control Department fase 1 deel 1 en lid van commissie deskundigen DIMAS-DAO gebouw.

Een overzicht van de civiele werkzaamheden is aangegeven in onderstaande tabel.

Bouwkunde	Projecten			Advies			Ontwerp			Support
	#	gunning	%	#	akkoord	%	#	akkoord	%	
Scholen - Verbouwing / Renovatie / Onderhoud	2	0	0%	1	0	0%	0	0	0%	0
Overheidsgebouwen	12	11	92%	2	1	50%	0	0	0%	2
Overige Projecten	4	3	75%	3	2	67%	0	0	0%	1
Totaal aantal	**18**	**14**	**78%**	**6**	**3**	**50%**	**0**	**0**	**0%**	**3**
Totaal Afl.	*15,345,541.51*			*10,314,630.00*			*0*			*2,545,338.39*

Tabel 4. Bouwkundige werkzaamheden – data indicatoren.

Aanvullende gerealiseerde doelstellingen:

- Regenwater en riolering infrastructuur: zoals vermeld in tabel 4.1, zijn een aantal regenwater en riolering projecten voorbereid en gegund.
- Toegankelijkheid gehandicapten: in alle civiele en bouwkundige projecten voorbereid door de DOW worden aspecten t.b.v. toegankelijkheid meegenomen in het ontwerp.
- Steun voor bouwkundige projecten: zowel bij het opstellen van projectdossiers voor investeringsaanvragen als opnames voor het bepalen van de onderhoudstoestand van gebouwen en eventuele ramingen, wordt steun van de afdeling Ontwerp & Planning aangeboden aan diensten en stichtingen.
- Coördinatie aanwijzen en openstellen wegtraces: deze coördinatie werkzaamheden worden de hele jaar door aangeboden conform ingekomen verzoeken.

Niet gerealiseerde doelstellingen:

- Opleiding & bijscholing voor tekentools en ontwerp softwares (Revit, C3D, AutoCAD) – vanwege middelen en workload was dit niet mogelijk, zal verder in 2025 voortgezet;
- Aanschaf en training voor nieuwe software voor het opstellen van project ramingen en begrotingen – vanwege middelen en workload was dit niet mogelijk, zal verder in 2025 voortgezet;
- Produceren en delen van GIS-layers – vanwege middelen, workload en training was dit niet mogelijk, zal verder in 2025 voortgezet;
- Opmaken van procesbeschrijving van hoofdprocessen van de afdeling (projectvoorbereiding, advieswerkzaamheden en speciale opdrachten) – pending het opmaken van procesbeschrijving van hoofdprocessen advieswerkzaamheden en speciale opdrachten, zal verder in 2025 voortgezet;
- 'Air Quality' en 'Energy Audit' t.b.v. basisgegevens (baseline data) voor DOW gebouw LEED certification – opdracht was verleend december 2021 en metingen begonnen in 2022, echter vanwege schade en onjuiste werking van instrumenten, moesten nieuwe instrumenten aangeschaft worden en metingen hervat in 2023 en afgerond in 2024. Rapporten zullen begin 2025 worden ingediend. Hierna dienen LEED trainingen gepland worden in 2025 en 2026.

Uitvoer: Gerealiseerde doelstellingen 2024

- **Civiele Projecten**

Civiele Projecten van Afdeling Uitvoer 2024

Project	Aannemer	Aanneemsom	Ligging	Aanvangsdatum	Oplevering
Revitalisatie Mainstraat San Nicolas	Van Kessel Havenbouw	814,997.55	San Nicolas	27 mei 2024	31 juli 2024
Revitalisatie Wilhelminastraat fase 2	Arubaanse Wegenbouw	544,090.00	Oranjestad	11 april 2024	12 december 2024
Rotonde Plaza di Cultura	DOW	100,000.00	Oranjestad	17 augustus 2022	Q1 2025
High Rise fase I upgrading infrastructuur	Arubaanse Wegenbouw	3,216,475.00	Palm Beach	22 april 2024	25 november 2024
Regenwaterafvoer te Irenestraat	Arubaanse Wegenbouw	350,640.00	Oranjestad	14 oktober 2024	3 december 2024
Eagle Beach fase II verfraaiing	Van Kessel Havenbouw	989,138.75	Eagle Beach	6 maart 2024	26 augustus 2024
Regenwaterafvoer te Palm Beach	CVC Construction & Managment VBA	814,997.55	Palm Beach	27 maart 2023	23 september 2024
Aanleg parkeerplaats Rodger's Beach	Van Kessel Havenbouw	1,638,900.00	Sero Colorado	19 september 2024	Q1 2025
Riolering tbv Secrets Hotel	C2 Civiel & Construction		Sero Colorado	15 juli 2025	Q1 2025
Onderhoud & upgrading Boardwalk Malmok	Van Kessel Havenbouw	432,627.00	Malmok	22 augustus 2024	Q1 2025
Eagle Beach fase I verfraaiing	Van Kessel Havenbouw	757,034.35	Eagle Beach	1 oktober 2024	Q1 2025
		9,658,900.20			

Tabel 5. Totaal uitgevoerde civiele werken.

In totaal is Afl. 9,658,900.20 aan civiele werken uitgevoerd bij diverse plaatsen.

Bouwkundige werken

Bouwkundige Projecten van Afdeling Uitvoer 2024

Project	Aannemer	Aanneemsom	Ligging	Aanvangsdatum	Oplevering
Renovatie Sportvloer Centro Deportivo Betico Croes	Arubaanse Wegenbouw	472,750.00	St. Cruz	8 juli 2024	9 augustus 2024
Renovatie van het Statengebouw	Van Kessel Havenbouw	193,800.00	Oranjestad	2 april 2024	23 september 2024
Dakrenovatie Washington Basis School, vlgl. F	Freman Construction & Maintenance NV	278,616.86	Washington	17 april 2023	7 juli 2024
Diverse werkzaamheden t.b.v. het DIMAS/DAO	Van Kessel Havenbouw	325,478.00	Oranjestad	20 mei 2024	21 november 2024
		1,270,644.86			

Tabel 6. Totaal uitgevoerde bouwkundige werken

In totaal is Afl. 1,270,644.86 aan school, Sporthal en overheidsgebouwen gerenoveerd en/ of verbouwd.

Figuur 4. overzicht projecten waar de afdeling Uitvoer directievoering heeft gedaan voor het jaar 2024.

PPP-PROJECTEN GREEN CORRIDOR EN WATTY VOS BOULEVARD

Green Corridor

Het project heeft reeds op 23 juli 2018 het Beschikbaarheidscertificaat (Availability Certificate) behaald, gevolgd door het openstellen van de wegen door Dienst Openbare Werken. Het contractueel gedefinieerde Voltooiingscertificaat als afsluiting van de realisatiewerkzaamheden (Completion Certificate) werd door het Land afgegeven op 23 november 2018. De weginfrastructuur zal tot 23 juli 2036 worden beheerd en onderhouden door CIC (Caribbean Infrastructure Company, de lokale projectvennootschap van Grupo Odinsa) overeenkomstig de eisen zoals opgenomen in de DBFM-overeenkomst Green Corridor d.d. 15 juli 2015.

Het kalenderjaar 2024 kenmerkte zich voor het project Green Corridor als een reguliere periode tijdens de exploitatie van het project waarin DBFM-opdrachtnemer prestaties heeft geleverd waarvoor beschikbaarheidsvergoedingen zijn betaald. In april en juli 2024 zijn betalingen geschied van de beschikbaarheidsvergoedingen voor de door de DBFM-opdrachtnemers geleverde prestaties betreffende respectievelijk het eerste en tweede kwartaal van 2024, alsmede van enkele zgn. “compensation events” (betreffende reparaties van schades veroorzaakt door weggebruikers).

Na toepassing van de jaarlijkse indexatie is de hoogte van de beschikbaarheidsvergoeding voor 2024 bepaald op een kwartaalbedrag van Afl. 4.556.665,94 inclusief belastingen. Indexatie heeft plaatsgevonden overeenkomstig het contractuele arrangement met toepassing van de door CBS Aruba (Centraal Bureau voor Statistiek) gepubliceerde “consumer price index” (CPI). Opgemerkt wordt dat de jaarlijkse indexatie een partieel karakter heeft, hetgeen inhoudt dat de aanlegkosten die in de beschikbaarheidsvergoeding liggen besloten, niet worden geïndexeerd. Over “compensation events” worden afspraken gemaakt en wordt door de DBFM-opdrachtnemer gerapporteerd in de periodieke (kwartaal-) opgave.

Watty Vos Boulevard

Het jaar 2024 kenmerkte het project Watty Vos Boulevard als een reguliere periode tijdens de exploitatie van het project waarin de DBFM-opdrachtnemer prestaties heeft geleverd waarvoor beschikbaarheidsvergoedingen zijn betaald. Verstrekking van het Beschikbaarheidscertificaat vond plaats op 25 oktober 2019.

Het contractueel gedefinieerde Voltooiingscertificaat als afsluiting van de realisatiewerkzaamheden (Completion Certificate) werd door het Land afgegeven op 4 december 2020 aan de projectvennootschap WVB Project Company VBA (de lokale projectvennootschap van Mota Engil en InfraRed). De Weginfrastructuur zal tot 25 oktober 2039 worden beheerd en onderhouden door Watty Vos Boulevard Project Company BV overeenkomstig de eisen zoals opgenomen in de DBFM-overeenkomst Watty Vos Boulevard d.d. 23 februari 2017.

Ook voor project Watty Vos Boulevard zijn in april en juli 2024 betalingen geschied van de beschikbaarheidsvergoedingen betreffende respectievelijk de door de DBFM-opdrachtnemer geleverde prestaties in het eerste en tweede kwartaal van 2024, alsmede voor enkele zgn. “compensation events” (betreffende reparaties van schades veroorzaakt door weggebruikers). Project Watty Vos Boulevard kent eveneens de jaarlijkse – ook hier partiële – indexatie van de beschikbaarheidsvergoeding voor 2024 welke voorafgaand aan de eerste factuur werd bepaald na publicatie van de “consumer price index” (CPI) door CBS Aruba, resulterend in een kwartaalbedrag van Afl. 5.851.919,70 inclusief belastingen.

Ook hier wordt opgemerkt dat partieel indexeren inhoudt dat de aanlegkosten die in de beschikbaarheidsvergoeding liggen besloten, niet zijn geïndexeerd.

Voor beide projecten gelden de reguliere onderhouds- en beheerwerkzaamheden met eventuele reparaties door incidenten in de komende periode.

Niet gerealiseerde doelstellingen:

- Een niet gerealiseerd doel van de afdeling Uitvoer voor 2024 is het niet kunnen afronden van het civiele project verfraaiing Eagle Beach fase I met de aannemer CVC Construction & Management VBA. Reden waarom het niet afgerond kon worden is omdat de aannemer CVC Construction & Management VBA in financiële problemen kwam door het aannemen van te veel werk, zowel van Land Aruba als van particulieren bedrijven, het onvoldoende bekwame vaklieden aan het werk zetten en door het slecht onderhouden van zijn materieel en asfalt plant waardoor de meeste projecten veel onnodige oponthoud en vertragingen opliepen. Na ampele overwegingen is toch getracht om het project af te ronden met een andere aannemer. Aangezien de aannemer Van Kessel Havenbouw al bezig was met het uitvoeren van de fase 2 van Eagle Beach is aan hen gevraagd om een prijsofferte te geven om ook fase I af te ronden. Na het goedgekeurd krijgen om de resterende middelen van fase I te gebruiken is het project aan Van Kessel Havenbouw gegund. De aannemer is nu met het project in uitvoering en is gepland om deze op 14 februari 2025 op te leveren.
- **Andere niet gerealiseerde doelen voor 2024 waren:**
  - Implementatie van een ArcGIS en Decos Join werkproces bij de controle van bouwprojecten;
  - Digitalisering en automatisering van het administratieve werk van alle medewerkers, zoals dag- en weekrapporten, notulen, het centraal verzamelen van data, opneming van het werk en bij het opstellen van de processen-verbaal van oplevering en beëindiging van het werk;
  - Optimaliseren van het administratieve financiële bewaking werkproces binnen de afdeling, (vnl. betaalstaten, offertes en facturen);
  - Samenstellen van een data-informatie center van al uitgevoerde projecten en waar alle nieuwe data geautomatiseerd ingevoerd worden.
  - Deze zijn niet gerealiseerd omdat DOW niet voldoende IT-medewerkers in dienst heeft om voor alle afdelingen deze nieuwe werkprocessen op te stellen en te implementeren.

Aanvullende gerealiseerde doelstellingen

- Het personeel van de afdeling heeft verschillende cursussen kunnen volgen om zo de kwaliteit van het geleverde werk te verhogen. Tevens om het werk op een effectievere en efficiëntere manier uit te voeren.

Beheer Infrastructuur: Gerealiseerde doelstellingen 2024

- In 2024 heeft de afdeling succesvol meer dan 5,25 kilometer aan zandwegen omgezet in asfaltwegen en deze adequaat onderhouden, met een totale kostprijs van Afl. 1.300.000,00. Daarnaast heeft de afdeling ook drie schoolpleinen geasfalteerd: Colegio San Jose (Santa Cruz), Advent (San Nicolas) en Sint Jan Kleuterschool (Santa Cruz).

Hieronder zijn de gerealiseerde wegen weergegeven:

- Sero Largo Weg & Brandaris Weg,
- Koyari en Gasparito,
- Pos Chiquito 15,
- Tanki Flip 40,
- Barcadera (Yong Fellow),
- Tanki Leendert- Tanki Flip,
- Ayo 8b-9F, fase 1,
- Savaneta 97-1067-73-A, fase 1,
- Jan Flemming,

- In 2024 heeft DOW succesvol meer dan 6,35 kilometer aan bestaande wegen onderhouden door het aanleggen van een nieuwe toplaag. Dit onderhoud heeft bijgedragen aan de duurzaamheid en veiligheid van de wegen en werd uitgevoerd tegen een totale kostprijs van Afl. 2.082.000,00. Hieronder zijn de gerealiseerde wegen weergegeven:
  - Caya Jose Geerman- Weverstraat
  - Consuelo straat
  - Verbinding Sasaki Weg
  - Mountscenerystraat 1-41
  - Avenida Milio Croes
  - Rotonde Tanki Flip- Rotonde Tanki Leendert
  - Drift Area Palo Marga
  - Sero Pita – Ayo
  - Pícaro – San Fuego

- Het aantal verkeersplateau's die de afdeling in 2024 succesvol heeft aangelegd is twaalf (12);
  - 3x Colony, San Nicolaas.
  - Madiki 85
  - Ponton 57
  - Tanki Flip 101
  - Solito 78
  - Fiyostraat
  - Vondelaan
  - Nijhofstraat
  - Sationweg
  - Appelsinastraat

- Gedurende de periode van januari tot en met december 2024 is er in totaal circa 715 ton asfalt gebruikt voor het repareren van gaten en andere herstelwerkzaamheden aan asfaltwegen. De totale kosten gedurende het jaar 2024 bedroegen Afl. 221.000,-
- In het jaar 2024 is er ongeveer 5.235 kubieke yards graniet gebruikt voor het onderhoud van onverharde bermen;
- Bijna alle zandwegen ondergaan gemiddeld 1 tot 3 keer per jaar onderhoud. Voor het onderhoud van deze wegen is in totaal 18.960 kubieke yards granito gebruikt. Gedurende 2024 is er een hersteloperatie uitgevoerd op ongeveer 315 kilometer aan zandwegen;
- In 2024 bedroegen de totale kosten voor het onderhoud van verkeersborden, straatnaamborden en bewegwijzeringsborden Afl. 47.970,-
- In 2024 zijn er reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan vangrails over een lengte van 925 meter, met name in Kibaima – Balashi, Morgenster en Rooi Manonchi. De totale kosten voor deze werkzaamheden bedroegen Afl. 2.865,-;
- In het jaar 2024 is er een totaal van 297 gallons wegenverf gebruikt voor wegmarkering. De algehele kosten voor verf en materiaal met betrekking tot wegmarkering bedroegen Afl. 70.000,- gedurende dit jaar;
- Het onderhoud van tramrails heeft geleid tot kosten van ongeveer Afl. 200.000,-, inclusief totale materiaalkosten van Afl. 5.000,-;
- De vlaggen voor de spiraalrotonde en diverse activiteiten hebben in totaal Afl. 19.600,- gekost in het jaar 2024;
- De kosten voor de huur van zware apparatuur voor de afdeling Infrastructuur en Verkeer (I&V) bedroegen Afl. 2.706.000,- en omvatten het volgende:
  - Ongeveer Afl. 2.218.000,- per jaar voor 4 vrachtwagens;
  - Ongeveer Afl. 117.000,- per jaar voor 1 watervrachtwagen;
  - Ongeveer Afl. 106.000,- per jaar voor 1 graafmachine (backhoe);
  - Ongeveer Afl. 265.000,- per jaar voor 1 graafmachine (excavator).

Afdeling Administratie en Materieel

- In totaal zijn er negenenvijtig (59) aanbestedingen gehouden voor diverse overheidsdiensten, zoals o.a. Douane, Dimas, Immigratie etc.;
- Gedurende de periode van januari 2023 tot december 2023 zijn vijfenzeventig (75) leasecontracten aangegaan, waarvan vijf (5) voertuigen zijn toegewezen aan de DOW;
- In 2024 heeft de afdeling vijf afkeuringsrapporten opgesteld voor de bedrijfsmiddelen;

- In 2024 zijn er vier (4) gevallen van schade aan dienstvoertuigen van de DOW gemeld. Wat betreft schade aan weggebruikers werden zes (6) schadeformulieren ontvangen. Van deze gevallen zijn er vijf (5) afgehandeld, waarbij vier (4) gevallen zijn uitbetaald. In één (1) geval heeft de DOW geen aansprakelijkheid erkend, en deze zijn doorgestuurd naar onze verzekering voor verdere afhandeling. Vier (4) gevallen zijn incompleet;
- Er zijn regelmatige betalingen aan kleine aannemers gedaan, waarbij de sub aannemers van A&M voor het jaar 2024 de volgende bedragen hebben ontvangen:
  - Balala: Afl. 15.218,35;
  - Jaceed Wheels: Afl. 9.401,15;
  - Don't Panic Transport: Afl. 38.051,00;
  - Electro Auto & Car Ref.: Afl. 3.625,00;
  - Er is een totaalbedrag van Afl. 755.246,92 besteed aan de aankoop van brandstof, waaronder benzine, diesel, en smeermiddelen voor alle voertuigen, zwaar materieel, en de Incinerator. Dit bedrag is opgesplitst in Afl. 362.053,30 (waarvan Afl.220.535,18 naar Citco Wayaca gaat en Afl. 141.518,12 naar Citco Caya Grandi) voor dienstvoertuigen, Afl. 294.179,92 voor het leveren en bijvullen van dieselolie en smeermiddelen voor zwaar materieel op het eiland tot en met de eerste week van december 2024, en Afl. 99.013,88 voor brandstof voor de Incinerator op de Dump;
  - Het beheer van de ijsleveringen aan het personeel van DOW omvatte de aankoop van ijs voor het jaar 2024, tot en met november, tegen een totaalbedrag van Afl. 14.986,00 (7069 stuks tegen Afl. 2,12 per stuk);
  - Er zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan "Motor graders" voor een totaalbedrag van Afl. 289.642,51. De onderhoudswerkzaamheden bedroegen Afl. 224.869,76, terwijl de reparatiewerkzaamheden Afl. 64.772,75 kostten;
  - Er zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan een "Wheelloader" voor een totaalbedrag van Afl. 355.937,78. De kosten voor onderhoudswerkzaamheden bedroegen Afl. 323.430,63, terwijl de reparatiewerkzaamheden Afl. 32.506,78 kostten;
  - Er zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan "Skidsteer" laders (Bobcat) voor een totaalbedrag van Afl. 28.796,56. De kosten voor onderhoudswerkzaamheden bedroegen Afl. 21.872,99, terwijl de reparatiewerkzaamheden Afl. 6.423,57 in beslag namen;
  - Er zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan een Veegmachine voor een totaalbedrag van Afl. 59.144,31. De kosten voor onderhoudswerkzaamheden bedroegen Afl. 52.197,15, terwijl de reparatiewerkzaamheden Afl. 6.947,16 omvatten;
  - Er zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan een "Bulldozer/excavator" voor een totaalbedrag van Afl. 76.982,13. De kosten voor onderhoudswerkzaamheden bedroegen Afl. 74.446,93, terwijl de reparatiewerkzaamheden Afl. 2.486,20 in beslag namen;
  - Er zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan "Light towers" voor een totaalbedrag van Afl. 28.045,61. De kosten voor onderhoudswerkzaamheden bedroegen Afl. 20.345,61, terwijl de reparatiewerkzaamheden Afl. 7.700,00 omvatten;
  - Er zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan "Dieselpompen" voor een totaalbedrag van Afl. 21.607,86. De kosten voor onderhoudswerkzaamheden bedroegen Afl. 7.237,98, terwijl de reparatiewerkzaamheden Afl.14.369,88 omvatten;
  - Er zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan "Lowboys en trailers" voor een bedrag van Afl. 22.606,58;
  - Er zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan "Heftrucks en manlifts" voor een totaalbedrag van Afl. 17.927,16;
  - Er zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan een "Dumptruck van 20 yards" voor een totaalbedrag van Afl. 202.607,86. De kosten voor onderhoudswerkzaamheden bedroegen Afl. 169.193,99, terwijl de reparatiewerkzaamheden Afl. 33.054,19 omvatten;
  - Er zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan een "10-yard Dumptruck" voor een totaalbedrag van Afl. 101.475,10. De kosten voor onderhoudswerkzaamheden bedroegen Afl. 67.285,24, terwijl de reparatiewerkzaamheden Afl. 34.289,86 omvatten;
  - Er zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan een "4-yard Dumptruck" voor een totaalbedrag van Afl. 32.738,19. De kosten voor onderhoudswerkzaamheden bedroegen Afl. 24.486,52, terwijl de reparatiewerkzaamheden Afl. 8.251,67 omvatten;
  - Er zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan een "Vacuümtruck" voor een totaalbedrag van Afl. 83.086,72. De kosten voor onderhoudswerkzaamheden bedroegen Afl. 75.127,00, terwijl de reparatiewerkzaamheden Afl. 7.959,72 omvatten;
  - Er zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan een "Flat/Crane truck" voor een totaalbedrag van Afl. 29.765,67. De kosten voor onderhoudswerkzaamheden bedroegen Afl. 25.724,02, terwijl de reparatiewerkzaamheden Afl. 4.041,65 omvatten;
  - Er zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan "Kleine machines" voor een totaalbedrag van Afl. 1.292,46.

Afdeling Landschapsbeheer

- In 2024 zijn er in totaal 436 werkorders (klachten) geregistreerd in ArcGis. Hiervan zijn 81% volledig afgehandeld (351 werkorders), 17% staat nog open (72 werkorders), en 2% is geannuleerd (8 werkorders);
- In vergelijking met het voorgaande jaar, 2023, waarin 291 werkorders werden geregistreerd, is dit een stijging van 149,8% ↑ in het aantal geregistreerde werkorders in ArcGIS;
- Ook dient te vermelden, dat de geregistreerde klachten niet het volledige klachtenoverzicht weergeven. Dit komt doordat sommige klachten mogelijk telefonisch of via WhatsApp zijn afgehandeld zonder formele registratie.
- De meeste werkorders in 2024 zijn toegewezen aan de regio Oranjestad West (72), gevolgd door Noord/Tanki Leendert (63) en Santa Cruz (36). De verdeling toont een variatie in taken, zoals zwaar materieel, irrigatie, lassen en overige aannemers, waarbij zwaar materieel het grootste aandeel heeft.
- In 2024 zijn er in totaal 12.993 inspecties uitgevoerd voor de straten, waarvan 6.388 zijn afgekeurd, 5.257 zijn goedgekeurd, en 1.341 op inspectie vereist staan;
- In 2024 zijn er in totaal 1.052 inspecties uitgevoerd op plantsoenen, waarvan 244 zijn afgekeurd, 742 zijn goedgekeurd, en 66 op inspectie vereist staan;
- In 2024 zijn er in totaal 680 inspecties uitgevoerd op groenbeheer rond schoolgebouwen, waarvan 58 zijn afgekeurd, 503 zijn goedgekeurd, en 119 op inspectie vereist staan;
- In 2024 zijn er in totaal 3.103 inspecties uitgevoerd op afvalbakken waarvan 499 zijn afgekeurd, 2.527 zijn goedgekeurd, en 64 op inspectie vereist staan;

Afdeling Bouwkundige Werken

- In 2024 werden we geconfronteerd met vervroegde verkiezingen, wat een aanzienlijke impact had op onze planning en capaciteit. De afdeling was ongeveer 12 weken intensief betrokken bij werkzaamheden rondom de verkiezingen, waaronder de inrichting en opruiming van stemlokalen en het leveren van benodigde materialen;
- In 2024 hebben negen scholen hun onderhoudsbeurt gekregen, namelijk de Scol Basico Dornasol, Colegio Hilario Angela, C.G. Abraham de Veerschool, Comm. Pieter Boerschool, Scol Prep. Kukwisa, Emmaschool, Colegio SN – Main, Colegio SN – Arubanita en Colegio SN – M. Regina
- In 2024 ontving de afdeling BKW in totaal 978 werkorders, waarvan er 939 werden verwerkt. Van deze werkorders zijn er 939 afgerond, 26 in de wacht gezet, 1 nog open, en 12 geannuleerd;
- Het merendeel van de ontvangen werkorders in 2024 had betrekking op het objecttype schoolgebouwen, gevolgd door looppadverlichting als tweede en overheidsgebouwen als derde. Deze verdeling weerspiegelt de diversiteit van de werkzaamheden die de afdeling BKW heeft uitgevoerd, waarbij de focus lag op het onderhouden en beheren van schoolfaciliteiten, verlichting van looppaden en overheidsgebouwen;
- Binnen de ontvangen werkorders in 2024 kwam electra als meest voorkomende discipline naar voren, gevolgd door loodgieterswerkzaamheden, timmerwerk, bouwkundige taken en lassen. Deze diversiteit aan disciplines benadrukt de brede expertise en het veelzijdige karakter van de werkzaamheden die de afdeling BKW heeft uitgevoerd. Van sanitair tot elektrische installaties, timmerwerk en bouwkundige taken tot laswerkzaamheden, de afdeling heeft zich succesvol ingezet voor een scala aan disciplines om te voldoen aan de uiteenlopende behoeften en onderhoudsvereisten.

Niet gerealiseerde doelstellingen:

- Vanwege een tekort aan ruimte zal de werk- en opslagplaats van diverse materialen van de DOW in Tarabana gefaseerd worden verplaatst naar Barcadera. Helaas kon dit doel niet worden gerealiseerd in 2023 omdat de grondzaken bij Barcadera nog niet zijn geregeld voor DOW. Daarom zal deze doelstelling worden verschoven naar 2024;
- Het baggeren en beheren van witzand in het depot te Barcadera voor het onderhoud van openbare stranden was een beoogd doel. Echter, dit doel kon niet gerealiseerd worden omdat de DOW nog steeds wacht op een antwoord met betrekking tot een aanlegvergunning. Zonder de benodigde vergunning kan de DOW geen aanbesteding houden voor de baggerwerkzaamheden. Dit resulteert momenteel in een tekort aan reserve witzand bij de DOW.

Aanvullende gerealiseerde doelstellingen:

- In 2024 heeft DOW succesvol IrisGo gerealiseerd, een innovatief systeem dat gebruikmaakt van Artificial Intelligence (AI) om bepaalde opnames automatisch te verwerken en direct om te zetten in een werkorder format. Dit systeem registreert gegevens efficiënt en verbetert de workflow binnen de organisatie. Het initiatief voor IrisGo kwam voort uit de afdeling Infra en Verkeer, nadat tijdens een bezoek aan de conventie in San Diego in 2022 kennis werd gemaakt met dit bedrijf, dat samenwerkt met ArcGIS.

ALGEMENE ZAKEN:

Gerealiseerde doelstellingen 2024

Tijdens de evaluatie van de inkooporders over het jaar 2024 zijn de volgende cijfers vastgesteld. Het totaal ingediende bedrag aan inkooporders bedraagt AWG 7.318.680, -. Hiervan een bedrag van AWG 5.310.205, - is betaald of afgewezen. Dit resulteert in een totaal openstaand bedrag van AWG 2.008.475, - aan nog niet afgeronde inkooporders. Hieronder vindt u een tabel met het aantal openstaande inkooporders per afdeling.

Inkooporders over het jaar 2024

Afdeling	Openstaande Inkooporders	
310	AWG	73,463
410	AWG	145,829
510	AWG	53,690
610	AWG	58,498
710	AWG	8,275
810	AWG	2,960
820	AWG	136,852
830	AWG	905,528
840	AWG	418,014
850	AWG	94,295
860	AWG	4,886
880	AWG	50,740
890	AWG	55,446
Totaal	**AWG**	**2,008,475**

Tabel 8. Openstaande inkooporders per afdeling 2024

Binnen verschillende afdelingen worden opdrachtnemers onder contract ingezet voor verschillende werkopdrachten. In totaal werd er AWG 15.340.218, - betaald aan opdrachtnemers. In de onderstaande grafiek wordt de betalingen van de opdrachtnemer per afdeling weergegeven.

In 2024 is er in totaal geboekt aan kosten een bedrag van Afl. 49.246.100. Dit bedrag is opgebouwd uit de volgende delen:

- **Salarissen: afl. 11.932.200**
- **Werkgeversbijdrage afl. 3.310.200**
- **Goederen en diensten afl. 31.102.500 (exclusief openstaande inkooporders)**
- **Bijdragen & Afschrijvingen afl. 2.901.200**

In 2024 staan DOW drie Afkondigingsbladen (AB# 5, AB# 26 en AB# 45) op naam van DOW. De laatste AB heeft betrekking op het toekennen van extra middelen.

Niet gerealiseerde doelstellingen:

- Door bezuiniging op de begroting zijn een aantal benodigde upgrades op het netwerk en applicaties geminimaliseerd en uitgesteld.

Aanvullende gerealiseerde doelstellingen:

- Sophos Firewall is vervangen door Fortinet firewall met een licentie voor 36 maanden en kopieermachines zijn vervangen voor goedkopere versies.
- Er is een nieuw contract (Postpaid U) geïntroduceerd voor de smartphones die van dienstwege worden gebruikt.
- De centrale telefoon is vervangen door 3CX en deze is ook aangesloten op de mobiele telefoons die van dienstwege zijn verstrekt.

Epiloog:

De werkzaamheden van de DOW zullen steeds gericht blijven op het tegengaan van de verdere verloedering en verpaupering van de fysieke leefomgeving en van het landschap, door meer aandacht te besteden aan de duurzame zorg van wegen- water-, en bouwwerken. Dit met als doel om de leefbaarheid in de woon-, werk- en recreatiegebieden te waarborgen en de mobiliteit te verbeteren. Aruba dient ondanks de reële noodzaak tot versobering en bezuinigingen goed onderhouden te worden t.b.v. de toeristische industrie.

De uitvoering van bovengenoemde taken zal daarom gemeten worden aan de hand van de volgende kritische prestatie indicatoren:

- Hogere productiviteit leveren aan de gemeenschap met de beschikbare middelen;
- Het bevorderen van de integriteit, de transparantie en de objectiviteit van de DOW;
- Het verhogen van de kwaliteit van dienstverlening en de klantvriendelijkheid;
- Het minimaliseren van overlast c.q. hinder aan de gemeenschap bij de uitvoering van de werkzaamheden.
- Ten aanzien van de middelen dienen de juiste prioriteiten gesteld te worden, zodat effectiever omgesprongen wordt met de steeds schaarser wordende middelen. Dit zonder dat daarbij de beleidsmissie en -visie van de DOW ten behoeve van de Arubaanse gemeenschap uit het oog verloren gaan.

4.4 DIENST VOOR TECHNISCHE INSPECTIES

De Dienst Technische Inspecties (DTI) heeft als doelstelling het leveren van een positieve bijdrage aan de arbeidsveiligheid en/of technische veiligheid van burgers en bedrijven op beleidsniveau, adviesniveau en uitvoerend niveau.

De Dienst Technische Inspecties heeft tot taak het bevorderen van de veiligheid (van de arbeid, van werktuigen, toestellen, installaties, en motorrijtuigen) in de ruimste zin des woord, het optimaliseren van de arbeidsomstandigheden van de werknemers in bedrijven en het onderzoeken van onveilige situaties en ongevallen, het beschermen van de burgers tegen het gebruik van onjuiste maten, gewichten en weeg- en meetwerktuigen het beschermen van arbeiders, burgers en omgeving tegen het onveilige gebruik van stoomketels en drukvaten en het beschermen van de burgers tegen onveilige aanleg van elektrische installaties en gasinstallaties.

De DTI is belast met het toezicht op de naleving van de bepalingen van de diverse landsverordeningen en landsbesluiten op de diverse werkgebieden.

STAND GEWENSTE DOELEN 2024

1. AANVANG ICT-SOFTWARE PROJECT.

Dit zal inhouden dat de belangrijkste productieprocessen integraal worden afgehandeld en gemanaged via een softwareapplicatie.

Momenteel worden er twee applicaties gebruikt die een kleine twintig jaar geleden door de Directie Informatievoorziening en Automatisering (DIA) zijn ontwikkeld. Deze applicaties werken onafhankelijk van elkaar, d.w.z. zijn niet geïntegreerd, en hebben geen managementfuncties.

Daarnaast vertonen de bestaande applicaties in toenemende mate problemen vanwege hun hoge leeftijd.

De DTI heeft in 2022 de investering voor de hardware ontvangen. Via de DIA is dit in 2023 uitgevoerd.

DIT DOEL IS VOOR EEN DEEL GEREALISEERD.
De DTI is bezig met de voorbereidingsfase hiervoor, de procesbeschrijvingen zijn opgesteld. De DTI heeft samen met de Directie Informatievoorziening en Automatisering (DIA) presentaties bijgewoond van mogelijke ontwerpers voor het softwareprogramma. De DTI heeft een aantal bedrijven benaderd en verzocht voor offertes. Concrete onderhandelingen hebben nog niet plaatsgevonden. Dit project loopt door in het jaar 2025.

2. AANVANG EN AFRONDING VAN HET VERNIEUWINGSPROJECT VOOR DE AFDELING IJKWEZEN.

Dit betreft vernieuwing en vervanging van instrumenten van de afdeling ijkwezen.

De DTI heeft in 2022 de investering toegekend gekregen voor de hoognodige vervanging van het bestaande instrumentarium van de afdeling ijkwezen. Een gedeelte van de instrumenten was in het jaar 2023 geleverd, maar een deel was nog in afwachting voor levering.

DEZE DOELSTELLING IS GEDURENDE HET JAAR 2024 GEREALISEERD. Alle instrumenten zijn reeds ontvangen.

3. VERNIEUWING RETRIBUTIES EN LEGESBESLUIT DTI.

Er zal een voorstel worden opgesteld voor vernieuwing van het Leges en Retributie besluit van de dienst. De huidige vergoedingen zijn sterk gedateerd. Uitgangspunt voor de vernieuwing is de leges in lijn te brengen met de uitgevoerde werkzaamheden (manuren en materieel) alsmede tot een meer rechtvaardige verdeling van de kosten voor de klant (en overheid) te komen.

DEZE DOELSTELLING IS GEDURENDE HET JAAR 2024 NIET GEREALISEERD.

De vernieuwing Retributies en Legesbesluit DTI, vergt veel inzet en nadere onderzoek, waarbij overwogen is om een derde in te schakelen om de onderzoeksfase te verrichten. Dit project loopt door in het jaar 2025.

4. HERZIENING EN AANPASSING VAN DE DIVERSE VEROUDERDE WETGEVING.

De nodige startnotities op te stellen t.o.v. de wetswijzigingen die nodig zijn.

De DTI heeft in het jaar 2023 een concept wijziging opgesteld t.a.v. het Landbesluit voorschriften voertuigen. In het jaar 2024 zal DTI hiermee doorgaan en ook over gaan tot het opstellen van andere concepten.

DEZE DOELSTELLING IS VOOR EEN DEEL GEREALISEERD.

De DTI heeft de startnotitie “Inrichtingseisen voertuigen” ingediend. Het betreft hierbij wijzigingen in het Landsbesluit voorschriften voertuigen. Het gaat hierbij het merendeel om de verscherping of aanpassing van de inrichtingseisen.

Dit project loopt door in het jaar 2025 t.a.v. de ander regelgevingen. Essentieel is de indienstneming van een juridisch medewerker.

5. INVESTEREN IN DE KENNISOPBOUW VAN HET PERSONEEL DOOR HET AANBIEDEN VAN OPLEIDINGEN, CURSUSSEN EN TRAININGEN.

De DTI heeft deze doelstelling merendeels gerealiseerd in 2023 en voor het jaar 2024 was het voornemen om nog enkele van de technische/specialistische opleidingen te volgen
Ook zal verder aandacht besteed worden aan klantvriendelijkheid, service-gerichtheid en verbetering van de dienstverlening.

DEZE DOELSTELLING IS VOOR EEN DEEL GEREALISEERD.

Er zijn enkele opleidingen/cursussen gevolgd door het personeel. Te denken valt aan cursus “Financial controller”, Managing Skills e.d.

6. HERINRICHTING VAN DE DIENST.

Per ministerraadbeslissing van 23 mei 2023(BE-29/23) is de beslissing genomen om het onderzoeken van het mogelijk (deels) afstoten van autokeuringen door de DTI mee te nemen in het totale plaatje voor de herinrichting van het overheidsapparaat onder Landspakketmaatregel B.4.2.

PricewaterhouseCoopers (PwC) is belast met het onderzoeksproject “herinrichting overheid”.

DE DTI IS IN AFWACHTING VAN DE VERVOLGFASE HIERVAN.

7. HET VERHOGEN VAN HET AANTAL INSPECTIES EN KEURINGEN.

Door het laten plaatsvinden van gezamenlijke acties/ controle momenten en voorlichtingscampagnes gedurende het jaar.
Projectgebonden acties, te denken valt aan controles op bedrijven, restaurants, hotels e.d. door de desbetreffende afdelingen samen (veiligheidsinspecties-elektrokeuring-stoomwezen (gas en stoomketelkeuring) - ijkwezen-voertuigkeuring. En eventueel samen met andere overheidsdiensten (bijv. Brandweer- DVG etc.).

DEZE DOELSTELLING IS VOOR EEN DEEL GEREALISEERD.

De DTI heeft voor het 1e halfjaar van 2024 het project “Safety day” uitgevoerd, waarbij inspecties zijn verricht op diverse bedrijven, restaurants e.d.

T.a.v. bepaalde afdelingen zijn er meerdere keuringsaanvragen binnengekomen.

Gabinete Wever - Croes II

INSPECTIES EN KEURINGEN 2024

Onderafdeling Elektro keuringen	
Keuring en inspectie soorten	
Aardelektrode meting	471
Additionele Meter	49
Herkeuring	31
Kabel gleuf	3
Meerdere Meters wordt een	33
Generator	2
Meterverplaatsing	60
Nieuw	960
Plafond	49
Renovatie	77
Tijdelijk	191
Uitbreiding	402
Vermogen vermindering	25
Verzwaring	37
Vloer	51
Vloer en plafond	2
Wand	6
Wand en plafond	0
Weder aansluiting	14
Wijziging	15
Zonne Paneel	661
Totaal	**3139**

Onderafdeling Voertuigkeuring	
Totaal goedgekeurde voertuigen	14352
Totaal afgekeurde voertuigen	5176
Totaal aangeboden ter keuring	**19528**

Onderafdeling Veiligheidsinspectie	
ALGEMEEN (winkels/kantoren/e.d.)	35
Algemene Inspectie	114
BOUW (bouwwerken/graafwerk/e.d.)	272
HORECA (hotels/restaurants/bars/e.d.)	39
TECHNISCH (werkplaatsen/fabrieken/e.d.)	58
Asbestverwijdering	31
Sloopwerk	1
Bedrijfsongeval	15
Bevel tot staking v.d. Arbeid	7
Meldplicht	2
Totaal	**574**

Onderafdeling Veiligheidsinspectie	
Hangsteiger	43
IJken met werkbak	4
Bouwlift/platform	14
Hijskraan/Boomtruck/Bucket (Mobile)	38
Hijskraan (Toren)	4
Hijskraan (Overhead)	32
Hijskraan (Manlift/ Scissor/ Forklift)	74
Ontheffing hijskraan met werkbak	1
Vergadering (lift/kranen/gas)	97
Steiger Inspectie/Keuring	21
Hinder opname	1
Totaal	**329**

Her-controle inspectie soorten VI&O	
Liften/Kranen/Manlift/Scissorlift/Hangsteiger	282
Afgeven van OTB, brieven, TTG,VC	135
Totaal	**417**

Lift, roltrap en roldeur keuringen	
Liften	341
Roltrappen	17
Roldeuren	1
Totaal	**359**

Onderafdeling stoomwezen	
Gasinstallatie keuring	116
Gasreservoir keuring	14
Erkenning - Gasinstallateurs	9
Keuring Keteltoestellen	6
Totaal	**145**

Onderafdeling IJkwezen	
J14-Ijk/herijk v/e meetwerktuig of -instrument	316
J15-Ijk/herijk van een weegwerktuig te D.T.I.	350
J16-Ijk/herijk van een weegwerktuig op locatie	316
Totaal	**982**

Onderafdeling Elektro-Concessie	Aanvragen	Afgehandeld
Straatverlichting	55	180 lampen
Hoogspanning	66	54
Projectoverdracht straatverlichting D.O.W.	In proces	-

UITDAGINGEN 2024

ICT-software project: verregaand complex proces dat op de lange termijn zal lopen (jaar 2024/2025). Middelen dienen hierbij nog beschikbaar gesteld te worden.

Tekort aan kaderpersoneel en personeel in het algemeen en er is ook momenteel geen optimaal softwaresysteem om dit te kunnen verhelpen of andere maatregelen.

Uitval van personeel (door ontslag/pensioen) heeft met zich meegebracht dat er achterstanden zijn opgelopen.

ACHTERSTANDEN ZIJN ONTSTAAN T.A.V. DE NAVOLGENDE WERKZAAMHEDEN:

- **Hinderadviezen: momenteel geen personeel om deze adviezen op te stellen.**

  Door afvloeiing van de juridische beleidsmedewerker in 2022 is gedurende het in 2023 gehouden sollicitatie proces gebleken dat deze vacature niet kan worden opgevuld vanwege weggevallen begrotingsmiddelen voor deze functie. Gezien het grote belang van deze functie voor de dienst zal nogmaals verzocht worden de benodigde begrotingsmiddelen hiervoor beschikbaar te stellen. Indienstneming van een juridische medewerker is ook essentieel voor het bereiken van de doelstellingen van de dienst:

  - Vernieuwing Retributies en Legesbesluit DTI.
  - Herziening en aanpassing van de diverse verouderde wetgeving.

UITDAGINGEN DIE REEDS ZIJN OPGELOST IN HET JAAR 2024:

- **Straatverlichting aanvragen:**

  De indienstneming heeft plaatsgevonden en de Inspectie-en keuringsambtenaar Elektro-concessie heeft de achterstand geheel ingehaald. De nieuwe binnenkomende aanvragen worden direct behandeld.

- **Hoogspanning aanvragen:**

  De indienstneming heeft plaatsgevonden en de Inspectie-en keuringsambtenaar Elektro-concessie heeft de achterstand geheel ingehaald. De nieuwe binnenkomende aanvragen worden direct behandeld.

- **IJkingen:**

  De achterstanden van 2023 door uitval van personeel is door inzet van de 1 werknemer en zijn chefs reeds ingehaald in 2024. De afdeling heeft één werknemer erbij gekregen door een interne overplaatsing waarbij de afdeling weer geheel compleet is.

RETRIBUTIES EN LEGES 2024

DTI Inkomsten				
	2024	2023	Verschil 2024-2023	%
Totaal AWG.	2011149	1977556	+ 33593	1.70%

In vergelijking met het jaar 2023 is er in het jaar 2024 sprake van een stijging van de geïnde retributie en leges. Het bevat een stijging van 1.70 %.

Deze groei is naar aanleiding van de toename van het aantal inspecties en keuring in de verschillende afdelingen.
De begrote begrotingspost “Retributie en Leges ” ten bedrage van Afl. 1.800.000,= is voor het jaar 2024 voor 112% bereikt. Er is sprake van het behalen met een extra 12% van de voorgestelde Retributie en Leges.

Ondanks het feit dat de dienst een dienstverlenende organisatie is, blijft de DTI zich inzetten om optimale diensten aan haar klanten te leveren en tegelijkertijd operationele efficiëntie en financiële groei te garanderen.

"Aruba staat er heel goed voor", waren de eerste woorden die de Voorzitter van het CAft heeft gezegd tijdens de laatste vergadering tussen het CAft en het Kabinet Wever-Croes II. Met een begrotingsoverschot van ruim 4.,4% eind 2024 is de vertrekpositie goed.

Dit biedt kansen, met name mogelijkheden om de hervormingen door te voeren, zoals
- de rentelasten te verlagen,
- een beter vangnet voor de sociale zekerheid,
- een structurele aanpak van de sociale zekerheidsfondsen (AOV en AZV), met het oog op de uitdagingen die de vergrijzing in Aruba met zich mee zal brengen.

Met andere woorden "repareer het dak als de zon schijnt", is het advies van het Caft.

Ook over de verlaging van de staatsschuld is het Caft zeer tevreden. Immers, op basis van de ingediende ontwerp begroting 2025 (met nota van wijziging) zal de staatsschuld eind 2025 71% bedragen, en in 2029 – over 4 jaar dus – 52%! Dit is een enorme prestatie uitgaande van de verdubbeling van de staatsschuld in 2015 naar 90%, en daarna de pandemie naar 121%!
Helaas bedraagt de rente 17% van de totale lasten, hetgeen zeer hoog is, maar ook hiervoor is een oplossing in de maak in de vorm van een concept rijkswet houdbare overheidsfinanciën Aruba. Indien er een accoord wordt bereikt, kan het rente percentage op zowel de Covid-lening als de oude leningen aanzienlijk verlagen.

Het CAft maakt zich wel zorgen dat het Parlement de ontwerp Begroting 2025 niet wil behandelen. Dit zal vele negatieve consequenties hebben voor Land Aruba, zoals de terugbetaling van de schulden, de financiële 'ratings' van Aruba, en uiteindelijk kan de bedrijfsvoering van de overheid in gedrang komen. Het is wenselijk, aldus het CAft, dat het Parlement de ontwerp begroting 2025, die beleids arm is, behandelt, en nadat een regering is geformeerd, kan de nieuwe regering direct met een eerste begrotingswijziging het nieuw beleid in de begroting laten opnemen. Inspanningen zijdens het Kabinet, zijdens het Caft en zelfs zijdens de Rijks Ministerraad zijn tot heden helaas vergeefs geweest. Hopelijk komt hierin snel een oplossing.

Aruba is dus goed op weg naar duurzame overheidsfinanciën. Er is voldoende financiële ruimte om in 2025 verder de welvaart verder te vertalen naar welzijn, en om koopkrachtverlies van de burger verder te bestrijden. In 2024 is daar een begin aan gemaakt, maar de weg naar realisatie van deze doelstelling zal nog enkele jaren in beslag nemen.

Aruba is dus in staat om verder te groeien, om sterker en weerbaarder te worden. Voorwaarde is wel dat ook de nieuwe regering zich houdt aan verantwoordelijk, gezonde en duurzame overheidsfinanciën, en deugdelijk bestuur.
Het wordt een boeiend jaar!

De Minister-President van Aruba

Evelyn Wever-Croes

ARUBA, FEBRUARY, 2025